

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Válogatás az azonos című
prózaíró pályázat legjobb műveiből

Az én ELTE-s történetem

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Budapest, 2025

A megjelenést az ELTE Hallgatói Önkormányzata támogatta.

ELTE
ALUMNI

ISBN 978-963-489-895-5

ISBN (pdf) 978-963-489-896-2

ELTE | EÖTVÖS
KIADÓ
Az ELTE bivataltos könyvkiadója

ELTE EHÖK
EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
EGYETEMI HALLGATÓI ÖNKORMÁNYZAT

eltebook.hu

Felelős kiadó: Óházy Bálint, az ELTE Online főszerkesztője

A kiadványt összeállította: Balogh-Kátai Judit, Óházy Bálint

Projektvezető: Egresi Nóra

Tipográfia: Katona Csaba

Borítótervező: Balázs Andrea

Nyomdai kivitelező: Multiszolg Bt.

TARTALOMJEGYZÉK

Bartus Dávid: Ajánló	7
Óházy Bálint: Főszerkesztői köszöntő	9
Mizsur Dániel: Előszó	11
Besse Attila: Anya csak egy van?	13
Borbás Katalin: Az én ELTE-s történetem	18
Erdei Nikolett: Vivaldi	21
Faludi Zsolt: Keleti hajnal	25
Farkas Ibolya: Visszaemlékezés, naplórészlet	29
Fercei Boglárka: Három éve itt kezdődött	34
Forgách Kinga: Félreértés	41
Földi Alexandra: Diploma a korona idején	48
Hegymegi Flóra: Ecce Homo	56
Hegymegi Flóra: Időtlen álmatlanság	61
Horváth Veronika: Határ a csillagos ég!	66
Horváth-Gál Hanna: Egy csepp méz	71
Jankovits György: Az én ELTE-s katonás történetem	75
Jankovits György: Az én ELTE-s történetem	79
Kartali Zsuzsanna: Beskatulyázva	85
Keresztes Mária: Emlékképek	88
Kissel-Csikai Dorottya: Az én ELTE-s történetem	96
Kosztadinovszki Szoraja Dalma: Az én ELTE-s történetem ...	100
Könyves-Tóth Réka: Az én ELTE-s történetem	105

Lázár Júlia: A Három Holló megnyitójára	109
Lipovits Gyuláné Kozma Márta: Az én ELTE-s történetem ...	112
Magyar Bogi: Ez tényleg az ELTE	117
Német Balázs: Az én ELTE-s történetem	122
Ozoli-Birkás Ágnes: Professzor Duende	125
Pichler Patrícia: Egyszerűen	129
Puskás Júlia: A terepgyakorlatok margójára	132
Puzsár Erzsébet (Marton Lászlóné):	
Az én ELTE-s történetem	137
Radnóti Katalin: Az én ELTE-s történetem	141
Selmeczi Szonja: Bölcsész maradok... ..	147
Somogyváriné Seregi Zsuzsanna:	
Az én ELTE-s történetem - ELTE 700 szóban	151
Szekeres P. Mónika: Még mindig forog	155
Szeszler Anna: Az én ELTE-s történetem	158
Szilva Jánosné (Juhász Ilona Anna):	
Az én ELTE-s történetem: négy generáció	161
Takó Ferenc: Aktuális	165
Tárik Meszár: Az egyetem fogságában	169
Torma László: Későn érő típus	174
Varga Igor: Placcs... ..	180
Vargha Tiborné: Mi leszek, ha nagy leszek?	184
Vincze Dezsőné Milánovics Danica: ELTE-morzsák –	
Felnőtt fejjel az egyetemen	188
Vít Adamovský: Az álmok azért vannak,	
hogyan megvalósítsuk őket... ..	195
Az én ELTE-s történetem prózaíró pályázat zsűritagjai	200

AJÁNLÓ

Mindannyiunknak vannak ELTE-s történetei. Ezek egy része feledésbe merül, néhányat csak magunkban idézünk fel vagy közeli barátainkkal emlékezünk vissza rájuk. Vannak olyan történeteink is, amelyeket szívesen osztunk meg bárkivel, gyakran meséljük el őket, szinte már szállóigévé válnak. A legjobb, legfontosabb történeteink pedig méltóak arra, hogy maradandó, írásos formában is elérhetőek legyenek mindenki számára, emlékként vagy tanulságként a jövő generációi számára. Erre ad lehetőséget minden évben *Az én ELTE-s történetem* prózaíró verseny, ahol volt és jelenlegi hallgatóink foglalják írásba legemlékezetesebb egyetemi élményeiket. Az ELTE Online 20 éves jubileumi különszáma apropóján most a legjobb pályamunkák gyűjteményes kötetben is olvashatók.

A prózaíró verseny csak nevében verseny, valójában az írás, az emlékek és történetek keretbe foglalása és egymással való megosztása az igazi cél. Elolvasni, mi történt évekkal vagy akár évtizedekkel ezelőtt egyetemünkön, esetleg érdekes különbségeket vagy épp hasonlóságokat felfedezni az akkori és mai világ között. A beérkezett pályaművek rendkívül széles palettáját fedték és fedik le az egyetemi életnek, de az egyik leginkább visszatérő téma a rendkívüli hatású, jelentős tanáregyéniségekhez kapcsolódó történetek megosztása. Mi, akik egyetemi oktatóként részt

vehettünk a zsűri munkájában, csak reménykedünk benne, hogy egyszer majd rólunk is születnek hasonló ELTE-s történetek.

Bartus Dávid
a zsűri tiszteletbeli elnöke,
az ELTE Bölcsészettudományi Kar dékánja

FŐSZERKESZTŐI KÖSZÖNTŐ

Húsz év. Egy egyetemi hallgatói magazin életében ez már történelem. Az *ELTE Online* két évtizede kezdte meg útját azzal a céllal, hogy hírt adjon az egyetemi életről, bemutassa az ELTE-s hallgatók gondolatait, tehetségét és kreativitását, és hogy közösséget teremtsen azok számára, akik szavakban, képekben, történetekben szeretnék kifejezni önmagukat. Közben felnőtt egy teljes generáció: volt, aki újságírói pályára lépett, mások egészen más területeken találták meg a hivatásukat.

Öt évvel ezelőtt az ELTE Alumni Központtal és az ELTE Alumni Alapítvánnyal közösen indított prózaíró pályázat új fejezetet nyitott ebben a történetben. A verseny lehetőséget adott arra, hogy az egyetem polgárai szabadon engedjék a fantáziájukat, és megmutassák: az egyetemi évek nemcsak tudást adnak, hanem történeteket is – olyanokat, amelyekben visszaköszön a fiatalság lendülete, a keresés bizonytalansága, a felfedezés öröme. Azóta minden alkalommal újra és újra bebizonyosodott: az ELTE közössége kimeríthetetlenül gazdag kreatív energiákban.

Ez a kötet az elmúlt öt év legjobb prózai alkotásaiból válogat. Egyfajta időkapzsula: elhozza azoknak a fiatal szerzőknek a hangját, akik a saját generációjuk látásmódjával szólaltak meg.

Különös öröm számunkra, hogy mindezt a magazin 20. születésnapján tarthatjuk a kezünkben. Az *ELTE Online* mindig is több akart lenni, mint egy hírportál: közösségi tér, ahol az alkotás, a kíváncsiság és a gondolatok találkoznak. Ez a könyv ennek a közösségnek a bizonyítéka.

Köszönet mindenkinek, aki az elmúlt húsz évben részese volt ennek a történetnek: szerzőknek, szerkesztőknek, olvasóknak és támogatóknak. És külön köszönet azoknak, akik tollat ragadtak, hogy megosszák velünk a világlátásukat.

Az *ELTE Online* immáron húsz éve a hallgatói hangok színtere – és bízunk benne, hogy még sokáig az is marad.

Óházy Bálint
főszerkesztő, ELTE Online

ELŐSZÓ

Egy művészeti pályázat sokszor maga a múzsa: megteremti a lehetőséget, hogy gondolatainkat, élményeinket és tapasztalatainkat összegezzük, amit nem biztos, hogy megtennénk, ha a pályázati kiírás nem sürgetne vagy noszogatna minket. Sorolhatnánk a remekműveket, melyek pályázatra, felkérésre születtek. Azt is mondhatnánk, a pályázati kiírás a leghatékonyabb múzsák egyike.

Volt, akiben már régóta készen állt a történet – akár évtizedek óta. Mások a pályázat hatására kezdtek el gondolkodni rajta, akár több ezer kilométerrel arrébb, a Föld másik szegletén. Sok emlék, érzelem és gondolat formálódott, és talán nem merültek volna feledésbe akkor sem, ha nincs pályázat, de biztos, hogy *Az én ELTE-s történetem* sokakat összegzésre, emlékezésre, emlékállításra indított. A megszületett szövegek sokfélék – stílusban, hangvételen, formában –, de mind egy közös pont felé gravitálnak: az ELTE felé.

A kötet egyik nagy erénye a nyitottsága, hiszen szinte mindegyik karról érkezett pályamunka, így az olvasó, a zsűri is szélesebb képet kaphat arról, hogy melyik karon, tanszéken vagy intézményben hogyan zajlottak, zajlanak az órák, az egyetemi élet mindennapjai, akár ma, akár 40 évvel ezelőtt.

A pályaművek gyakran egy-egy nagyformátumú tanáralak köré szerveződnek: olyan mesterek köré, akiknek mondatai tovább élnek, akik köré legendák épülnek, és akik szakmai és emberi

értelemben is meghatározóak voltak. Így sok esetben elmondható, hogy az érintett szövegek természetesen a laudáció hangütését idézik.

A pályázat címe, *Az én ELTE-s történetem*, talán két nagy lehetőséget rejt magában. Egyrészt elmondhatóvá válik általa egy személy és egyetemünk közös, intézményi története. Ebben az értelemben a cím ekképpen módosul: *Én és az ELTE története*.

A másik lehetőség a fikcióé, a játéké: olyan történeteké, amelyek az ELTE közegét háttérként használják, de szabadabban bántanak a valósággal, és nagyobb teret hagynak a képzeletnek.

E két megközelítés között természetesen nem éles a határ, és különbségük nem értékalapú. Egyik sem fontosabb vagy értékesebb a másikinál. Mind ugyanahhoz kapcsolódnak, és mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az ELTE története ne csak megőrződjön, hanem újra és újra megszólaljon, és így az olvasó is felismerheti benne saját emlékeit, saját ELTE-s pillanatait.

Mizsur Dániel
a zsűri szakmai elnöke,
egyetemi tanársegéd, ELTE BTK
Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet

Besse Attila

ANYA CSAK EGY VAN?

Budapesten élni, egyetemre járni valami olyasmi élmény lehet, mint amikor gimnáziumi irodalomórán azt tanítják, hogy vidékről a fővárosba költöző írók számára kinyílt a világ. Én is ezt gondoltam akkor, amikor felvettek 2011-ben az ELTE-re.

Jó lehet, szülővárosom, Székesfehérvár sosem volt az az unalmas kisváros, ugyanakkor összehasonlíthatatlan lehetőségeket biztosított az, ha az ember önmagát és környezetét már nem lokálisan tudta csak értelmezni, hanem átkerült egy sokkal nagyobb vízbe.

Nagykamaszként nem elfojtott vágyunk az, hogy ne anya és apa mondja meg azt, hogy mit együnk, mikor keljünk, mikor fekjünk, mikor mit csináljunk, hanem önmagunk urai akarunk lenni. „Már csak néhány hónap, és ha akarom, este iszom kávét, ha úgy tetszik, akkor dél előtt ki sem kelek az ágyból, és ha egyszerűen kedvem támad elindulni, hogy az éjszakai utcákat róhassam, megtehetem” – mondogatjuk ezt magunknak utolsó évesként, majd a leghosszabb nyári szünet után egyszerre csak megtapasztaljuk azt, amire vágytunk éveken keresztül.

Aztán elindult az első tanév, és hirtelen szembesültünk azzal, hogy ezen vágyak megélésében sokkalta nehezebb örömeinket lelni. Már nem azért akarunk este kávét inni, hogy lázadjunk,

hanem azért, mert világos, hogy valamivel szükséges önmagunkat ébren tartani. Már nem azért akarunk aludni, mert meg akarjuk élni önnön lustaságunkat, hanem azért, mert az egymást érő beadandók és vizsgák miatt alapvető, folyamatosan hiányt szenvedő emberi szükségletünket akarjuk ezzel kielégíteni.

Friss egyetemistaként úton-útfélen azt éltem meg, hogy a Zenei Tanszékre járni egy másokban megmosolyogtató, „milyen édes, bezzeg, ha normális szakon lenne” érzést keltett. A távolról jött emberek azt hitték, hogy mi vagyunk azok, akik egyetemi óráikon kedélyesen énekelgetnek vagy valamit pilinckáznak a zongorán (különös tekintettel skáláznak), esetleg a levegőben hadonásznak. Ez azért nem ugyanaz, mint folyamatosan idegen nyelvű könyveket olvasni, lehetőség szerint tegnapra. Csak azt sokan hajlamosak elfelejteni, hogy egy-egy koncerten vezényelni csupán a jéghegy csúcsát jelenti. A mélyben számtalan órányi kutatást, gyakorlást, stílusismeretet, kommunikációt, közösségi munkát, együttműködést és önfegyelmet követel ez meg, amely messze túlmutat azokon az egyetemi órákon, ahol ezeket a Zenei Tanszék oktatói csiszolhatták.

Ahogy teltek a hónapok, majd az évek, szembekerültem azzal a szörnyű valósággal, amellyel az önálló lét jár: a hűtőt kinyithatom tízpercenként, hogy vajon került-e bele valami, de a sokadik próbálkozás után rájön az ember, hogy az csak rajta áll, nem úgy, mint otthon. Jól esne, ha reggel forró kávéval várnának, mint otthon, de az sajnos nem készíti el magát. Olyan jó lenne egy hosszú egyetemi nap után elmondani valakinek most azonnal, ami történt, de ez már nem úgy van, mint otthon... kivéve, ha kiderül, hogy van valaki, aki részben minden BTK-s anyja, de talán a Zenei Tanszéké egy kicsit jobban.

A Gólyavár épületének volt egy Kriszti nénije, akivel mindannyiunk kapcsolata túlmutatott a szia-szia, ezt-azt kérek, ennyi-annyi lesz, szia-szia kapcsolaton. Ő hozzá bemenni egyszerre volt rekreációs idő, mentálhigiénés tíz perc, pszichológusi foglalkozás, párkapcsolati tanácsadás, kríziskezelés, baráti jobb, egy mosolyt kérek, hallgass meg, csak a szokásos, most jó lenne egyet sírni.

Kriszti volt az, akihez minden délelőtti óránk előtt beszaladtunk, hogy köszönjünk. Kriszti volt az, aki a kedd 9.00-es kargyakorlat előtt már készült arra, hogy a teljes Tanszék hallgatósága be fog menni hozzá óra előtt. Kriszti volt az, aki pontosan tudta, hogy én egy cukorral, egy lötytyintéssel; Petra sok cukorral, sok tejjel; Andris sok habbal, két cukorral, Rita cukor és tej nélkül, Anna nagy pohárral, hidegen, Juli pedig langyosan és mézzel. Kriszti volt az, aki szorított minden zárthelyi előtt-alatt értünk, és az összes vizsgánk során sokkal jobban izgult, mint mi. Akinek el lehetett mondani azt, amikor nagy felnőttként igazságtalanul bántak velünk. Akivel megoszthattuk bimbódzó egyetemi kapcsolatainkat. De Kriszti volt az is, aki elmondta kendőzetlenül, ha valamiben tévedtünk, ha valamit rosszul láttunk, ha valamihez nem vagyunk még elég nagyok, elég önállóak, pedig már évek óta azt hittük. Ugyanakkor ő volt az is, aki minden karácsonyi hangversenyen, minden évadzáró koncerten, minden vizsga-karvezetés-szigorlati-diplomakoncerten csak csendesen, mosolyogva leült a Kodály-terem közepére, és tekintetével, szemeivel és lényével biztatott minket évről évre, hogy meg tudjuk csinálni, hiszen erre készültünk hónapok óta. Mindannyian éreztük, hogy jelenléte az otthon biztonságát érzékelteti velünk a nagyvárosban nap mint nap, de az, hogy kicsit mindannyiunk anyja, csak később derült ki.

2015-ben a tanszék kórusával Lyonba utaztunk, ahol több fel-lépésünk is volt. Kriszti néninek már tanév elején beszámoltunk az idei nagy projektünkről, és izgatottan vártuk az egész kalandot. Ahogy közeledett az áprilisi utazás időpontja, egyre elnyűttebbek lettünk, hiszen világos lett, hogy a hosszú-hosszú buszozás miatt legkésőbb 4.00-kor indulnunk kell. Ez a korahajnali szeánsz nem tűnt a legjobb antrénak az Astorián. Emlékszem, hogy Annával 3.15 előtt nem sokkal álmosan, lábunknál bőrönddel, hátunkon táskával, kezünkben vállfákon ünnepi öltözetünkkel vártuk az éjszaka csöndjében az érkező buszt. A korán kezdő vagy éppen későn végző budapestiek tengerében gondolataink még az utolsó álmunkba kapaszkodtak: a lábunk vitt csak előre, de agyunk még nem ébredt fel. Végtelen óráknak tűnő percek után már baktat-tunk a jól ismert campuson. Láttuk a kandeláberek fényeit, néhány társunkat, akik már pakolták befelé csomagjaikat a busz feneket-len gyomrába. Ahogy egyre közeledtünk a Gólyavárhoz, észrevet-tük, hogy bent nem a szokásos, esti őrfények világítanak csupán. Félszegen beléptünk egymás után, fülünket megrázta a tejhabo-sító erős sistergése, orrunkat megcsapta a frissen főtt kávé illata. Kriszti vidáman ránk köszönt, egyet-kettőt perdült-fordult, és máris kezünkben tarthattuk a napindító kávékat, mindannyian pontosan úgy, ahogy szerettük.

Felszálltunk a buszra, könnyeinket törölgettük (hát azért mégis mindannyian felnőttek vagyunk, ilyenén nem lehet sírni) és nagyokat sóhajtoztunk tudva, hogy most jó ideig csak az óra monoton kattogását fogjuk hallani. A busz felzúgott, az utolsó tár-sunk is felszállt. A buszsofőrök elvégezték az adminisztrációt, köz-ben az ablaküvegen a pirkadati pára egyre sűrűsödött. „Megfordu-lunk, így egyszerűbb lesz, nem kell kitolatni a körútra” – mondták

egymásnak a sofőrök. Egyre foszló révetegséggel elnéztünk balra, amikor észrevettük, hogy kinyílt a Gólyavár kapuja, és egy vörös hajú hölgy pulóverbe burkolózó sziluettjét véltük ott felfedezni. Megtöröltük az ablakot, és láttuk, ahogy a mi nagy gyereki szemünkben, úgy az övében is ott a könny. Integettünk, ő puszikat dobott mindannyiunknak. Búcsúzó alakja egyre csak távolodott, míg végül a körúti kanyarban eltűnt mögöttünk.

Mert Kriszti néni úgy gondolta, hogy azért az mégsem járja, hogy ezek a szegény gyerekek úgy menjenek el a messzi Franciaországba, hogy reggel még egy jó kávé sem tudnak inni, ezért bejött hajnalok hajnalán, hogy a teljes Pro Musica Vegyeskarnak egy kicsit jobban indulhasson a napja. Emlékszem, hogy többen átöleltük őt, mert valahol anyánk helyett anyánk volt. Az otthon biztonsága volt ő. Oázis nemcsak az ELTE, de Budapest szívében is.

Borbás Katalin

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Azt mondják, vannak olyan emberek, akiknek úgy zajlik az élete, szépen lapról lapra, mintha egy könyvet olvasnál. Ha alaposabban belegondolok, az én életem is hasonló, de olyan, hogy ide-oda kell lapozgatni, mint egy régi kaland-játék-kockázat könyvet.

Azok kedvvért, akik nem ismerik, ebben egy utat kellett bejárni néha visszalépve, néha pedig rádöbbenve, milyen jó, hogy felvettem ilyen-olyan feleslegesnek látszó tárgyat, ami az utamban hevert. Azon az életúton, amit én járok, számtalan ponton érintett, metszett vagy illeszkedett rá az ELTE.

Ifjú gimnazistaként a tanári pályával kacérkodtam, így első találkozásom a Kazinczy utcai épülettel a tanárképzőre jelentkezésemkor volt. Ami megmaradt, az a folyosók hangulata, a három vizsgáztató tanár, valamint az, hogy mennyi mindent nem tudok. (Azóta kutatás bizonyította, hogy a tanár számít.) Amit ott megtanultam, hogy az utolsó pillanatig küzdeni kell. Kellett volna. Azt még ott nem tudtam. Nem vettek fel.

Útkeresés következett, képesítés nélküli óvónőnek álltam, Sopronba mentem főiskolásnak lenni, majd onnan átjelentkezéssel vissza Pestre, a Budapesti Tanítóképző Főiskolára. Ma már ez is ELTE, a TÓK, de abban az időben éppen csak elkezdődött az integráció. Ott ültem HÖK-tagként azon a kari tanácsülésen, ahol

azt vitatták, hova integrálódjon a BTF. Ők persze felfelé néztek, hogy ELTE... De aztán felolvasták azt a részt is, hogy az ELTE köszöni szépen a megtisztelő bizalmat, de nem akarna a BTF inkább a Bárczyval? A többi már történelem.

Diplomáztam, dolgozni kezdtem, de roppantmód hiányzott a továbblépés. Több, ma már nem létező intézményben tanultam, így az Ybl Miklós Műszaki Főiskolán és a Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczay Csere János Karán – előbbi akkor Szent István Egyetemmé vált, ma az Óbudai Egyetem kara, utóbbi még az államvizsgám előtt a Széchenyi István Egyetem része lett. Az utolsó intézmény, ahol a tehetségfejlesztő szakvizsgámat végeztem, még megvan, ez az Apor Vilmos Katolikus Főiskola. Amikor elhatároztam, hogy elvégzem a neveléstudomány mesterképzést, egy kicsit kacérkodtam az Aporral, de aztán nagy levegőt vettem, és meggyőzve attól, hogy az egyetemi végzettség mégis többet ér, jelentkeztem az ELTE-re.

Abban az időben még tartottak a lezárások, online zajlott minden. Úgy felvételiztem és vettem fel, hogy nem is láttam az épületet, ahol a képzés zajlik. Először a beiratkozáskor szembesültem vele, hogy a Kazinczy utcába megyek. Ez az az épület. Ahová engem akkor nem. És igazából fel sem tűnt, hogy eltelt 28 év.

Furcsa érzés oda járni, de mégis olyan, mintha ez volna a világ legtermészetesebb dolga. A külvilágnak biztosan furcsa a jelenlétem, mert vélelmezem, bár nem bizonyított tény, hogy én vagyok a legidősebb nappali tagozatos hallgató az ELTE PPK-n. Izgalmas kihívás annyi idős fiatalokkal együtt tanulni, mint amennyi éves a saját lányom. Motiváló bekapcsolódni az itt zajló folyamatokba. Más nyelvet beszéltek, ezt meg kellett tanulnom. A kincseket, amik az úton haszontalanoknak látszottak, mint a szakvizsgán tanult

kutatásmódszertan, statisztikai elemzések, a tanulásszervezés és a differenciálás számtalan módja, itt hasznosítani tudom. Amit az elmúlt 20 évben az oktatás frontvonalában elvégeztem és az oktatási rendszer különböző részén dolgozó nagyszerű kollégáktól megtanultam, az itt lassan a helyére kerül.

Igyekeztem a Neveléstudományi Intézet életébe a lehető legjobban belekapcsolódni, hasznosítani a tudásomat, tapasztalatomat. A konferenciákon, amit ez idő alatt szerveztek, segítőként részt vettem, elvégezve a feladatokat, amit rám bízta. A tanteremben túli dimenziókban pezsgő élet zajlik, nagyszerű embereket lehet megismerni, akik nem csak tudásukkal, de személyiségükkel is hozzátesznek a nagy egészhez. Ennek varázsa már a kezdetektől megfogott. Ebben az évben, hogy demonstrátori feladatot is kaptam, még jobban bele tudok látni abba a területbe, ami mindig is érdekelt, az oktatáskutatásba. És talán arra is választ kapok, amiért a neveléstudomány területére jöttem: miért nincs felsőfokú népművészeti oktató képzés ma Magyarországon?

Biztos vagyok benne, hogy életem könyvében lesz még pár rész, ahol vissza kell lapozni. Nem gondolnám, hogy innentől már csak úgy zajlik, mint egy regény. Ha másért nem, a szép emlékekért vagy a tanulságokért újraolvasok részeket, és talán másnak is lesz benne érdekes rész. Jelenleg az én ELTE-s történetem még folyamatban van. Hogy meddig leszek ELTE-s, csak a fentiek tudják. Vannak még terveim, remélem, erőm is lesz véghezvinni.

Erdei Nikolett

VIVALDI

U tazni számtalan módon lehet.

Klasszikus értelemben véve persze azonnal az jut az ember eszébe, mikor összekapcsolja a holmiját, majd felszáll a buszra, vonatra, hajóra vagy repülőre. Esetleg autóval megy. Netán gyalog. Mind egy is. A lényeg, hogy messzire.

Pillanatnyilag az utazás számomra sem jelent mást. Öt országhatárnyira és nagyjából 2500 km-re vagyok Erasmuson az ELTE-től. *Mégis ki számolja?* Miközben ezen sorokat írom, az Északi-sarkkörön túl robogok egy ötvenfős buszon. Ahányszor kinézek az ablakon, folyton változik a táj, de ami még figyelemreméltóbb, hogy az évszakok is. Tél. Ősz. Tél. Tavasz. Nyár. Megint ősz. Érdekes kombinációja tárul elém a hatalmas, havas hegycsúcsoknak, a sárgulva susogó faleveleknek meg a nem várt, ugyanakkor nagyvonalú napsütésnek.

A buszon ülő utasok telefontöltőinek kábelein, melyek minden második ember feje felett ott lógnak, egészen szokatlan módon törlik meg a busz ablakain a két hófelhő között beszűrődő napfény. Ha nem tudnám, hol vagyok, akár azt is hihetném, hogy infúziós csöveket látok. Sok csillogó infúziós csövet. S mivel magyarórán anno megtanultam, hogy a tél az elmúlás, a halál toposza, ha most borúsabb vagy cinikusabb kedvemben lennék, fanyar mosollyal

üdvözléném az elmémben kibontakozó gondolatát annak, hogy ez a busz lesz az utasai végzete. Az én végzetem.

A hangulatom azonban jelenleg sokkal izgatottabb annál, mint hogy az agyamat a danse macabre koreográfiája kösse le, főleg, mivel nem is szeretek táncolni. A zenéért ellenben rajongok, így beizzítom a fülhallgatómat, és tovább bámulom a tájat. A dalok révén elindul a belső utazásom is. *Hogy mit mondasz, Ádám? Madách szerint ez álom az álomban?* Nos, most nem ez a lényeg. Ami számít, hogy úgy is lehet utazni, ha egy tapodtat sem mozdul az ember. Fellapoz egy könyvet, és új fajokat ismer meg, elmerül a gondolataiban a napi harmadik kávéja fölött, hagyja, hogy a zene emlékeket és különféle életérzéseket elevenítsen fel benne, vagy esetleg képeket nézegetve fedez fel idegen kultúrákat.

Vitatható, hogy a multitaszkingolás képessége velem született-e, vagy az évek során a felgyorsuló világ hatására kupálódtam-e ki, de a lényeg, hogy én most pont egyszerre utazok kétfelé. A busz a jövőbe visz, hisz olyan tájra indultam, ahol korábban még nem jártam. A zene ugyanakkor meg egyenesen a múltba repít. És akkor még szó sem esett a fizikáról, hiszen a testem mindeközben nyugalomban van. Noha sem a fizika, sem a nosztalgizálás nem tartozik a legkedveltebb dolgaim közé, a személyiségemnél már csak a gondolataim makacsabbak és szeszélyesebbek. S csak hogy a matematika is színre léphessen, mindez azt eredményezi, habár öt országhatárnyira és nagyjából 2500 km-re vagyok otthonról – *Mégis ki számolja?* –, hogy akaratlanul is eszembe jut az egyetemi karrierem legeleje. Ugyanis, mint ahogy azt a jelenlegi földrajzi elhelyezkedésem mutatja, az első napom az ódon téglafalak között több dolog kezdetét is jelentette. *Függöny. Kamera. És tessék!*

Helyszín: az ELTE Astorián lévő kampusza. Időpont: öt évvel ezelőtt. Szereplők: golyák. Főszerepben: az öt évvel ezelőtti önmagam. Cselekmény: elsős egyetemisták bolyongása a pepita épületek útvesztőiben, miközben néha kétkedő pillantásokat, illetve pár szót váltanak egymással, főképpen információszerzés céljából.

Nem hiszem el! Már bejártam két épületet, három emeletet, és még mindig nem találom a termet. El fogok késni az első órámról. Így járok, amiért az utolsó percben indultam el otthonról. Mondjuk, a tanárok biztosan számoltak előre a bolyongó lelkekkel. Jaj, már megint A Karib-tenger kalózzai jutottak eszembe. És... persze, hogy nem bírom megállni, hogy dúdoljam a főcímdalt a fel-alá rohangálás közben.

– Szia! – hozta rám a frászt egy barna hajú lány, mikor leértem az alagsorba vezető lépcső aljára. – Bocsi, de te tudod esetleg, hol van a 047-es előadó? – nézett rám reménykedve.

Ha ennyire képen lennék a terembeosztással, akkor szerintem mászkálnék itt össze-vissza?! Hé, nyugi! Ne legyél bunkó az első emberrel, aki szembe jött! Ráadásul lent vagyok az elhagyatott alagsorban, szóval, ha beütne a krach, vagy kiderülne, hogy egy horrorfilmbe csöppentem, akkor nem ez a leghatékonyabb helyszín.

– Én is azt keresem, de eddig nem sok sikerrel – válaszoltam pillanatnyi elmélázás után, egy félszeg mosoly kíséretében. – Menjünk fel a földszintre, és nézzük meg ott még egyszer! – javasoltam.

– Oké, szuper! – mondta a sorstársam, miközben haladtunk felfelé a lépcsőn. – Egyébként Eszter vagyok – mosolygott rám, miközben hallottam a hangján, hogy arra vár, én is bemutatkozzak.

Ezek a fránya formalitások! Mondjuk, egy ideje már tudom, hogy a lelkem egy mogorva vénemberé, de ezt nem kell, hogy mások is azonnal megtudják. Vegyél erőt magadon!

– Niki – mondtam, mielőtt még kínosan hosszúra nyúlt volna a csend.

– Egyébként, amit az előbb dúdoltál, az *A Karib-tenger kalózaiból* volt, ugye? – kérdezte félig nevetve. – Imádom azt a filmsorozatot!

Hú, mekkora mázli, hogy nem szoktam elvörösödni, amikor valami kínos történik velem. Nem gondoltam, hogy bárki is hallja a dúdolásomat. Viselkedj természetesen! Válaszolj lazán!

– Végre megvan a terem! – tört ki belőlem, mikor a szemem megakadt a keresett számon.

Most vajon egymás mellé kellene ülnünk? Mondjuk, majd ő eldönti, hogy hova telepszik. Én már kinéztem egy helyet, és el is indultam az irányába. Hát persze, hogy mellém ült.

– Viszlát később! – köszöntem el Esztertől az előadás végén, majd válaszra nem várva fordultam sarkon, és mentem a következő órára, miközben az járt a fejemben, hogy lehetek ennyire béna szociálisan.

Az első héten még három másik előadáson és két szemináriumon botlottunk egymásba. Mit is mondhatnék? Azóta együtt dúdoljuk a kalózok főcímdalát, szóval annyira még sem ronthattam el az első alagsori találkozónkat.

Arra eszméltem fel, hogy a busz egyre csak lassít, majd megáll. Ezután kellett egy pár pillanat, mire rájöttem, valahonnan tényleg hallom *A Karib-tenger kalóza*i híres dalát, még öt év elteltével is. Ja, igen! A fülhallgatómból. Rohamtempóban lekapcsoltam a zenét, majd felnéztem. A leginkább infúziós csövekre emlékeztető töltők mindegyike eltűnt időközben. Mintha az egész busz egyszerre éledt volna fel a célállomás által ígért kalandoktól.

Viszlát, múlt, helló, jelen!

Faludi Zsolt

KELETI HAJNAL

Köszönet M. N.-nek a szakértő segítségért

Hajnali hét óra. Igen, hajnali. Négykor feküdtem le, hatkor már ébresztett is a rádió. Éjjel a zenekarral hagniztam. Zenéléssel egészítem ki az ösztöndíjamat. Vagy fordítva. A fellépésekből sokkal több jön össze, mint amennyit az egyetemen kapok.

Inkább aludtam volna a mai vizsga előtt, de Erik, a basszusgitárosunk, aki egyben a banda menedzsere, meggyőzőtt, vállaljuk el. Valami politikus tartott szülinapi bulit, extra gázsit ígértek.

Megállapodtunk, hogy legkésőbb egykor lelépünk, de soká kaptuk meg a pénzünket, így csak háromkor tudtunk eljönni. István, a dobosunk hazavitt kocsival, de így sem tudtam kipiheni magam.

A félév legnehezebb vizsgája, az analízis–numerikus analízis összevont szigorlat vár ma rám. Az elmúlt hetekben éjjel-nappal erre tanultam. A hangos jegyzetektől nehéz kihámozni, milyen viszonyban vannak egymással a szummák, az indexek, a zárójelek és a törtek. Ráadásul, ahhoz a bizottsághoz kerültem, amelynek veszett híre van a programozó-matematikai szakon.

A hallgatóknak csak a felét engedik át elsőre, így apait-anyait bele kellett adnom a felkészülésbe.

Alig tudom nyitva tartani a szemem, pedig muszáj odafigyelnem. Kezd visszaütni a kevés alvás. A koncerten is el-elbóbiskoltam. Szerencsére, az ujjaim már maguktól tudják, mit kell játszani, évek óta ezzel a műsorral haknizunk. Azért az kínos volt, amikor arra riadtam fel, hogy Gyuri, a szaxofonosunk oldalba bök.

Bandikám, ébresztő! Már megint az Imagine-be kezdtél bele, pedig most a Too much love will kill you jön.

Általában a Blahánál szoktam leszállni, onnan megyek a négyes-hatossal az egyetemre, de most a Keletinél meg kell állnom. Áronnal, az öcsémrel találkozom, hozott nekem Bécsből olcsó kazettákat. A Bethlen Gábor utcában bérel egy garzont a barátnőjével közösen. Csak reggelenként ér rá, napközben az üzleti ügyeit intézi, vagyis seftel.

Fel kell mennem a buszmegállóba. Soha nem jön le a metróba. A klausztrófóbiájára szokott hivatkozni, de szerintem csak lusta. Mindegy, ismerem az utat.

Izgulok, el ne tévesszem a megállót, de a Keletinél sokan leszállnak. Magával szippant a tömeg.

Felérek a megbeszélt helyre, várom Áront. A távolban petárdák hangját hallok. Júniusban is petárdáznak? Nem csak szilveszterkor szokás?

Az öcsém késik, mint mindig, pedig tudja, hogy időre megyek. Egyre idegesebb vagyok.

Masszív alkoholszag csapja meg az orrom, egy rekedt hangú fiatalember szólít meg. Szia! Streetpunk vagyok, kéne egy kis pénz piára!

Értetlenkedem. Tőlem nem szoktak kunyerálni. Inkább az szokott lenni, hogy a kezembe nyomnak egy ötöst vagy egy tízest, mert megsajnálnak.

Csodálkozásomat félreérti, folytatja. Mondhatnám, hogy kenyérre kell, de jobb az őszinteség!

Nem szeretem a koldusokat. A leglehetősebb helyeken, az aluljárók lépcsőin ülve, a buszmegállókban állva kéregetnek, nehéz kikerülni őket. Ha véletlenül beléjük botlom, még nekik áll feljebb. De ez a piás duma bejön.

Benyúlok a zsebembe, hogy előkotorjam azt a tízest, amelyet még tegnap délután szuszakoltak be az ujjaim közé, miközben hazafelé menet a körúti villamoson szundikáltam. Mostanában a tanulás miatt ritkán mozdulok ki otthonról, de szigorlati konzultációt tartottak, muszáj volt bemennem.

Ütést érzek a combomon. Gyakran előfordul, hogy az emberek hozzám érnek a táskájukkal, nem figyelnek oda. De percek óta nem hallottam közeledő lépteket.

Megfogom az érmét. Valami nem stimmel. A tízes forró és horpadt. Tovább tapogatózom. Találok egy lyukat a nadrágomon, majd egy kisméretű, gyertyaláng alakú fémdarabot. Pisztolygolyó lehet. Nagyapámnál, aki nagyon büszke volt arra, hogy a háború után egyszerű parasztfiúból a Néphadsereg őrnagyává küzdötte fel magát, gyerekkoromban gyakran játszottam ilyenekkel.

Nem petárdázás folyik, a rivális bandák között tört ki tűzharc! Most már értem, miért mondta a volt miniszterelnök, hogy ami ma Magyarországon van, az nem közbiztonság, nem az, amit elvárnak az állampolgárok.

A tízest így nem lehet odaadni. Különben is, ez már amulett! Több apróm nincs, tegnap azzal fizettem ki az ebédet a menzán.

Szegény punk, sokra ment az őszinteséggel!

De legalább az új fehér botomat nem találták el. Hogyan jutnák be akkor az ELTE-re?

Farkas Ibolya

VISSZAEMLÉKEZÉS, NAPLÓRÉSZLET

2019. december eleje

Itt az ideje készülődni a karácsonyra, feldíszíteni a házat, elővenni a díszeket, hiszen lassan itt az ünnep, de ennél sokkal fontosabb kérdések foglalkoztatnak. Zoénak ez az utolsó éve a gimnáziumban, gyorsan elrepült ez az öt év, és most kellene eldönteni, melyik egyetemre jelentkezzen. Persze a döntés az övé lesz, mint mindig, nekem csak támogatnom kell, és tanácsokkal ellátni, számomra ez a legfontosabb feladat anyaként. De látom rajta a bizonytalanságot, hogy biztos jó-e, ha követi a gyermekkori álmát, és pszichológia szakra jelentkezik. Biztatom, hogy élje meg az álmait, ne térítse el semmi, ha az ELTE-re szeretne jelentkezni, hát jelentkezzen, és persze én tudom, hogy neki sikerülni fog. Közben elmesélem neki, hogy nekem erre nem volt lehetőségem, más korban születtem, más körülmények között éltem egy kis baranyai faluban. Akkor nem az egyetem volt a fontos az én szüleimnek, akik maguk sem tanultak, csak 8 általánost végeztek, nem is biztattak soha arra, hogy merjek nagyot álmodni, így maradt egy ipari iskola számomra, hiszen a legegyszerűbb az volt, hogy mielőbb kezdjek el dolgozni. Nem szégyelltem soha, hogy csak iparit végeztem, de mindig úgy

éreztem, ez nem az én döntésem volt, én nem ezt akartam. Ezért harminchárom éves koromban újra beültem az iskolapadba, és leérettségiztem, büszkeséggel töltött el, hogy megcsináltam, hogy képes voltam rá, és a családkban elsőként szereztem érettségit, de mégis egy hiányérzetem volt, mintha ennél én többre lettem volna képes. Sokszor eszembe jutott, milyen lenne, ha egyetemre járnék, ha lediplomáznék, de mindig elhessegettem és azt mondtam magamnak, te arra úgysem lennél képes. Mikor beiratkoztam esti gimnáziumba, mindenki azt mondta a családomból és ismerőseim közül is, hogy nem menne az neked, meg amúgy is minek, hiszen eladóként dolgozol, oda nem kell más iskola, nem kell más tudás, elégedj meg azzal, amit eddig elértél. Így sok évig maradtak a könyvek számomra egy álmovilág, az olvasás lett a hobbim, a regények, az életrajzok, ahol én magam is más lehettem, amíg olvastam, hiszen szinte a könyvek része voltam, ott valósultak meg az én vágyaim.

Térjünk csak vissza Zoéra, megvan a döntés, az ELTE-re jelentkezik, arra az egyetemre, amely az én álmaimban is szerepelt, és tudja, hogy ő fogja beteljesíteni az én álmom. De mivel egy céltudatos gyereket neveltem, nem szeretné az én álmaimat megélni, azt akarja, a saját álmaim én magam éljem meg, ezért kitalálta, kísérjem el az ELTE-re, és vele együtt én is adjam be a jelentkezésem. Őszintén szólva, a gondolat felcsigázott, de sok kétséggel tölt el. Ha én most egyetemre akarok menni, akkor újra kell érettségiznem legalább egy tantárgyból, de az idő kevés, hiszen csak négy hónap van vissza, és ezalatt kellene történelemből mindent újra tanulnom, ráadásul emelt szinten. Zoé biztat: anya neked ez menni fog, csak jelentkez, majd együtt tanulunk, és egyszerre érettségizünk.

2020. január

Megadom magam, hiszen annyira meggyőzően érvel, beadom a jelentkezésemet az egyetemre, és befizetem azt a negyvenezer forintot az emelt szintű érettségire, és innen nincs vissza út, most már megkell tennem, hiszen kifizettem, és csak nem bukhatok el negyvenezer forintot. Négy hónap tanulás, minden szabadidőben a történelemkönyveket olvasom, közben az idő repül, és hamar itt lesz a május eleje és egyben az érettségi napja.

2020. május

Idegesen indulok neki, nem is tudom, melyikünk miatt vagyok idegesebb, hiszen Zoé is ma érettségizik, és az övé fontosabb, hiszen előtte az egész élet, és neki be kell jutnia az egyetemre, neki van jövője, én már ötvenéves vagyok, nekem már nem lehetnek nagy álmaim. Vagy mégis? Végre ezen is túlvagyunk, leérettségiztünk, és mind a ketten ötösre, ami szinte hihetetlen, és most várakozunk, mivel csak július végén dől el, hogy mindez elég volt-e bejutnunk az ELTE-re vagy nem, idegőrlő napok lesznek, amíg arra várunk, hogy kihirdessék a felvételi ponthatárokat.

2020. július

Megjött az sms, mind a kettőnket felvettek az ELTE-re, szeptembertől mind a ketten egyetemre fogunk járni. Jelenleg talán még jobban megrémít az egyetem lehetősége, mint bármi az életben. Most tudatosult bennem, hogy egyetemista leszek, ötvenévesen olyan fiatalok között, akik a gyerekeim lehetnének. Őszintén szólva, rettegek, mit keresek én egy egyetemen? Mit fognak szólni az oktatók, a szaktársaim, akikhez képest egy vénasszony vagyok?

Kétségek között várom a szeptembert, lelkem egyik fele boldog és izgalommal várja, a másik fel retteg és bizonytalan.

2020. szeptember

Szeptember van, és harminc évvel később, mint ahogy kellett volna, de végre beléptem az ELTE kapuján, és megkezdődött az egyetemi élet az én számomra is. A tanárain kedvesek, nem ütköztek meg a korom miatt, nem éreztetik velem azt, hogy hát maga mit keres itt. Valószínűleg nekik nem olyan furcsa a szituáció, mint nekem. Mostantól három év egyetemi tanulás áll előttem, végre bebizonyíthatom magamnak és másoknak is, hogy képes vagyok rá, és meg tudom szerezni azt a diplomát, amire mindig is vágytam.

2023. június

Csodálatos három éven vagyok túl, élveztem minden percét, a tanulás inspirálóan hatott rám, és úgy érzem, most vagyok az, akinek lennem kellett volna. Az ELTE olyan élményekkel ajándékozott meg, mint például a Tanítsunk Magyarországért programban való részvétel, ahol öt féléven keresztül segíthettem hátrányos helyzetű gyerekeknek, és büszkén mondhatom, hogy sikerült egy gyermeket rávezetnem arra, hogy tanuljon és higgyen abban, hogy többre hivatott, mint a romatelepi élet. Katika megkezdte tanulmányait az általa választott szakiskolában, és ha minden jól megy, utána érettségizni is fog. Ha nem lettem volna ELTE-diák, lehet, hogy Katika sem tanul tovább, és elveszett volna, mint sok hátrányos helyzetű társa.

2023. július

Hálás vagyok, és büszke arra, hogy ELTE-diák lehettem, számomra egy álom vált valóra a diplomaosztón, amikor átvehettem három év tanulásának a gyümölcsét. Zoéval együtt kezdtük az egyetemet ugyanazon a napon, és az államvizsgánk is ugyanazon a napon volt. Melyikünk miatt voltam idegesebb, nem is tudom, hiszen akkor és ott nekem talán az ő diplomája fontosabb volt a sajátomnál, de az én álmom is teljesült, hiszen megszereztem azt a diplomát, amire valójában egész életemben vágytam. Visszatekintve az elmúlt három évre, csak azt mondhatom megérte, nem számít a kor, csak az számít, hogy az ember azt tehesse, amire vágyik, és ha ez a tanulás, akkor ezt kell tenni, és soha nem késő elkezdni, mindig van értelme. Számomra nem ért véget a tanulás, ha idáig eljutottam, akkor most új cél a mesterszak, vagyis folytatás következik az ELTE-n.

2024. szeptember

Elkezdődött a második évem a mesterszakon, újra egy szakdolgozat, újra egy diplomamunka vár rám, Katika ebben az évben végez a szakiskolában, és utána nekivág az érettséginek. Zoé a BME-n mesterszakon tanul, két mesterszakot csinál egyszerre, az egyik a számítógépes idegtudományok, a másik a neuropszichológia, kutatónak készül, és tudom, az is lesz, ahogy Ő is hit bennem, én is hiszek benne. Meghívást kapott a göttingeni egyetemre, januártól fél évig ott fog kutatni, nagyon büszke vagyok rá, és Katikára is, ők az én két igazi sikertörténetem. És önmagamra is büszke vagyok, mivel igaz, 55 éves koromra, de meglesz a mesterdiplomám. Számomra az ELTE a legjobb egyetem, boldog vagyok, hogy ELTE-hallgató lehetek.

Ferencei Boglárka

HÁROM ÉVE ITT KEZDŐDÖTT

El fogok késni.

Azt se tudom, hova kell menni ebben az épületben.

Nincs is ennél jobb bemutatkozás.

A hatalmas bejárati ajtó pont olyan nehéz, mint amilyennek látszik, és esze ágában sincs megkönnyíteni a dolgomat azzal, hogy elporladna, amint lenyomom kilincset. Biztos, ő is benne van az összeesküvésben ellenem, ugyanúgy, ahogy a reggeli forgalom Pest utcáin, a piros lámpák és minden más, ami lassítja a lépteimet.

Állok a 6–8. épület portáján, egyszerre beszélek és lihegek a portásnak a kócos hajam alól, kotorászok a táskámban, keresem a címet, és azt képzelem, a portás érti, mit szeretnék kérdezni. Kilép a fülkéjéből, miközben szinte olvas a gondolataimban.

– Az alagsort keresi, igaz?

– Öö, igen, azt hiszem.

– Jöjjön, megmutatom, merre van!

Nekem ez gyanús. Engem itt már ismernek? Vagy hallottak a sajátosan működő vagy inkább nem működő képességemről? Biztos ideszóltak reggel telefonon, hogy majd jönni fog egy karikás szemű, nagyon rosszul tájékozódó lány, és meg ne próbáljanak koordinátákat megadni neki, hogy merre találja az alagsort, mert itt fog tekeregni még szeptemberben is.

Lépcsőn fel, lépcsőn le, fordulunk, további lépcsők, mindenhol fehér falak, rengeteg számozott terem, egyik folyosóról megyünk a másikra, szedem a lábam a portás mögött, aki közben olyanokat mond nekem, hogy ha majd vissza akarok jutni, mindig a fény felé menjek.

Egy pillanat. A fény felé? Ez az irány? Kifejezetten költőien hangzik, sőt biztosan van egy ilyen dal, film vagy csak egy szövegrészlet, de most túl izgatott vagyok ahhoz, hogy eszembe jusson, melyik is az. Itt azért elég sok ablakból szűrődik be fény, gondolom magamban.

– Sok sikert!

– Köszönöm!

Mihez is? A kijutáshoz? Vagy ő már tud valamit, amit én még nem? Ezt már nem fogom megtudni, mert otthagytott egy nagyon hosszú folyosó elején. Lassan lépkedek végig, most már minek rohanjak, látom, hogy sokan vannak a folyosó túlsó végén. Talán ők is pont ugyanoda jöttek, ahova én is megyek. Olvasom a feliratokat az ajtókon: stúdió, szeminárium, terem.

A folyosó végére érek, igyekszem két egyenletes levegővétel között köszönni a többieknek, de nincs kedvem többet megszólalni addig, amíg be nem hívnak a terembe. Nem is nagyon tudnék, mert se összeszedett gondolatom, se levegőm nincs. Leülök egy durva anyagú narancssárga fotelba, húzogatom az ízléses hosszal rendelkező szoknyám, hogy még jobban eltakarjon. Talán, ha elég sokáig nyújtom magamon, leér a bokáimig. Még mindig nagy levegőket veszek, nem számít, hogy már jó pár perce nem rohanok, ugyanúgy szúr az oldalam, és érzem, ahogy az izzadság végigcsorog a hátamon.

Eszembe jut, ahogy egy pár héttel ezelőtt, még az iskola udvarán küzdöttem az életemért ugyanígy, csak éppen a negyedik kör futás után, és ott sokkal hangosabban szenvedve és azt mantázva, hogy ez volt az utolsó. Utolsó kör, amit soha nem akartam futni, utolsó tornaóra, úgy egészébe véve az utolsó óráim gimnazistaként.

Olyan tudathasadásos állapot ez. Hiszen már nem a jövőm része, mégis a gondolataim kilencven százalékát ez a tizenhárom évnyi emlék foglalja el. Egyik felem még mindig a zöldposztós asztal előtt ül mereven a fekete blézerben és szoknyában, kezében szorongatva a vázlatpapírt, és várja, hogy még mit fognak kérdezni a tanárai. Valóban nem tegnap volt, amikor kellett elmondanom Kosztolányi Édes Annáját, vagy a Kassai kormányprogramot, mégis olyan, mintha nem is hetekkel ezelőtt lett volna.

Most már igazán figyelhetnék arra, hogy nemsokára én következem, és jó lenne összeszedni magam addig. Hihetetlen, mennyi élményt tud a felszínre hozni egy ronda narancsszínű fotel, egy kórházi folyosóra emlékeztető egyetemi folyosó és az izgalom. Válogatom a keresztbe rakott lábaim a fotelban, közben nyugtatom magam, engem már nagyobb meglepetés, mint a gyakorlati felvételről szóló levél, úgysem érhet. Naivitásom eredménye, hogy azt gondoltam, az alkalmassági vizsga után hátradőlhetek és lógathatom a lábamat a nyár végéig.

Nem is olyan régen történt, hogy értesítettek a gyakorlati felvételi részről is. Azok az elképzeléseim, hogy a nyár hátralevő részében pihenni fogok, és nem fogok izgulni már felvételi miatt, hiszen mindent feltöltöttem, kitöltöttem, betöltöttem, elmentem felvételizni oda, ahova korábban kellett menni, az email elolvasása után kb. a fénysebességhez hasonló gyorsasággal tűntek el. Igazán

küldhetett volna a levelezőrendszer egy figyelmeztető üzenetet. „Kedves Boglárka, készüljön fel, Önnek hamarosan üzenete fog érkezni!” Valahogy így.

Nem késtem el.

Hosszú néma percek után kinyílik az ajtó, és egy kedves hangú lány olvas egy nevet. Bemegy egy lány, akin királykék színű ruha volt, és talán 'b' betűvel kezdődött a vezetékneve. Pörgetem az ábécét a fejemben, ha minden betűre akad valaki f-ig, az legalább öt ember, és legalább húsz percig vannak bent. Az már nem jutott eszembe, hogy lehet, többen is vannak ugyanolyan nevűek. Még órákig fogok itt ülni. Olvassak el még valamit? Megmarad a fejemben? Egyáltalán mit fognak kérdezni? Mit fogok mondani, ha nem tudom a választ? Én mit fogok mondani, ha nem tudom a választ? Hogy szokás felvételre menni?

Hányingerem van.

Egyre jobban izgulok.

Nem kellene gondolkodnom.

Például egyáltalán semmin, amitől izgulni kezdek.

Olyan jól esne most egy kávé.

Egy frászt.

Attól még jobban hányingerem lenne.

Mialatt küzdök a reggelimmel, hogy lent is maradjon, figyelem a többieket. Csendben beszélgetnek egy páran, van, aki egyedül áll, mást elkísért a barátja. Senkinél sincs jegyzet. Semmilyen papír. Persze hogy nincs, hiszen ide mindenki úgy jött, hogy négy éven keresztül csak ezt tanulta.

Meg én, aki nem voltam benne biztos, hogy ezt akarom tanulni.

Kijön a kék ruhás lány, az órára pillantok. Stimmel. Húsz perce ment be. Összeszedi a holmiját, és el is tűnik a hosszú folyosó végén.

Megint megjelenik az ajtóban a lány, megint olvas egy nevet, ami nem az enyém, úgy érzem, hiába is kérdezném meg tőle, még meddig kell itt ücsörögnöm, biztosan nem tudja megjósolni, nem látok nála üveggömböt.

Annak ellenére, hogy nem fellelhető a mosoly az arcomon, mellém szegődik egy lány, és a kötelező, szia-szia kör után, mintha csak erre várt volna, ömlik belőle a szó. Nosztalgikus hangulatba kerülök a beszélgetéstől, úgy érzem magam, mint fizikaórán. Sejttem, hogy fontos dolgokról beszél, de nem értem a szavak jelentését. Elhangzik a Neptun, hogy fel kell venni tárgyakat benne (jobbna látnom, ha nem sötöm a „Miért, leestek?” kérdésemet), és csak úgy teszek, mintha minden szavát érteném. Bizonyára az arcom is ezt az értelmes állapotot tükrözte, mert nem hagyta abba a beszélést.

Közben hallom, ahogy egy fiúnevet mondanak, váltják egymást az előző felvételizővel. Rengeteg olyan információt meg tudok, amit nem is kérdeztem. Beszélgetőpartnerem, vagy nevezhetném inkább előadónak, szakváltó, ami azt jelenti, hogy az egyik szakját szeretné egy másikra cserélni. Nem tudom, mit gondoljak. Nagyon aranyos, hogy megpróbál mindenre felkészíteni, de még az sem biztos, hogy felvesznek. Viszont sikeresen elterelte a gondolataimat, és már nem izgulok annyira.

Arra eszmélek, hogy nyílik az ajtó, kijön a fiú, és a lány mellett megkérdezi tőle, hogy milyen volt. Ezalatt behívják a következőt, a fiú pedig az elejétől a végéig elmondja, hogy mi vár ránk odabenn. Szerintem ő egy angyal. Biztos csak én látom, meg esetleg

még a lány mellettem. Máskülönben honnan tudhatta volna, hogy pontosan erre van most szükségem?

– Sok sikert nektek! – mondja, és már el is tűnt a folyosón.

Nyílik az ajtó, és egyszer csak a saját nevemet hallom. Gyorsan felkapom a holmimat, és már sietek is be a terembe.

– Köszönjük, holnapig értesíteni fogjuk emailben!

– Köszönöm, viszontlátásra!

Túléltem.

Csak nem volt annyira rossz.

Bárcsak emlékeznék az elmúlt pár percre.

Reggel óta percenként nyomkodom ki és be a telefont. Mikor küldik? Annyira rossz volt, hogy egy üzenetre se számítsak?

Tűkön ülve ücsörgök az udvaron egy műanyag széken, és hintázom. Felváltva nézegetem a Facebookot és a Gmailt. Talán valaki tudna valamit. De kicsoda? Senkit nem ismertem ott tegnap. A lánynak teljesen elfelejtettem a nevét, lehet, nem is mondta. Viszont nem is volt más fiú azonkívül, aki segített. Hogy hívhatták? Rémlik, hogy olyan dallamos volt a vezetékeve. A keresztnéve talán... Tamás... Vagy mégsem?

Sikertelenül kapcsolgatom a keresztnévet a vezetékevekhez, amikor rátalálok egy személyre. Azt hiszem, hasonlít. Nem tudom, hogy meggyőztem-e magam, hogy hasonlítson a tegnapi fiúra, vagy tényleg ő az. Üzenetet kellene írni neki. Hátha. Aztán, ha nem ő az, majd nevetünk egyet.

Legalább harmincszor olvasom át magam után az amúgy két mondatból álló üzenetemet, hogy tegnap ő volt-e az ELTE Bölcsészkarán felvételizni, és, hogy véletlenül nem tud-e valamit az eredményekről. Remegő ujjakkal nyomom meg a küldés gombot, pedig nincs tétje a dolognak. Hú, de nevetni fog, ha mégsem ő az. Holnap már én is nevetni fogok rajta. Nagyon szeretném, ha ő lenne az. Egyrészt, nem érezném magam kínosan, másrészt lehet, tud valamit az eredményekről.

– Szia, igen, én voltam.

Forgách Kinga FÉLREÉRTÉS

Valaminek a helyes értelmezése és ugyanannak a dolognak a félreértése nem zárja ki teljesen egymást, mondta Iván rezzenéstelen arccal, aztán hosszasan nézett Annára. Álltak a szakadó esőben a könyvtár előtt, annyira közel a másikhoz, hogy beférjenek egy esernyő alá, de elég távol ahhoz, hogy valami végleg elszakadjon köztük.

✱

A beszéd csak félreértések forrása, de minden áldott nap közelebb ülhetsz, mondta neki a fiú, amikor először találkoztak, de Anna nem igazán értette, mire céloz. A kis herceg?, kérdezte bizonytalanul, mire a másik elismerően bólintott és egy határozott mozdulattal a mellette lévő székre mutatott. Még nem ismerték egymást, az őszi félév első szemináriuma volt. Iván vagyok, mutatkozott be a fiú, és lelkesen nyújtotta a kezét. Anna viszonzta a gesztust, és leült mellé.

Iván vidékről jött fel Pestre tanulni, és költőnek készült, izgatott volt attól, hogy bekapcsolódhat a szellemi életbe, és közelebb jut ahhoz, hogy megjelenhessen az első kötete. Annát lenyűgözte, hogy milyen eltökélt, és mennyire bízik a saját tehetségében. Neki is volt néhány verse otthon a fiókban, de rettegett, hogy rosszak.

A fiú viszont intelligensnek és magabiztosnak tűnt, kicsit talán kiismerhetetlennek is. Kiváló költőalapanyag, gondolta.

A szeminárium után Iván ebédelni hívta őt, mondván, hogy idegen a városban, és szeretne új emberekkel megismerkedni. Anna igent mondott, annak ellenére, hogy nem volt biztos benne, mik a fiú szándékai. A Fecske pincéjében ültek le, és már a rendelés előtt világossá vált, hogy Ivánban van valami mélységesen zavarba ejtő. Anna nem tudta megfogalmazni, hogy pontosan mi az benne, ami felkavarja, de minden mondatával kikökkentette magából, suta és ügyetlen lett mellette. Olyan érzése volt, mintha már ezer éve ismerné őt, mégis minden ízében idegen volt.

Ebéd után Iván megállította a Kálvin téren, és a szemébe nézett. Anna egy pillanatra azt hitte, meg fogja csókolni, de helyette a fiú csak annyit mondott, hogy otthon van egy barát-nője, akinek nemsokára meg fogja kérni a kezét. *Neked van párod?* kérdezte rögtön utána. Anna zavarában rávágta, hogy igen, ami nem teljesen volt igaz. Világossá vált, hogy bármit is hitt, bármit is érzett, abban a pillanatban rövidre zártak mindent, ami történhetne köztük.

Az ősz gyorsan telt, olvastak, előadásokra jártak, esténként a Könyvtár Klubban ücsörögtek és ittak. Anna dolgozni kezdett egy moziban, és újra találkozgatott a volt barátjával. Iván a lányké-résre készülődött és verseket írt. Úgy tűnt, mély barátság szövődik köztük, bár a zavarba ejtő feszültség folyamatosan jelen maradt, ha kettesben voltak.

Abban a félévben az egyetemen a szerelemről tanultak. Kierkegaard-t, Lévinast, Bataille-t és Mariont olvastak. Mindketten

elhivatottan falták a feladott szövegeket, megrögzötten keresték a válaszokat a kérdéseikre. Ivánnal minden szemináriumon egymás mellett ültek és vitatkoztak. A lábuk összeért az asztal alatt, de a szavak szintjén nem értették meg egymást. Egyre inkább bebizonyosodott, hogy az agytekevényeik máshogyan működnek. Iván elméje kiismerhetetlen útvesztőnek tűnt. Anna butának érezte magát mellette, őt pedig zseninek gondolta.

Egyik nap Iván a szerelem szégyenletes pocsolójáról mesélt neki, amikor elkísérte munkába az órák után. *Gyöngén áll a lelkem, érzéki dolgok csiklandó érintését kívánja*, mondta, a szemeiben huncutság volt. Anna úgy érezte, mintha az Augustinustól kölcsönzött szavak neki szólnának, de nem volt biztos benne, hogy ezeket a dolgokat Iván milyen céllal mondja neki. Úgy tűnt, a fiú minden kimondott szavának dupla jelentésrétege van, és mindig ott lebegett köztük a mondatainak rejtett értelme. *A vágy kivételű tárgya vagy, tudod?*, kérdezte tőle Iván, amikor megálltak a mozi előtt, hogy elköszönjenek. *Az emberi lelket erotikus felindulásai megrémítik*, válaszolta Anna, aztán bement.

Az őszi szünetben Iván hazautazott a családjához, Anna pedig az ideje nagy részét a szüleivel töltötte. Amíg a fiú távol volt, kicsit megnyugodott, jót tett neki, hogy kikerült a közvetlen hatása alól. Éjszakánként viszont órákon át gyötörte magát. Megpróbálta kislabilabizálni, mit érez, de még soha nem volt ennyire összezavarodva. Iván egész héten nem jelentkezett, de az utolsó este üzenet jött tőle: *Az erotika belső tapasztalata azt kívánja attól, aki tapasztalja, hogy éppoly érzékeny legyen a tilalom alapját érintő szorongásra, mint a megszegéshez vezető vágyra*. Rájött, hogy kitől idéztem az utolsó

találkozásunkkor, gondolta Anna, és örömmel töltötte el, hogy végre sikerült megérteniük egymást. Aztán megint elbizonytalanodott. Vajon mit akart ezzel üzeni?

A szünet utáni első hétfőn Iván izgatottan vonta félre őt a folyosón. Anna először azt hitte, hogy neki szól a lelkesedés, de hamar kiderült, hogy tévúton jár. *Megtörtént!*, mondta szinte kiabálva a fiú, és a vállainál fogva megrázta. *Mi történt meg?*, kérdezett vissza. Az *eljegyzés*, újságolta Iván, aki láthatólag felfokozott hangulatban volt. Annának fogalma sem volt, mit válaszolhatna, valahogy kipréselt magából egy gratulációt, de különös tompultság lett úrrá rajta. Iván lépésről lépésre mesélte el, hogyan zajlott a lánykérés, sugárzott a boldogságtól. Annának viszont lelkifurdalása volt amiatt, hogy vágyódik utána.

Iván viselkedése az eljegyzés után is kiismerhetetlen maradt Anna számára, csak már nem imponáltak neki a rejtett utalásai, hanem zavarták. Sok minden kavargott benne, néha úgy érezte magát, mintha becsapták volna, máskor kételkedni kezdett a saját ítélőképességében, és azt bizonygatta magának, hogy valószínűleg az egész csak képzelte. Váltakozott benne a bűntudat, a vágy, a harag és a csalódottság, már semmire sem tudott koncentrálni.

Iván is érzékelte, hogy valami történt vele. Bár nem firtatta, mi baja, időnként megállt előtte, és mélyen a szemébe nézett, mintha olvasni szeretne a gondolataiban. Anna titkon abban reménykedett, hogy van ilyen képessége a fiúnak, és hogy valahol mélyen tudja, mi zajlik benne. Végül egyik nap az órák után Iván

megkérdezte, van-e kedve átmenni hozzá a kollégiumba, szeretné meghívni őt egy teára. Rábólintott. Az odafelé vezető úton *A lakomáról* beszélgettek.

A kollégium egy lepukkant panel volt a város szélén. Iván a tizediken lakott egy négyágyas szobában. Az egész alig volt nagyobb, mint a lány otthoni szobája. Anna el sem tudta képzelni, hogy lehet itt élni és tanulni, sokkolták a körülmények. A helyiségben csak ágyak voltak, és egy apró konyhasarok, a közös fürdőszoba kint volt a folyosón. A padlót koszos linóleum borította, a falon elnyomott bogarak tetemeinek nyoma látszódott.

Iván feltett egy kis vizet a teához, aztán leültek az ágyra egymás mellé. A testük összeért, nem beszéltek, csak nézték egymást. Anna nem tudta, mennyi idő telhetett el így. A jelenetnek Iván egyik hazaérkező szobatársa vetett véget. Ahogy nyílt az ajtó, szétrebbentek. Anna bemutatkozott a fiúnak, aki jelentősegteljesen Ivánra kacsintott, amikor elárulta a nevét, de nem szólt semmit. A lány zavarában a telefonjára nézett, akkor látta meg, mennyi az idő. Úristen, elkések a munkából, mondta rémülten, gyorsan elköszönt, és rohanni kezdett a lift felé. *Még meg sem ittuk a teát*, szaladt utána Iván, de a lift ajtaja bezárult, mielőtt odaérhetett volna.

Másnap mindketten zavartan viselkedtek, még a szemináriumokon is különösen csöndesek voltak. Az utolsó órájukon a tanár azt feszegette, hogy a filozófusok vajon miért hanyagolták el annyi ideig a szerelem témáját, és hogy a bölcsesség szeretete hogyan függhet össze a szerelem tapasztalatának megértésével. *Hogy megérthessünk valamit, előbb vágyakozni kell rá, vagy másképpen fogalmazva, rá kell csodálkozni a nem-értés tényére. A filozófia csak*

annyira ért meg valamit, amennyire szeret is egyben – szeretek megérteni, tehát szeretek, hogy megérthessek. Mire gondolhatott itt Marion?, tette fel a kérdést a professzor. A felvetést hosszas csend követte. Anna Ivánra nézett, ő pedig rá, egy pillanatra úgy tűnt, mintha értenék egymást. Aztán lesütötték a szemüket.

A következő napokban hallgatagon telt az idő. Annát felőrölték a vágyai, az örület szélén állt. Rettegett a gondolattól, hogy olyasmit lát bele Iván viselkedésébe, ami valójában nincs is ott. Hogy igazából a fiú nem érez iránta semmit, ő pedig beleképzelte azt a sok mindent a mondataiba, a gesztusaiba. Már azt hitte, Iván kerüli őt, amikor az egyik előadásuk után a fiú odaszólt, hogy beszélni szeretne vele. Hevesen dobogott a szíve, ahogy követte őt a folyosóra. Leterítették a kabátokat a földre, és leültek szemtől szemben. Anna abban reménykedett, hogy ez lesz az a pillanat, amikor tisztázódni fog a köztünk lévő viszony, amikor végre a helyükre kerülnek a dolgok. Iván egy percig hezitált, aztán azt mondta, hogy a Törvényről akar mondani valamit. Anna összezavarodott. *A Törvényről? Igen*, mondta határozottan a fiú, aztán magyarázni kezdett a tízparancsolatról, Kantról, Kafkáról, az erkölcsről, Istenről meg a nyelvről.

Anna aznap éjszaka egy percet sem aludt. Forgolódott, és azon gondolkodott, miért nem bírja Iván egyszerűen, érthetően kimondani, hogy mit szeretne tőle. Egyetlen világos mondatra vágyott. Végül elővette *A pert* és hajnalig olvasott, hátha megtalálja a válaszokat a kérdéseire, de csak még nyugtalanabb lett.

Anna másnap úgy döntött, nem vár tovább, lezárja az Iván és közte kialakult kétértelmű viszonyt. Amikor azonban ott állt a fiúval szemben a könyvtár előtt az őszi esőben, képtelen volt tisztán beszélni az érzéseiről. Végül csak annyit mondott, hogy szerinte az első találkozásuk óta folyamatosan félreértik egymást. *Valaminek a helyes értelmezése és ugyanannak a dolognak a félreértése nem zárja ki teljesen egymást*, válaszolta erre Iván rezzenéstelen arccal, aztán hosszasan nézett Annára. Álltak a szakadó esőben, annyira közel a másikhoz, hogy beférjenek egy esernyő alá, de elég távol ahhoz, hogy valami végleg elszakadjon köztük.

Földi Alexandra

DIPLOMA A KORONA IDEJÉN

2020. 03. 10.

Az utolsó szakdolgozati konzultációk egyikére érkezem az egyetemre. Kényelmesen sétálok az épület felé, még bőven van időm. Lajos a bejáratnál áll, onnan néz körül – mintha csak otthon lenne. Néha az az érzésem, hogy ő a Kar lelke, ő az, aki kicsit szebbé és könnyebbé varázsolja minden hallgató napját. Előre köszön, a nevemen szólít, mosolyog. Megkérdezi, hogy haladok. Az elmúlt hónapokban akár könyvtárba, akár megbeszélésre jöttem, mindig reménykedtem, hogy ő van szolgálatban. És ha ő volt, mindig érdeklődött, és mindig biztatott. Talán nem tudja, mennyit jelentett, de minden ilyen alkalom után kicsit jobb kedvvel ültem újra a billentyűzet fölé.

Estére elkészültem a szakdolgozattal. Minden egyetemista életében eljön ez a pillanat – számomra mégis hatalmas a jelentősége. Közel két éve abszolváltam, a diplomamunkának két félévben is nekiveselkedtem, de több okból kifolyólag nem sikerült befejeznem. Ősszel váltottam témát, az új címmel pedig egy jó adag motiváció is érkezett. És íme – a dokumentum mind az ötvenhét oldala a képernyőn keresztül mosolyog rám.

2020. 03. 11.

A témavezetőmmel az utolsó egyeztetést telefonon ejtettük meg – egyszerűbb és gyorsabb volt így. Megbeszéltük, hogy holnap, mielőtt elmegyek beköttetni a szakdolgozatot, az egyetemen találkozzunk, hogy aláírja a dolgozat mellé csatolandó igazolásokat.

Délután jön a hír: intézménylátogatási tilalom lép életbe. Egy pillanatra lefagyok, de semmi nem tántoríthat el a végső céltől. Egy gyors email a konzulensnek, melyre hamar válaszol: menjek nyugodtan, ő bent lesz holnap is.

2020. 03. 12.

A buszról leszállva igyekszem a kampuszra, szeretném mielőbb a kezemben tartani a beköttetett szakdolgozatot. Az ajtó nyitva, szomorúan konstátálom, hogy nem Lajos van szolgálatban. Alig vártam, hogy elújságozzam a híreket, és köszönetet mondjak neki. Ennek ellenére jókedvűen köszönök a portásnak – őt még sosem láttam, új lehet. A mosoly lefagy az arcomról, ahogy rám kiabál:

– Hova-hova, kisasszony?

Elmagyarázom a helyzetet, de ő csak hajtogatja, hogy nem engedhet be. Alternatív megoldásról kérdezem, de nem áll elő semmilyen javaslattal.

– Felhívna a konzulensem irodáját? – kérdem.

Az épületen kívülről látom, hogy a kezébe veszi a telefont, és hallom, ahogy elmagyarázza a helyzetet. Kisvártatva megjelenik a témavezetőm. Neki is furcsa a szituáció, de kísértál hozzám, aláírja a papírokat.

– Egész jó kis dolgozat lett a végére – mondja. Simogatnak a szavai, hiszen felnézek rá, és tudom, hogy voltak kétségei a határidővel kapcsolatban. Megköszönöm a támogatását.

Sietek a kötészetbe. A buszon látok egy-két maszkot viselő utast, de kevesen vannak, hiszen a maszk viselése még nem kötelező. A mellettem álló fiú feszeng, a pulóvere ujját a tenyerére húzza, úgy kapaszkodik. Felszabadultnak kellene magam éreznem, de érzékelem a buszra telepedő borút és kilátástalanságot, ami úrrá lesz rajtam is.

A kötészetben sürgősségi felárat fizetek. Bár van még pár nap a leadási határidőig, semmit nem bízok a véletlenre, hiszen még a postán is fel kell adnom. Másfél óra múlva ígérik a kötést – nem baj, kivárom.

Hazafelé a buszon zötykölődve próbálom visszafojtani a mosolygást, nem érzem helyénvalónak. Helyette a betűket simogatom a bőrkötésen, és az ablakból fürkészem a tovasuhanó várost, ami most nem az, amit megszoktam.

2020. 03. 23.

Legalább napi kétszer frissítem az egyetemi honlapot. Várom az információmorzsákat a szakdolgozatvédésről és az államvizsgáról. Felvettem a kapcsolatot a most államvizsgázó évfolyam néhány tagjával, akikkel nem volt közös órám és gyakorlatom, szerencsére a közéleti eseményekről ismerjük egymást. Amint valamelyikünk megtud valamit, írunk a többieknek. Meg akkor is, ha semmit nem tudunk. Így tartjuk egymásban a lelket.

Az egyik kétségbeesett frissítés során észreveszem, hogy az ELTE közzétette a járvány miatti ideiglenes sajátos tanulmányi és vizsgaszabályzatot, mely szerint a hallgatók számonkérése hang- és képi átvitelt egyidejűleg biztosító elektronikai eszköz útján történik. Ezt olvasva megdermedek a képernyő előtt. Nem tudom így elképzelni a vizsgámat, ezért bízom benne, hogy a záróvizsga-időszakra

lecseng a járvány, és minden visszaáll a normál kerékvágásba. Mindenesetre örülök annak is, hogy bárhogy alakulnak a dolgok, van lehetőségem vizsgázni, és nem kell újabb félévet halasztanom.

2020. 03. 26.

Megérkezett az értesítés a szakdolgozatvédeések rendjéről. Arra számítottam, hogy kamerán keresztül fog zajlani, ehelyett írásban kell reagálni a bírálatokra. Igazából ez talán még jobb is lesz, mint a személyes jelenlét, úgylis borzasztóan izgulós fajta vagyok.

Elkezdtem kidolgozni mind a negyvenkilenc tételemet, és sajnos érzem a kari könyvtár hiányát. Sok szakirodalmat maga az Egyetem adott ki, és a Karon kívül nincs belőlük elérhető példány.

2020. 04. 18.

Továbbra is a tételekkel foglalkozom, illetve stresszelek. Reménykedem, hogy eltolják az államvizsga-időpontokat, közben azon morfondírozom, hogy online vizsga esetén vajon lesz-e felkészülési idő, illetve egyszerre kell-e felelni mindkét szakirányomon.

Késő este érkezik egy email a konzulensemtől, megküldi a szakdolgozatom bírálatait. Kalapáló szívvel nyitom meg sebtében a két fájlt, és boldog vagyok az eredménnyel.

2020. 05. 08.

Befejeztem és továbbítottam a szakdolgozatvédeésemet. Nem számítottam arra, hogy nehézségbe fogok ütközni, mégis problémám akadt a meghatározott terjedelem betartásával, emiatt össze kellett sűrítenem a gondolataimat.

Néhány nap múlva érkezik a szakdolgozatvédelmi jegyzőkönyv: az aggodalmam ellenére nem húzták le a jegyemet. Megkönnyebbülök, sőt rövid időre boldog vagyok.

2020. 05. 21.

A kari honlapra felkerült egy részletes tájékoztató az online záróvizsgákról, melynek alapján már legalább valamennyire el tudom képzelni a szituációt. Hatalmas megkönnyebbülés, hogy bár kidolgozási idő nem lesz, kompenzációképp egy rövid, címszavas vázlatot minden hallgató előre készíthet, majd használhat a felelete során. Szorongásra ad okot viszont, hogy egy hallgatótársammal együtt leszünk behívva a beszélgetésbe, és egymás után fogunk felelni, azaz az egyikünk mindenképp végighallgatja úgy a másikat, hogy nem tud a saját tételén gondolkozni.

Felkerültek a záróvizsga-időpontok és -bizottságok is. A vizsgám 12:00 és 13:00 között lesz, a velem együtt felelő hallgatót nem ismerem, levelezős. Izgulok, hiszen az egyik szakirányos vizsgázatót egyáltalán nem láttam még, ő új lehet. Vajon mit fog rólam gondolni? Lehet, hogy mivel nem leszek számára ismerős, azt hiszi majd, hogy nem jártam be az óráira? Vagy tudni fogja, hogy már rég abszolváltam? És a másik szakirányon? Emlékezni fognak rám két év távlatából?

2020. 06. 24.

Ma van az államvizsgám, az online államvizsgám napja. Az elmúlt hetekben voltam motivált, hisztérikus, szétszórta, hisztérikus, céltudatos, hisztérikus és hisztérikus. Kora reggeltől késő estéig tanultam, míg a szemem már-már folyékony halmazállapotot vett fel. Ahogy a napok teltek, egyre kevésbé pihentem ki magam,

egyre kevésbé tudtam koncentrálni, így egyre kevésbé voltam produktív. Részt vettem a záróvizsga-felkészítőkön, elővettem minden egyetemi jegyzetemet, felkutattam az elérhető szakirodalmakat, a tételeket pedig megbeszéltem a többi államvizsgázóval. Megtettem, amit tudtam, mégis rettegek. Éjszaka szinte egy szemhunyhá-nyit sem aludtam az izgalomtól, a szívem egész délelőtt úgy ver, mintha magamba döntöttem volna egy liter feketekávé.

Reggel nyolc körül felhívott a bizottságom jegyzője, hogy ellenőrizze az internetkapcsolatot. Most minden rendben, de az elmúlt hetekben voltak problémáim. A mindig tökéletesen működő internetkapcsolat a próbahívás napján elszállt, az abszolváltságom miatt pedig nem tudtam bejelentkezni a felületre, az Egyetem informatikusai viszont szívükön viselték a problémát, így hál' istennek minden megoldódott.

11:55 körül érkezik egy hívás a jegyzőtől. Biztosra veszem, hogy csak jelezni akarja a csúszást, így viszonylag nyugodtan kapcsolódom be a hívásba. Tévedek, kezdődik a vizsga.

Mindannyian kedvesek, mosolyognak, biztatnak, ennek ellenére pánikolok, és a képernyőn keresztül látom a másik lány arcán, hogy ő is megrettent.

Én kezdek. Számgenerátorral sorsolják az első tételt. Huszonegyes. Előveszem a vázlatomat, érzem, hogy nem vagyok teljesen elveszett. A tanárnő kedvesen bólogat, szinte izgul értem, egyetlenegy kérdé-
Elég hamar végzünk.

Következő tétel. Négyes. Hű, mennyit böngésztem a jogszabályokat, mire összeraktam, persze szeptembertől változik. Nem gond, alaposan utánanéztem, menni fog. Csőtörés volt nálunk néhány hete, fel kellett bontani a falat, még nem javítottuk ki. A mondat közepén meglátom a fejem felett a lyukat. Próbálok helyezkedni,

hogy legalább valamelyest kitakarjam, közben a helyzet komikumán majdnem felnevetek. A tanárnő leállít, kérdez kettőt. Válaszoló, megköszöni.

– És akkor még a beiskolázási folyamat... – kezdek bele.

– Nem kell, köszönöm, eleget hallottam – mosolyog rám.

Ezzel végeztem. Megkérik, hogy kapcsoljam ki a kamerámat, úgy jobb lesz a vétel, amíg a másik lány felel. Megteszem, majd szinte összeesek a megkönnyebbüléstől. Hallom, hogy a hallgató folyamatosan beszél, de a szavaiból nem fogok fel semmit. A vőlegényem óvatosan bekukkant az ajtón, kiszáradt torokkal és fáradt mosollyal bólogat nekik.

– Tudom – mondja vigyorogva. – Hallgatóztam.

Túl fáradt vagyok ahhoz, hogy felháborodjak, inkább nevetek.

Néhány órát kell várni az eredményhirdetésig. Ólomnehézségűek a szemhéjaim, de nem bírok ülve maradni, járkálok ki-be, fürdözöm a hetek óta nem látott simogató napsugarakban. Mire behívnak a beszélgetésbe, a legtöbben már csatlakoztak. Sokan levelezősök, a nappalisok közül is csak néhányat ismerek. Sorban hirdetik ki a kapott jegyeket, közben figyelem az önfeledt, kendőzetlen örömet az arcokon. Ugyanazt, amit az én arcomon is látnak, mikor meghallom a jegyeimet. A záróbeszédet már csak félig-meddig hallom, alig várom, hogy elújságoljam a hírt a családomnak. Zokogva-nevetve hívom fel őket, és ez az állapot az egész délután folyamán megmarad, hullámokban tör rám.

2020. 08. 28.

A buszról leszállva leveszem a maszkomat, majd elindulok a kampusz felé. Az udvarba kanyarodva kiszúrom Lajost, éppen akkor jön ki a bejáraton. Csakhamar ő is észrevesz.

Felismer, néhány méterrel közelebb érve látom, hogy mosolyog.

– Szép jó napot, Alexandra! Mi járatban?

– Jaj, de jó, hogy itt találom! Képzeld... – elmesélem neki az elmúlt pár hónapot. Végre köszönetet mondhatok. Látom rajta, hogy zavarba jön. Én pedig most érzem lezártnak az egyetemi éveket.

Még besietek az egyik irodába, átveszem a szakdolgozatot. A diplomát megkaptam postán, a diplomamunkát viszont nem, és meg akarom tartani. Hamar végzek, a kijáratnál ismét összefutok Lajossal. Próbálom mosolyba sűríteni a köszönetemet és a jókívánságaimat, majd elbúcsúzom.

Komótosan sétálok a buszmegálló felé. Az Ecseriről rákanyarodom az Üllői útra, és Kosztolányi szavai villannak be. Elrévedek, a mosoly kiül az arcomra, bár a maszk eltakarja. Most valahogy minden fényesebbnek, reménytelinek tűnik, és elhiszem, hogy minden rendben lesz.

Hegymegi Flóra

ECCE HOMO

Éveket tettem fel arra, hogy valami költészetet észlelhessek derengő lámpa fényénél a Múzeum körút 4-ben. Kezdetben nem sejthettem, ki fog nekem utat mutatni, de valójában számára sem derült ki, hogy ő maga a lángoszlop. Lehet, a mai napig nem tud róla, hogy kilökött a fénybe, egy lendületből. Hogy táncoltak a porpihék a D-ben, ha erősen sütött be a szeptemberi nap, miközben a keskeny imapadokon lehetetlen helyzetekben próbáltunk A/4-es lapokat teleírni! Ő szinte kérkedett a boríték méretű jegyzetfüzetével, s már egy odavetett mosolyától görbült a jegy, ahogyan omlott belőle valami, amitől a körzetében állókra rászakadt a régen várt megkönnyebbülés. Milyen könnyen olvad a szájakban ez a derű! S milyen könnyedséggel hajította félre mások dédelgetett, ínséges időkre konzervált konvencióit, amikor ledobta magát velem szemben ez a szóke gyerek, szakadt, kikopott farmernadrágban, valami reklámpólóban, mely gyűröttebb lehetett a lepedőjénél is, megtisztelve az irodalomtudomány szemináriumot. Ezt a fajta tiszteltet én nem átalítottam fenségesként értelmezni. Azelőtt nem mertem farmerban betenni a lábam a Bölcsészkarra, a szövetnadrágokkal és a szigorúan térd alá élő szoknyákkal takaróztam, gondosan ügyelve arra, hogy bennem legfeljebb szóvirágok nyíljanak, megfelelő helyen és időben, a tudomány oltárán csokorba fűzve.

Ahogy hűlt az idő, én egyre csak vetkőztem, combközépig húzva a határt, holott a decemberi huzat ellen jó lett volna takarózni a szekrény hátuljába dugdosott, szolid nadrágjaimmal, de a hányaveti stílusában megtestesült maszkulin barbárság kivetkőztetett a bölcsészunifornisból.

Eljött az idő, hogy nem esett nehezére rám néznie és ott felejtetni a tekintetét. Beszélgetnünk amúgy is kellett, a csoporttársi viszony édes átkot szórt a fejünkre. Míg én az optikai csalódások ellenére is tartózkodtam tenni, s az ő habkönnyű létezése sem támogatta, hogy az ibolya-bájam mozgolódásra bírja, a nyári vizsgaidőszak végeztével, egy távoli országból mégis levelet tett egy ad-hoc chat-ablakba. Megkérdezte tőlem, képes lennék-e nemcsak beszédre használni az ajkaim. A képesség ezen a ponton számomra már nem volt kétséges, hisz a farmernadrágos epigrammájának e-nyíltsága David Herbert Lawrence nyomtatott szerelmeskedéseivel vetekedett – már ami a költészetet illeti.

Könnyedén áthemperegtünk az őszbe, de a Trefort-kert kapujában állva egymásra sem mertünk nézni. Azok a gondolatok nem jöhettek be velünk a kapun: a párizsitól felhizlalt közösségi macska gyanúsan sunyított felénk. Rövidesen azonban szétszaladt a hír, és felperzselt mindent maga után. Mindenki tudta, legalábbis szakos körökben, tanárainkat is beleértve: kölcsön kapott egy könyvet, melyet én vittem vissza a professzornak, aki később meglátott minket a villamosmegállóban, és végignézte az egészet. Valószerűtlenül filmbe illő lehetett, hovatovább én sohasem titkoltam. Sugalltam, akárcsak egy jó költemény, mi folyik a mélyben, s fürdőztem a meggyőződésben, hogy ezt a költészetet kerestem, mert „ez az igazi, melyben nincsenek szavak”, csak ösztönös rándulások. Olyan hevesen zuhantam jeltelen önmagamba kapcsolódásaink

alkalmával, hogy rendszerint kerültem a valóság ölelését. Mint a kedvenc dalom a fülhallgatóból a tömött buszon – az egyetlen hang, amit hallani akarok, másról pedig tudni sem érdemes.

Tanult közönyöm önmagammal és másokkal szemben mesterfokon műveltem. Hallgatóként továbbra is megfeleltem minden követelménynek, csak éppen nem maradtam pártatlan. Ennek megfelelően műélvezőként és értelmezőként megvolt a magam három T-je: könnyed fiatalkori szerelmi zsengek mindenek felett, versek minden másról, égetnivaló versek a csalódásról. Életem, mint Mrs. Dalloway partija Woolf modern irodalmi remekében, teljesen beszűkült: „ne beszéljünk halálról az én bulimon”. Noha minden elmúlik egyszer, reméltem, van mégis valami, ami nem múlik el, csak átalakul. Vakon tettem le az esküt. Majd fél évre elutazott, egy bőrönddel, melybe behajtogattam az ingeket és nadrágokat, melyeket a tanulmányi ösztöndíjamból vásároltam neki a születésnapjára.

A hang legalább megmaradt nekem, de azért minden adandó alkalommal elsuhantam a hat-nyolc alagsorában, hátha a könyvtár kukucskálóján át meglátom őt, ahogy ott ül az asztalnál, és olvas. Vagy a Sasfészekben, a kari olvasó galériáján, a folyóiratok mellett. Belebolondultam a jelenségbe, majd a jelenség hiányába. Ám a hanggal, ami esténként a telefonban várt, eszköz lett a szó is. Ezek a szavak márpedig test nélkül, alaktalanul és súlytalanul lebegtek a közegben, ritmus és kötés nélkül. Dekonstruáltam hát a variációkat egy témára, és mindenkit levettem a polcra, aki számított. Kérdezni kényszerültem, s közben sajgó sebként tátongtam magamban. Füleltem és figyeltem, új szavakat tanultam, este pedig, a telefonbeszélgetések alkalmával csak mosolyogtam,

de szerintem nem hallotta meg odaát. Süket maradt, mert már halálra ítélt, de én továbbra sem mertem szólni.

Hazajött, teljesen idegenként. Felszólítottam, hogy nézzen a szemembe, pedig kitapintottam a közönyét. Emlékeztem, mit mondott nem sokkal előtte a telefonban; sírni kezdett, és halkan megjegyezte:

- Gyűlölöm magam, mert ezt teszem veled. Gyűlölöm.
- Van még valami, amit szeretnél elmondani? – kérdeztem.
- Nincs. Neked van valami, amit...
- Tulajdonképpen igen...
- Ki volt az?
- Többen is.
- Kik?
- Nem ismered őket, mindegy.

Egy évvel e beszélgetés után eljegyzett egy német nőt, akit Nürnbergben ismert meg akkor, amikor én még a telefonvégen vártam. Eszembe jutott a sírása, és elundorodtam. Beigazolódott, milyen széles is a költészet palettája, miközben Ámor kiátkozott – ateista lettem. Visszafejtettem a szálakat, s láttam, majdnem teljesen bebábozódtam a vattacukorfonálba. Kiemelkedtek a tömegbe veszett barátaim is. Egyik este a Könyvtár Klubban pár kör után, kötetlenül, a férfiak nevét akarták tudni. Csalódtak, mikor megtudták, nincsenek fenn Facebookon, másrésről, egy úrinő különben sem beszél bizonyos ügyekről. Egy napon mégis szólnom kellett, mikor már kötelezővé vált lelepleznem a titkot. A kertben ugyanis könnyebb összetalálkozni azokkal, akiket jobb elkerülni, mint bárki mással. Odajött. Maga volt a kifinomult derű, de aztán a tárgyra tért. A neveket akarta csupán.

- A neveket? Tabine tudja, hogy most itt vagy?

- Hát te tudod?
- Most akkor beszélgessünk rólad vagy rólam?
- Ismerem őket?
- Kéne... volt egyszer Misi, még az elején.
- Amerikanisztikás? Mindig ott lebzelt körülötted a D-ben, láttam, Lázár előadásán.
- Nem, ő Pázmányos, amúgy.
- Milyen Misi?
- Babits.
- Hogy?
- Babits Mihály és mások. Kosztolányi Dezső, például. De kavartam angolokkal is... Majdnem minden este. Beszéltek hozzám, és gyönyörű szavakat suttoztak a fülembe.
- Megtorpant a nyelve, de kisvártatva rákezdte:
- Sajnálom, hogy...
- Maradjunk ennyiben, jó?
- Elsiettem a TO-ra átvinni a papírjaimat. Nem akartam, hogy visszakérdezen. Elvégre nem tehet ő semmiről. Én égettem meg magam, Nietzsche tudja.

Hegymegi Flóra

IDŐTLEN ÁLMATLANSÁG

Történt egyszer, hogy egy sűrűn kötött ködpulóverbe burkolóztott, télvégi hétköznap este lenéztem a Tétény kilencedik emeletéről, és még csak a hangyautókat se láttam alattam elsuhanni. Túl korán volt még, hogy aludni térjek, megint bűnös virrasztásra csábított az est. Talán szerettem volna randevúzni a leértékelt fánkokkal a Campona Tescóban, különösen jól tud esni egy csokoládés éjjel fél tizenkettőkor, de döntöttem: ma inkább lemegyek. Most vagy soha. Edit hazautazott, tanulnom sem kell, lelépek. Vagy fel-, ahogy tetszik. Szemem alá a fekete harci festéket behúztam, nincs mese. És elhagytam a szobát, én, a titokzatos idegen az éjszakában. A Metálisten fia a 903-ból a kiválasztott, kedvenc zenekaros pólóban hirdette az ígét, és az emeleti konyhából kilépve felszentelte a folyosót áldott Smack-levessel. Csak ő volt már ott, a rettenthetetlen, aki a Judas Priest őszinte híve volt: nem vegyült odalenn. Na de én! Karaoke-est volt a büfében, mint minden hétfő este. A Fenevad – még mindig én, a nagybetűs F – bejelentkezett a következő nótára. Kórustag vagyok, baj nem lehet, mantráztam. Várnom kellett pár kört. A favoritok már feljelentkeztek a VIP-listára. Nem tudták, ki vagyok, sose láttak még, nekem is furán esett a forralt bor fehér repibögréből. Mi tagadás, az én bensőm is a forralt bornak, az első találkozások már csak ilyen kínosak. De

a törzsi rítuson átesvén mégiscsak ott álltam, és senki sem tudta, ki az a hosszú, fekete haj, és ez ez piszkosul felbátorított. Aznap este a megtévelyült Janis Joplin kiüvöltötte magából, hogy csak arra vár, hogy szanaszét szaggassák a lelkét, aztán összehúzta magát a borgőzös tapsviharban, és felkúszott a szobájába Jane Austent olvasni, és ellenőrizni az ablakból, nem vár-e véletlenül odalent egy férfi, de lehetőleg pontosan olyan, amilyet elképzelt magának, és aki szét akarja szaggatni a finomra hangolt lelkét, most, azonnal. Olyan sokáig voltam odalenn, hogy valószínűleg addigra már hazament, de volt még az ablakra kiakasztva a hétvégi ellátmányból, az legalább csak az enyém volt. Hajnali kettőkor immár pánikszerűen pizsiben, lefekvésre készen, a tervezettnél sokkal később, de hát ez lassan tendencia. Már épp hunynék, mikor kopogtatnak. Majd elmegy. De nem... Vuki az. Ő sose megy el. A folyosóról a Tungsram örökmécs kiégeti a retinám, ahogy benyit.

- Fló! Figyelj... Alszol?
- Igen.
- Ne haragudj, nem zártad be az ajtót.
- Kellett volna? Ugyan ki jönne ide?
- Angolháziban tudsz segíteni?
- Hozzad.

Vuki becsoszog, susogós mackóban és gumipapucsban, leül Edit ágyára, felkapcsolja a vattatólámpát, és felolvassa a fogalmazását. Az arca még mindig borotvátlan, haja összeér a szakállával. Vuki tudja, hogy Vukinak hívom, és nem bánja. Sokat beszélgettünk. Történelem szakos, a szomszéd szobában lakik. Mindenkinél próbálkozott már, aki nő. Nálam is. Azt mondtam neki, én úgy szeretlek, mint a bátyámat. Egyesek szerint ennél kegyetlenebb nem lehettem volna, de másnap már sisternek

szólított, és elmesélte, ki lesz a soron következő. Méhecske-típus, virágról virágra, csak ez a beporzás-dolog nem akar neki összejönni. Engem a virágok istennőjéről neveztek el, de azt senki se gondolta komolyan, hogy istennő vagyok, virág meg pláne nem, szóval ezt ugyanúgy buktam, mint ő, ezért is találtam rá, Vukira, hasonszőrű bátyámra. Csukott szemmel, hallás után javítottam a hibáit. Majd lekapcsolta a lámpát, leheveredett Edit ágyára, és arról regélt, hogy hallotta, valaki úgy énekelt ma este odalenn, mint egy istennő, mint egy Joplin-jelenés, én meg már majdnem elmondtam neki, hogy én voltam, de addigra elaludt.

De hogy a tárgyra térjek, másnap reggel fél nyolckor ráébredtem a valóságra, hogy elkések a negyed kilences szemináriumról. Öt egész percbe telt felöltöznöm, majd végül elkaptam egy buszt. Negyven perc alatt, míg beér velem a kék szörnyeteg, még embert csinálhatok magamból, gondoltam. Gondosan felkentem egy kis vörös rúzszt, hátha ez a hangsúly elvonja a figyelmet a szemem alatti táskákról (bőröndökről!!!). Majd tovább rettegtem a busz hátuljában, hogy ha elkések, észrevesz, és megjegyzi a nevemet. Ő ugyanis régi vágású tanárember, ahogy végigvonul a folyosón, tiszteletet parancsoló tekintettel, kemény kalapban és fekete aktatászkájával, menten vigyázzba áll tőle minden kósza szál hajam. Azért sikerült beérnem, még nyitott ajtóval várt a szemináriumi szoba, s amint beléptem, intettek is, hogy becsukhatom. Egyetlen hely volt szabad, a hosszú kanapé legszélén, így velem kiegészülve már négy lány nyomorgott rajta: három bölcsészcsica kifogástalan kontyba tűzött frizurával, és... én. Velem szemben a valószínűtlenül magas és vékonydongájú, japános Anime-Mágus (valamilyen Péter) ült a fotelban. Utáltam érte. Valahogy ő mindig elég hamar érkezett, hogy elfoglalhassa azt a helyet, az egyetlen legkényelmesebbet

a szobában. Ebből következik, és ki merem jelenteni, hogy egy igazi személtláda. Nem sokan gyűltünk össze ma – a többieknek volt még szabad vegyértékű hiányzása, a mázlisták...

Előkészítettem a füzetem, a tollam, már épp nekifeszülnék a jegyzetelésnek, de pont egy olyan rész következett a mondan-dóban, mely inkább csak a figyelmemet igényelte – volna, de hát az a reggeli, a meg nem ivott kávémba oltva váratott magára. Jobb híján szemlélődni kezdtem. Láttam, a kanapé, amin elfoglalom az engem megillető zsebkendőnyi helyet (jó is, hogy nem ettem meg azt a fánkot), a tanári asztalra merőlegesen helyezkedik el. Ahogy a szomszédaim behajoltak elé a füzeikbe, teljesen láthatatlanná tettek oldalirányból. És akkor, hátrahajtottam a fejem a puha fejtámlára, és megbámultam a mennyezetet. Egy kicsit relaxálok, kinyújtóztatom a nyakam, mentegetőztem. Majd ezután hirtelen elment a kép és a hang. Körülbelül tizenöt perc után visszajött. Riadtan pislogtam körbe. Tanár úr még mélyen benne volt a történetben, senki nem változtatott pozícióján, csak Anime-Mágus emelte az arca elé a füzetét, aki velem szemben ült a trónszékén, és kegyetlenül, de hangtalanul röhögött. Mellesleg megjegyzem, ez a bravúr egyre nehezebben ment neki, pillanatról pillanatra. Eközben én is realizáltam, hogy nem vagyok nyerő helyzetben, mert ha nem is derült ki hivatalosan, hogy bealudtam éppen, az bizonyosan ki fog derülni, hogy a „Vámpírészaka” színű drogériás csodaterméket belekentem a kanapéhuzatba, teljes mértékben megbecstelenítve azt. Az órának rövidesen vége lett, és kifelé sunnyogás közben láttam, hogy szembeszomszédom még mindig engem néz, már nem röhög, de fulladozik az elfojtástól, érzi, hogy ez már sok, és már-már infantilis, de nem tudja abbahagyni, és még a rúzsoltot nem is látta. Illetve, dehogyisnem. Kimentem

ugyanis a mosdóba, és tükörbe néztem. Láttam, mégis elértem valamit: rocksztár lettem, ez volt a „jel”. Csúnyán elmászott arcfestékem immár lemezborító-gyanús. Én már nem tartozom többé az arctalan tömeghez! Korábban kéne lefeküdni? Ugyan. Ez is csak egy átlátszó fogadalom, mint az „időben elkezdlek tanulni a vizsgákra” vagy „a beadandót nem a határidő napján írom meg”.

Az igazat megvallva, egész jól jártam. Jobb, mintha ébredés után bogárrá változtam volna, ott, mindenki előtt. Azért azt nehezebb lett volna eltussolni.

Horváth Veronika

HATÁR A CSILLAGOS ÉG!

– Csak azt várd el a testvéredtől, amit már te is megcsináltál! – hangzott el édesanyám szájából az a mondat, amiről nem is tudta, hogy csak olaj lesz a bennem lappangó, csendben, titokban izzó parázsra. Nem is gondolt arra, hogy a jelentkezés határidején belül voltam a beszélgetésünk közepette, és hogy mi fog történni, amikor a szobámba csörtetek mérgemben. Hogy is juthatott volna eszébe ez? A lánya vagyok, nekünk nem a csillagos ég a határ, mi jól elvagyunk itt is, a gyepen, legelészünk, mint a birkák, mert hát ugye sikersztorik vannak, de az nem a mi családunkból fog megszületni. Miért is mennénk messzire? Az messze van, nekünk meg teljesen jó itt.

Biztos, hogy nekem is jó itt? Kérdeztem magamtól a virágos mappámat felnyitva, az illuminált állapotban lévő homályos szemeim fürkésztek a lapok többségét, miközben húztam kifelé őket a tartóból, és helyeztem le a földre magam mellé.

Csoportkép hetedikből. Munkaszerződés. Biztosítás. Hol lehet?

Még egy csoportkép. Jaj, de kicsi voltam. Tablófotó. Uramatyám. Érettségi bizonyítvány. Meg vagy!

Egyáltalán, hogy is kell ezt csinálni? Kérdeztem magamtól, a mámoros szituációban az önbizalmam megvolt, a tudásom még is hanyag maradt. Honnan is tudhatnám? Se édesanyám, se

édesapám családnéve előtt nem áll két plusz betű. A nagymamám, nagyapám nevei előtt sincs semmi, bármelyik ágról is nézem őket. Az unokatestvéreimet már az érettségi megszerzésével leelőztem, és az egyetemista barátaim meg már engem nőttek ki. Amúgy sem lenne merszem segítséget kérni, még a végén megtudnák, hogy nekem már nem ízlik a pázsit, lehet, ki is nevetnének, hogy huszonévesen, míg mások már a kanócot gyújtják a rakétájuk alatt, én meg csak most kezdeném összerakni az egész repülőeszközt.

Egyszer már sikerült, akkor sem volt nehéz! Biztattam magam, elvégre nyelvvizsgára is egy eseménydús hétvégén jelentkeztem titokban, tehát nem ez az első rodeóm. Felkaptam a mahagóni padlómról a papírjaimat, bizonyítványaimat, és felkerestem a Felvi.hu oldalát. Remegve írtam be az adataim, miközben próbáltam elhessegetni a gondolataimat a megszokott, puha és rendkívül unalmas gyepről, és arról, hogy mindenki szerint ide való vagyok én is.

Jelentkezését leadta a Szeptemberben induló ELTE Társadalomtudományi kar Szociológia képzésére.

2022. július 21. Lánybúcsú. A limuzinból kihajolva azt gondoltam magamban, hogy *igen, ez az igazi Élet. A nagybetűs*. Szólt a zene, mind nevettünk és énekeltünk, miközben az emberek az Oktogon utcáiról kiabáltak és integettek nekünk. A hangulatot még az sem tudta elrontani, hogy a tetőablak csapóajtaja úgy fejen talált, hogy rögvest helyet foglaltam a mozgó járműben, majdnem, hogy be is kötöttem magam, persze, csak mert hirtelen ért, a folyékony valóságtorzító miatt a fájdalomra időm sem volt gondolni. A hazaérkezés után kötelező volt ruhástul a kellemesen hideg vízbe ugrani, mert ugye nincs lánybúcsú medencés parti nélkül. A világról mit sem sejtve, egyenpólónkban úszkálva gondoltam magamban,

nem, ez az igazi Élet. A nagybetűs. De nem volt helye itt gondolkodásnak! Képeket és videókat csinálni kell! Hol a telefonom? Apa!

– Ide adod a telefonomat, légyszí? – kértem, miközben ráztam a kezeimet, hogy minél hamarabb megszáradjanak. Közelebb battyogott hozzám apukám, azt mormogva, hogy tiszta víz lesz és tönkre fog menni, de úgysem tudta volna ezt akkor megmagyarázni. Az illuminált állapotban lévő homályos szemem fürkészte a telefonom, látom jött egy üzenet, de se hívókép, nem is volt elmentve a telefonszám.

Felvételt nyert a(z) 1. jelentkezési helyére. Lásd az e-felvin.

Mi?

Nem!

Te. Jó. Ég.

A medencéből szinte kiborulva, érezvén a hűvös levegőt, a szemem is kitisztult.

Egyetemista vagyok.

Nem csak, hogy egyetemista.

ELTE-s.

Na ez az igazi Élet. A nagybetűs.

Az összes levegő kiszökött a tüdőmből, így megigazítottam a rám tapadt póló nyakát, hátha az segít, kisöpörtem a vizes tincseim az arcomból, és elmosolyodtam.

– Apa! Felvettek! – kiáltottam oda az öregemnek, aki eléggé bután nézett rám, elvégre nem mondtam el senkinek, hogy mi is a tervem az elkövetkezendő három évre.

– Az egyetemre! Megyek az ELTE-re! Felvettek! – Ugrottam egyet, majd megálltam és bámultam a telefonom egy kicsit, majd ugrottam, utána bámultam tovább.

Kíváncsi tekintetek vettek körbe, így megosztottam minden jelenlévővel, hogy mi is történt, amire mormogás és sugdolózás volt a válasz. De kit érdekel? Megyek az egyetemre!

2022. szeptember 12. Telefon, pipa. Laptop, pipa. Iratok, pipa. Indulhat a nap. Az első órám történelem, tudom, minden létező naptáramba beírtam az összes kurzust, amin az első félévben részt veszek. Vonatra ülök, metrózok, villamosozok, sétálok és két óra után meg is érkezem az Egyetemisták Parkjába (ugyebár egyetemista vagyok), átvágok a Magyar Tudósok Körútján (remélem, majd én is az leszek, tudós, nem körút), felszaladok a lépcsőn, és felrántom a hihetetlenül nehéz ajtót, amivel attól a naptól kezdve még három évig meg fogok szenvedni. Laza vagyok (olyan lesz ez az egyetem, mint ahogy Jamie McGuire írta le a *Gyönyörű sorscsapás*-ban?), nagyon okos (vagy olyan lesz, mint a *Social Network – Közöségi Hálóban?*), tiszta menő (tudni fogják a szaktársaim, hogy kicsit idősebb vagyok, mint ők?) és rendkívül tisztelettudó (bárcsak ne hívnám tanároknak a professzorokat). Nem kilátástalan a helyzet!

Szaladok a folyosón, elvégre csak egy órával előbb vagyok bent, mint kéne, nehogy lekéssem az első órám! A büfé mellett elvágtatva böngészem a termeket.

0.59. Remélem ez a kémiaépület.

Meg is van, 7 óra 15 perc van, nincs bent senki, így életemben először az első padosorban foglalok helyet, hogy biztosan a száz százalékot tudjam nyújtani.

Miután mindenki helyet foglalt, a professzor el is kezdi a jelenléti ív kitöltését, így meg tudom figyelni, hogy kit hogyan hívnak. *Hogy lesznek így barátaim?* Kérdezem magamtól, mivel körülöttem mindenki annyira magabiztosnak és menőnek tűnik, nem is tartozom ide, elvégre én csak egy kisvárosi lány vagyok, szalonnát

és zsíros kenyeret eszek reggelire, és most először vagyok fent a városban lassan két év után. Elmélkedésem közben meghallottam egy srác hangját, aki éppen egy elég ellentmondásos véleményét osztotta meg a teremben ülőkkel olyan hangnemben, amiről még a professzor sem tudta, hogyan kezelje. Miután mindenki leállt vele vitázni, köztük én is, a témát be kellett fejezzük, hogy tudjunk tovább haladni az anyaggal.

A nap végén, a folyosón sétálgatva otthon éreztem magam. Olyan dolgot éltem át, amit a érvonalamban még senki.

Nem is olyan félelmetes. Miért is lenne az? Titkon erre vártál mindig, csak nem merted soha senkinek elmondani, mert féltél, hogy kigúnyolnak majd. Na, most aztán gúnyolódhatnak!

Jövőre ilyenkor már egy újabb felvételt fogok készíteni, de nem aggódok miatta, már bekészítettem egy vinkót a jó szerencséért.

Indítási ellenőrzés, minden rendszer rendben működik! Öveket becsatolni! Tűz és indulás! Határ a csillagos ég!

Horváth-Gál Hanna

EGY CSEPP MÉZ

„Enélkül az édes csepp nélkül nem lehet élni.”

Hamvas Béla

Számolgattam a napokat, amíg megfosztanak a nevemtől.

Épp úgy, ahogy az Andrásyn a lámpaoszlopokat vagy a Hadikban elolvasott fejezeteket, miközben hálásan átkoztam a sorsot ahe-lyett, hogy átkozottul hálásan ünnepeltem volna a sikerem, ami valami egészen keserű módon rajtam kívül mindenkit fellelkesített.

Érthetetlen, hogy miért érintett ennyire rosszul a dolog, ha hónapokat – és kilókat – öltem bele (magamból) a felkészülésbe, és a munkám jól megérdemelt gyümölcsével elégedetten kellett volna hátradőljek. Végül is amióta az eszemet tudtam, arra vágytam, hogy felfedezzem a világot, mint a térképekkel teletűzdelt kalandregényekben; talán az volt a baj, hogy túl korán kellett ráébrednem, már évszázadokkal megelőztek a fehér foltok feltérképezésében, és ez a korai csalódás rányomta a személyiségemre a kudarckerülők bélyegét.

Az már más kérdés, hogy miért lázadtam mindig, folyamatosan megkérdőjelezve a korlátokat, csakhogy ezt a visszaemlékezést most 8600 kilométer és pár év távlatából leírhasam.

Amikor megkérdezik, mindig azt mondom, hogy a dolog egészen előreláthatatlanul kezdődött egy éjjeli vonatúton, gyűrött prospektust olvasgatva a filmfesztiválról hazafelé menet, holott

már az is, hogy *oda* eljutottam, a szabadon választható krediteknek volt köszönhető. Végző soron ez a kritérium vett rá, hogy szakmai előmenetelem céljából kevésbé hasznos, ám annál vérpezsdítőbb eszmecserekkkel folytassam a diplomáig vezető út kikövezését egy meglehetősen melankolikus, majd később távoktatással megtoldott korszakomban.

Nagyjából egy éve érdeklődtem ekkor már a koreai filmművészet iránt, és leírhatatlan eufória kerített hatalmába, mikor láttam, hogy kifejezetten erről szóló szemináriumra is beiratkozhatok. Egy házidolgozat kapcsán jutottam el a filmfesztiválra, ahol aztán megláttam a cikket az akkor elérhetetlennek tűnő, nyelvi képzést és teljes mesterdiplomát támogató ösztöndíjról, amit mindössze három embernek ítélnek oda évente hazánkban.

Egy teljes éven át fontolgattam a dolgot. Ha van ilyen lehetőség, az azt jelenti, hogy el is lehet nyerni. Valakinek meg *kell* kapnia, ha már létrehozták: és ez némiképp ösztönzőleg hatott a reménytelennek tűnő, de mégiscsak lehetséges kimenetelt ígérő vállalkozáshoz.

Az ezt követő két évben szorosabb kapcsolatba kerültem a bölcsészkarral; a szabadon felhasználható krediteket kihasználva és segítőkész, támogató tanárok jóindulatára bízva belevetettem magam a nyelvtanulásba és a különórákba, ami az egyetemen kívül meglehetősen anyagi nehézségekkel és egyéb akadályokkal járt volna. Már tudtam magamról, hogy szeretek nyelveket tanulni, így hamarosan a másik karra való utazgatást vártam legjobban a héten. Még mindig hihetetlennek tartom, hogy ennyi segítőkész emberrel ismerkedhettem meg az egyetemen, mikor a középiskola szellemi sivársága után már egészen lemondtam a Voltaire-i meghitt baráti kör ábrándjáról. Tartoztam annyival, hogy legalább

adok egy esélyt a dolognak, ha mások is ugyanígy jártak el velem szemben.

Csak benyomások és villanások maradtak velem az elhatározást követő időből, habár a folyamatot magát könnyedén vázlatba tudnám szedni, hogy esettanulmányt írjak róla. Mégis, hirtelen visszagondolva csak a kétségbeesett próbálkozást látom magam előtt, ahogy a formaérzékelés tételét próbálom értelmezni a sarki kínai büfé gombás egytálétele felett.

Végül a sikeres szigorlatok után már nem kellett aggódnom a tanulmányi követelmények miatt, és a két évet felölelő előkészületeket hátrahagyva a tettek mezejére léphettem.

Egy olyan országban, ahol a felsőoktatásba fektetett milliók társadalmi státuszt és rejtett kiváltságokat jelképeznek, várható volt, hogy nem fogják csak úgy osztogatni a lehetőségeket a külföldieknek sem. Azok a lányok, akik kölcsönkérték a tollamat a BTK alagsori termeiben, vagy akikkel a házi feladatot vitattam meg a távoktatás alatt, most ott várakoztak velem az interjú előtti teremben – szinte kivétel nélkül koreai szakos diákok, akiknek az életét tette ki a nyelvvórákra járás. Ha lett is némi önbizalmam, addigra elpárolgott.

Ennek ellenére végül ott álltam a célegyenesben, négy fordulón, kilencvennégy nap önként vállalt tortúrája után, kezemben a végső továbbjutás válaszával. Napok voltak hátra az indulásig, és hirtelen rám tört a félsz. Bármennyire erősen is akartam elmene-külni önmagam elől, nem olyan egyszerű az egész életedet becsomagolni két bőrönbe. Mit nem egyszerű? Lehetetlen.

Három évre terveztem magam mögött hagyni az országom, a nevem, önmagam. Bár az idő tájt már abban sem voltam biztos, hogy túléltem-e egyáltalán az utolsó év csapásai közben lezajlott

identitásválságot, hiába tartottam előadást kétszer is a moratóriumról.

De ezen a dilemmán már nem volt mit gondolkodni. Minden az előre kiszámított, logikusan felépített terveim szerint haladt. Amíg meg nem érkeztem.

Sohasem gondoltam volna, hogy számomra is lehetséges az a mindent elsöprő felszabadultság, ami az újjászületéssel vette kezdetét. Elképzelni sem mertem volna, hogy hátralévő életem legboldogabb éve lesz az az idő, amit bukolikus meglepődésben töltöttem a tengerparti hegyek betondzsungelében.

Időről időre még most is, hogy a negyedik nyelvemen küzdök a mesterdiploma megszerzéséért, elfog a hitetlenkedés, ahogy az órán ülök vagy a bevásárlótaskát cipelem hazafelé. A legnehezebb pillanatban is mellbe vág, hogy *mégiscsak itt vagyok*, és a dolgok mégsem alakultak olyan rosszul, mint amit magammal elhitettem. Ha nem is tudom pontosan, hol kezdődött el ez az egész, azzal igen is tisztában vagyok már, merre felé halad.

De ez már egy másik történet.

Jankovits György

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Elsőgenerációs értelmiségi vagyok, kinek indulása – 1947-ben – a kaposvári NÉKOSZ-hoz vezetett. A diákos éveim fontos állomásán, a színjeles érettségi után – tanárnak lenni – hajtott a vágó. 1957-ben az ELTE-TTK kitűnő diplomájával, a nyugati végeken – Győrben – kezdtem tanítani, s itt is köszöntem el 1997-ben az iskolától.

ELTE-s alumnisként, örömmel szólalok meg és emlékezem

- 1. feledhetetlen tanáromra és az egyik szellemi párbajunkra,
- 2. a nyolc mat-fizes diák 1956-os mohácsi árvizes közreműködésére, végül

- 3. tedeum gyanánt, a lelkemből kicsordult hozsannára.

Diákos tantárgyaim közt tallózva, leginkább a geometriaprofesszorom, a kétszeres Kossuth-díjas, akadémikus Hajós Györgynél időz az emlékezetem. Mint embert, generációkra hagyományozódó mítosz lengte körül. A róla szóló legendák centrumában nem a bogaras, különc matematikus állt, hanem az, akinek néhány mondatos megszólalása elég ahhoz, hogy kitűnjék: a hazai palettán ő egy páratlan jelenség. Külsejében semmi feltűnő, inkább alacsony, szálkás-sportos alkatú. Arca rokonszenves, akár egy tipikus utcai járókelő. Abban különbözik a szokványostól, hogy mindig elegáns, s az imponáló úriember benyomását kelti.

A kommunikációjában távolságtartó és szűkszavú. Előadóként vonzó az artikulációja, nem hadar, nem öö-zik, mássalhangzóit néha keményebben, ropogtatva teszi hangsúlyosabbá. Jól játszik a hangszínnel, a hangerővel, a tempóval, sőt a szükséges és elégséges mértékig a teátrális eszközök sem voltak távol tőle. Ám ha matematikusként nyilvánult meg, akkor azonnal feltűnt a lehengerlő precizitása, logikus vonalvezetése s azon rendkívül értékes tulajdonsága, hogy a szabatoság mellett a szemléletességre is figyelmet fordított. Ezek a tulajdonságok a vizsgáztatásában is tetten érhetők. Nem véletlen, hogy a nyilvános és szimultán vizsgáztatását szívesen látogatták más évfolyamok, szakok, egyetemek hallgatói.

Az index átvételekor Hajós megkérdezte a diákot, hogy milyen érdemjegyért indul, s a továbbiakat már ehhez súlyozta: fogalmak, definíciók, példák, bizonyítások. A vizsga egyben a közönséget szórakoztató technikai bravúr, szellemi párbaj élményét is adta, s amikor Hajós úgy látta, hogy biztonsággal dönthet az érdemjegyről, azt az indexbe beírta, a hallgatót magához hívta, s teljesítményéről egy tömör, nyilvános értékelést adott.

Én négyszer vizsgáztam Hajósnál. Az első egyetemi vizsgámat nála abszolváltam, szerényen a négyesért indultam, s kölcsönös elégedettséggel, 10 percen belül az indexbe került az első ELTE-s érdemjegyem. Az ezt követő két Hajós-vizsgám mindegyike jeles volt, s az utolsó is nagyon felkészültem. A tételem egy hosszadalmas, bonyolult, elágazásokkal terhelt levezetés volt, a végén egy könnyű diszkusszióval. A már-már fölényes magabiztosságomhoz ekkor egy elemi figyelmetlenség társult, s bár Hajós ezt szellemeesen bírálta, én válaszul, a hibámat hibátlanként ismételtettem. Végül, Hajós ezt dörögte: „Mondom én Önnek, Jankovits György,

amit tud, azt nagyon tudja, de amit nem, ott makacsul mellébeszél. Jót adtam!” E vizsgám szerénységre intő tanulsága mindmáig kísér!

A tudományközeli napjaink mellett emlékezni akarok egy társadalmi szolidaritásunkat jelző eseményre, arra, hogy az 1956-os dunai jeges árvíz utáni munkálatokban 30 ELTE-s diák, köztük 8-an az évfolyamunkról dolgozott. Mezőfalván, egy család – nagymama, leánya, unokája – összedőlt házát elbontottuk, és helyébe egy 5x6 méteres téglapépületet – a következő néhány hónapra ideiglenes lakhatást – teremtettünk. A 8 napos munka végeztével az „asszonyok” vendégei voltunk lecsós búcsúvacsorára, alföldi rizlingre, s nem győztek hálálkodni a szolgálatunkért. A nótára hajló hangulatot a nagymama melengette a „Hideg szél fúj, édesanyám” kezdetű dallal, majd abbahagyta, „maguk ezt úgy sem tudják”... Elfordulok... ez anyám nótája... könnyezek, majd rákezek a második strófára: „Ellőtték a jobb karomat, folyik piros vérem”...

Másnap kora reggel dunai hajó vitt Budapestre. Könnyes a búcsú a háziaktól, és mi derűs lélekkel ismertünk rá az elesett embereken való segítség új hajtóerőire, az önzetlenségre és a mások boldogságán ébredő saját örömünkre.

Bár a 700 szavas penzum a történésről szól, én tán 90 szó erejéig, tedeum gyanánt, azt vallomásra cserélem.

Legőszintébb kitárulkozásként vallom: életem legtartósabb, legtisztább legmegbízhatóbb örömforrása az a gyönyörűség, amelyet a matematika rendjén, ösvényein való bolyongás nyújt nekem. Ezekre az ösvényekre az ELTE által kínált úton járva találtam rá. E tudomány természete, a közvetítőinek buzgalma ma is e szerelem vonzásában tart. S ha valaha az öregdiákok rajongása glóriás ünnepet varázsol az ELTE köré, biztosan ott leszek ünnepkocsit tolni, az ünnepetlet áldva, sírva koszorúzni.

A kilencvenedik évem küszöbén járva hálával nyugtázom, hogy matematikatanár lehettem, ekként nemcsak az elvont gondolkodás fényeit mutattam meg diákjaimnak, hanem láttattam a lét maradandó örömeit s a töltekező szellem bő vigalmát is. S most, a katedránál töltött 40 év után boldognak, sikeresnek, gazdagnak érzem magam. A hozzám öregedett diákjaim tekintete, sugárzása tesz igazán gazdaggá!

Jankovits György

AZ ÉN ELTE-S KATONÁS TÖRTÉNETEM

A XX. század 30-as, 40-es éveit átívelő somogyi ifjúságomra emlékezve, gyermekként, némi irigységgel figyeltem a nálam majd' 10 évvel idősebb hadköteles korba lépő fiúk katonai sorozását kísérő, duhajkodó lelkesedését. Ott, Somogyban tudtam meg, hogy a férfiak „emberré válásához” a katonai szolgálat rendkívül érdekes, értékes hozzájárulás.

A hadköteles korom kezdetén én már egyetemista voltam, és az ottani képzésünknek része volt a „katonásdi” is, amelyről a hallgatók körében oly népszerű Mayer százados nekünk azt mondta, hogy az oktatási időnk közel 20%-át „ez viszi el”. Az elmúlt évtizedek társadalmi viharai viszont a tiszavirág életű haszontalanságok közé söpörték a felsőoktatás ezen honvédelmi szerepvállalását.

Az akkori idők katonai doktrínája szerint „Az egyetemi-főiskolai hallgatók a szakmával párhuzamosan – az ország katonai potenciáljának megerősítését szolgáló – katonai képzést kapnak, amely az évközi elméleti órák és a nyári táborok során valósul meg.”

A négy év során 10–12 fő hivatásos tiszt vett rész a képzésünkben, jelentős részük a tapasztalt korosztályból való volt. Ők, akik ismerték a korosztályunk lelkét, s mesterien kezelték

a gyarlóságainkat, s bár nem szokványos helyzeteket éltünk közösen át, néhányukra különösen szép emlékekkel és nagy tisztelettel emlékezem. Közülük Döbrentei őrnagy volt a korban-rangban egyaránt idősebb, akinek háborús emlékek is gazdagíthatták tapasztalatait. Mayer százados mintha bátyánk lett volna, úgy talált utat hozzánk, a mindig kritikus ifjúsághoz.

Aztán éretlen suttyók is eszembe jutnak, a tiszti iskoláról éppen, hogy kikerült, a magukat egyetemi tanárnak képzelő alhadnagyosok. Az egyiket a bemutatkozó órája elején még rokonszenvesnek éreztem, ám az óra végén már egészen másként láttam Vágó alhadnagyot. Szellemi korlátai, személyes butaságai hamar a közgúny tárgyaivá váltak, pl. nagyot derültünk a lovasság Vágó-féle definícióján, mely szerint a lovasság az a fegyvernem, ahol a harcosok a lovakkal karöltve oldják meg a feladatot.

Az eredeti terv szerint az évközi egyetemi előadások és az első, meg a második tanévet követő egyhónapos nyári táborozás, valamint az utolsó tanévet követő három hónapos záróképzés jelentette volna a honvédelmi felkészítést. Ez a terv a mi évjáratunk esetében jelentősen módosult, ugyanis az egyetemisták 56-os eseményekben vállalt szereplése a hatalom számára kockázatosnak tette, hogy bennünket fegyveres környezet közelébe engedjen, ezért a három hónapos nyári táborozásunk és a tervezett tiszti fokozat is elmaradt.

Előre bocsátom, hogy az egyetemisták, főiskolások szinte egyetemes ellenérzéssel tekintettek az említett nyári katonai táborokra. Némely tábor az embertelen viszonyai miatt vált hírhedtté, de közöttünk élnek azok a viccek, aranyköpések is, amelyek egy életre rögzültek bennünk.

Az első tanévet lezáró, 1954. évi júniusi vizsgaidőszak elmúltával pár napunk maradt a katonás rákészülésre, a kopszra nyíratkozásra,

a katonaláda összekészítésére és az alkalomhoz illő, hagyomány szerinti dorbézolásra. Mindenekelőtt a lelkemet hangoltam rá a következő harminc napra. Csak semmi fanyalgás, és lazán felfogni mindent, amit ez a hónap tartogat, én szinte vártam ezt a terepet, hiszen egy új pályán lesz módom megmutatni magam. A derűs más-ságom jeleként a katonaláda helyett egy nagy cukroszacskóba pakoltam a szükséges apróságaimat. Reggel hat órakor lesz a gyülekezés a Múzeum krt. 4. alatti TTK-s részleg udvarán, de előtte van még egy éjszakánk kedvünkre duhajkodni. Az éjszakai program az Akácfa utcai Három huszár mulatóban kezdődött, majd a Petőfi híd budai tövében, az akkor még elvadult, zöld mezős Lágymányoson fejeztük be a búfelejtőt. Onnan a kellemes hajnali séta végén a – Mária utcai – kollégiumhoz érve csak az úti poggyászáért léptünk be. A két haver komolyan és ládával, én bohém, laza lelkülettel, a cukroszacskóval vágtam neki a napnak. Irány a gyülekező, s onnan a Nyugati.

Mindenkit az foglalkoztat, hogy vajon hova megyünk, hol lesz a táborunk. Hajnali háromkor Szerencsen van a kivagonírozás, és megtudjuk, három óra mezei gyaloglás vár ránk, mert a taktakenézi erdőben lesz a táborunk. Négy óra körül elkezd szakadni az eső. Van, aki a zakóját félti, a precíz viszont az ernyőjét veszi elő. Az én ruházatom: tornatrikó, rövidnadrág. Először zseniálisnak tűnt az ötletem, a trikót a szemerkélő esőtől már a nadrágba is dugtam, a meztelen felsőtestem meg kimondottan élvezte az eső verését. Negyedóra múltán aztán jött a baj, a nadrág is átázott, a cukroszacskó is mállani kezdett.

Tízszemélyes rajsátrakban laktunk, kőépület nem volt a táborban, s a legénységi latrina – azaz egy gödör feletti rögzített gerenda a rajta ülő, potyogtató fiúkkal – jellemezte az ottani viszonyokat. Ma is nagy derűvel emlékezem vissza a csapatunk beöltöztetésére.

A szolgálatvezető tizedestől mindenki megkapta a felszerelést, ám – a kevés életrevalóságot tükröző városi fiúk esetében – ezek nehezen akartak a helyükre kerülni, így a csapat látványa az öltözködés második órájában is röhögésre készítette a témában kissé járatosabb szemlélődőt.

A tábori foglalkozásokat a volt ténylegesek tartották, akik zsigeri ellenszenvvel tekintettek ránk. Ha ehhez hozzáteszük többségük emberi, szellemi gyarlóságát, akkor érthető, hogy voltak kritikus pillanatai a táborozásnak. Például, amikor megszólít a szakaszvezető rajparancsnok: „Maga, kiskatona, lássa azt a lombos akácit? Jelentem, látom! Nos, akkor ügessen oda, és nízze meg, hogy ott vagyok-e?” A futással megtett oda-vissza út végén a kiskatona jelentette: „Rajparancsnok elvtársnak jelentem, az akácfánál nem volt ott a rajparancsnok elvtárs.” Keményebb dolog is megesett velem, amikor a gimnasztyorkám felső gombja nyitva maradt, a tizedes erre közli velem, hogy elfeledkeztem felöltözködni. Mivel ez a hecc még ismeretlen volt számomra, ezért értetlenül vártam. Az indulatba jött kritikusom erre magához rendelt – nagyjából egykorúak lehettünk, aki legalább húsz centivel mélyebbről nézett fel rám –, s közhírré is tette a rám váró büntetést: „Bekapom, maga szar!”

Volt néhány éles napunk is, amikor fegyver- és lőszerismeret, lövészet és éles kézigránát dobás volt a feladat. Ez utóbbiak bőven szelektálták a társaságot, hiszen először élesíteni/kibiztosítani kellett a kézigránátot, majd két másodperc kivárása után a megadott helyre elhajítani. Nem vitás, ennek a feladatnak jelentős volt a kockázata, s az elgyávulás számos következményét tapasztalhattuk meg. A mi fegyvernemi besorolásunk: közepes légvédelmi tűzértség volt, szerettünk volna már egy közepes légvédelmi ágyút látni, de ezt

a várakozásunkat ez a tábor nem elégítette ki, erre még egy évet – az 1955. évi nyári táborig – várnunk kellett. Ez a tábor a 73-as számú főútvonal melletti, Veszprémtől öt kilométerre lévő honvédségi épületegyüttes volt.

A táborozás háromszor harminc kilométeres menetgyakorlata a fizikai fejlesztésünket szolgálta, s végre több alkalommal is katonai terepen ismerkedtünk meg a 35 milliméteres légvédelmi ágyúval, de így is úgy múlt el a nyár, hogy a működő ágyú neszét még most sem ismerhettük meg, viszont a tárgyi környezet kifogástalanul látta el funkcióját. Ezért mindenütt emelték a ránk váró követelményeket, s a táborozók katonás formálására, a szolgálat ellátására, a körlet-rendre, a személyes megnyilvánulásokra fokozott figyelmet fordítottak, s gyakran szemléztek nálunk magasabb parancsnokaink, nem ritkán meglepetésszerűen. Az egyik vezérőrnagy érkezéséről is csak negyedórával korábban értesült a táborparancsnok, aki zavartan, kapkodva tekintette át az egységünk szemlére kész állapotát. Mivel a szemlélők mindig megtekintették a körleteket, és az ottani ügyeletes szolgálatttevővel el is beszélgettek, ezért a táborparancsnok engem kiemelt a napi foglalkoztatásból, és őrszolgálatra becserélt a laza elődöm helyett. A szemle már megkezdődött, és percekben belül hozzám jut el a vezérőrnagy, ekkor derült ki, hogy harmadnapos a szakállam, márpedig az őrszolgálatot csak kifogástalan külső és belső állapotban láthatja el a katona. Azt tudtam, hogy a felállítási helyemet el nem hagyhatom, a szakállamnak pedig az adott időre el kell tűnnie. Egyik kezemben tükör, a másikban borotva, a cselekvést meg úgy hívjuk, hogy száraz borotválás, s a hozzá társuló kín felért egy gránátrepesz okozta sérülés fájdalmával. Végül is happy enddel zárult az iménti vezérőrnagy látogatás, én meg

napiparancsban kihirdetett dicséretben részesültem a békeidőben felmutatott „háborús helytállásom” miatt.

Emlékezetem szerint a kéthónapos nyári táborozásunk legkeményebb rendbontása a kőbányai cimborámhoz, Lengyel Kázmérhoz kötődik. Kazi gazdag fantáziával megáldott, kalandra mindig éhes, pesti srác volt. A tábori őrszolgálatunk kiemelt feladata volt a parancsnokság épületében lévő vitrinben őrzött zászlónk védelme. Az itteni vészcsengő az őrszobának jelezhetette, ha az őrendellenességet lát. Az őrség szervezése szerint Kazi 00 óra és 01 óra között itt teljesített őrszolgálatot. A csendes éjszaka, az álomcsábító vonzása, és főként az a felfogás, hogy itt minden végül is játék, ugyan ki akarná ellopni az üveg mögötti zászlót, a géppisztolyt a falnak támasztotta, hogy aztán jöjjön egy kurta szunya. Ám ezt egy harsány robaj zavarja meg, rohannak az őrszobából, hiszen megtámadták a zászlót. Ez volt a reagálásuk, amikor meghallották a veszélyt jelző fali csengőt, amit a Kazi figyelmetlenül oda támasztott géppisztolya indított el.

Most, az írás első bekezdésére emlékezve keresem, hogy az én „katonáskodásom” mit adott nekem az emberré-férfivá válásomhoz. Előre bocsátom, hogy az én történetem nem is a katonaságról, hanem annak valós paródiájáról szól. Ám még így is hálás vagyok a sorsnak, hogy ennyi butaság közelébe engedett, hiszen az ott átélt fizikai-lelki kihívások, a különös alárendeltség, a megélt kudarcokból való katonás kilábalás, mind hozzásegítettek ahhoz, hogy a vállalt életutamhoz férfiasan felkészült, tisztességes és hűséges legyek.

Kartali Zsuzsanna

BESKATULYÁZVA

Húszéves koromban rá kellett jönnöm, hogy minden bizonnyal mazochista vagyok. Amikor a gyógypedagógiai tanárképzőn letudtam az anatómia- és az élettanszigorlatot, a megérdemelt megkönnyebbülés elviselhetetlenül rövid ideig tartott. Nem élhettem biológiatanulás nélkül!

A logopédiát sem volt szívem ott hagyni, így hát elhatároztam, hogy két főiskolára fogok járni. Egyszerre. Nappalin. Teleport vagy féregjárat kellett volna hozzá... Legelőször önmagamnak kellett bebizonyítanom, hogy ez mégiscsak lehetséges. E célból folyamatos ingajáratban voltam a Bethlen tér és a Markó utca, vagyis a gyógypedagógiai főiskola és az ELTE TFK természettudományi épülete között. Naponta többször troliztam arra, hátamon a nagyapámtól örökölt vadászhatizsákkal, a zsák fő rekeszében a jegyzeteimmal, elülső zsebében pedig egy margarinos dobozzal. A túlélődobozommal.

A dobozba egy túrós bukta vagy két darab pizzás csiga vagy három isler vagy négy szem sajtos pogácsa fért bele. Ezeket általában a trolin faltam be, háttal a vezetőfülkének. Tudtam, hogy tilos enni a járműveken, de az életösztön felülírta a szabálykövetést. Az utasok akkor se szóltak rám, ha morzsáztam. Talán sajnáltak.

A biológia tanszék demonstrátora is megsajnálhatott, mert egy pénteki csirkeboncolás után oldalba bökött. Vigyem csak haza a combokat, még ehetők.

Csak egyetlen, cingár jércecombot lehetett a margarinosomba belegyömöszölni, egy húscafattal se többet, mégse fogadtam el a felajánlott nejlonzacskót. Mint egy kolduló szerzetes, akinek annyi a napi adagja, amennyi a tálkáját egyszerre megtölti.

Szombaton megsütöttem a combot ebédre. Nem éreztem rajta sem a bonctál viaszának, sem a denaturált szesznek a szagát. Őrölt borssal, morzsolt majorannával még az emléküket is elűztem. Az egész heti fehérjeszegény táplálkozás után jólesett a pecsenye. Legalábbis azt hittem, amíg fel nem kavarodott a gyomrom, és ki nem adtam magamból az egészset. A dobozt alaposan elmosogattam. Hétfőn három szelet natúr puffasztott rizs utazott benne.

Majdani szakdolgozatomhoz az Állatkert akvarista részlegébe jártam anyagot gyűjteni. A Pálmaház terráriumában időnként keletkező szaporulatból majdnem-szakmabeliként én is jutányos áron vásárolhattam. Egy darabig meg bírtam állni, hogy ne vigyek haza nyílméregbékát, skorpiót, madárpókot, de aminek végül képtelen voltam ellenállni, az egy narancshasú, hegyes orrú lágyhéjúteknős-bébi volt. Természetesen a margarinos dobozban vittem haza, miután kiráztam belőle az aktuális meggyes rétes maradványait. Bicskával lélegzőnyílásokat fúrtam a dobozfedélbe, de a tízforintos méretű kisteknős jólléte igazán megérte ezt az áldozatot.

Túlélődobozom a terepgyakorlatokra is elkísért. Akkoriban párizsis zsemlével táplálkoztam, ami kényelmesen kipárnázta a doboz fedele alatti teret. Az apró lyukak miatt nem fülledt be,

de ki sem száradt. Hazaúton a teknősfőnöknek fogott tücskök, giliszta is jó hasznát vették a szellőzésnek. Amikor azonban egy döglött vakondot szállítottam a dobozomban, megváltozott a helyzet. A tetem épnek látszott, és a kakukkfűillatú réten, ahol találtam, a kipárolgásai sem voltak kifejezetten gyanúsak. A zsúfolt szentendrei HÉV utasai már másként gondolhatták, mert félrehúzódtak előlem, és simán kaptam ülőhelyet is.

A preparátornak készülő ismerősöm, akinek a döglött szántam, éppen nem volt otthon. Az édesanyja megtagadta, hogy a hűtőszekrénybe tegye becses ajándékomat, de megengedte, hogy a pincélépcsőn hagyjam. Akkor láttam utoljára azt a margarinoszt.

Miután a diplomáimat megszereztem, nem lett volna feltétlenül szükség a feregjáromban száguldozásra. Akár asztalnál is ebédelhettem volna, ám hogy, hogy nem, rátaláltam egy egyetemi ráképzésre levelezőn, ami mellett utazó gyógypedagógus lettem... De azért legalább vettem magamnak egy rendes uzsonnásdobozt.

Keresztes Mária

EMLÉKKÉPEK

AZ ELSŐ: Van egy hely, mely nem hivalkodik. Nem próbál a figyelem középpontjába kerülni. Mint a kultúra, a maga ezeréves történelmével, megbújik a múlt épületeinek árnyékában. Csendesesen, mégis határozottan formálja és gazdagítja mindazokat, akik nyitottak befogadni szellemi kincsét.

Mondják, a hely szelleme benne lakik a falakban, és hívja, magához szólítja mindazokat, kikkel dolga van.

Az Astoriától elindulva, Kazinczy Ferenc örökségét követve, megérkezünk ebbe a rejtett szentélybe, ahol a nyelv és kultúra ápolása a legnagyobb szerénységben válik a legmagasztosabb célkitűzéssé. A Kazinczy utca robosztus épületének földszinti sarkában apró, egyszerű tábla hirdeti: Művelődésszervező tanszék. Az ajtó mögött pár méteres, keskeny folyosó, balról ajtók nyílnak, termekbe vezetnek. S a legvégén nyitott ajtóval fogad a tanszék vezetősége: Molnár Anna, Kelényi István, Gelencsér Katalin, Maróti Andor. Mindenki boldog mosollyal üdvözlő mint régi cimborájakat. S magamon meglepődve, akkor, tizennyolc évesen, úgy érzem, hazaértem. Tanár úr feltéve szemüvegét, csendesesen ül. Bölcs tekintete, mint a hajnali harmat, visszatükrözi a világ titkát, sejtelmesen sugárzik, szétszórva a fényt, melyből született.

A MÁSODIK: *A művelődéstudomány – gondoltam magamban – a kedvencem lesz. Filozófia, gondolkodás és értelem. Tanár: Dr. Maróti Andor, népművelő, művelődésszervező, egyetemi tanár. Téma: a fogalmi keret, a társadalom tagjainak kulturális fejlesztése és a közösségi élet gazdagításának elmélete. Még mindig jó vagyok, ez filozófia. Meg kell értenem, hogy a különböző közösségeknek milyen kulturális és művelődési igényeik vannak, és hogyan lehet ezeket kielégíteni. Jól hangzik. Fejleszteni kell azokat a módszereket, amelyekkel a kulturális ismeretek és értékek átadhatók a szélesebb közönség számára... Hát ezt csinálom, workshopok, tréningek... olyan oktatási programokat és projekteket kell majd létrehozniuk, amelyek elősegítik a közösségi összetartozást, és aktív részvételt hoznak a kulturális életben. Kelényivel most szervezünk egy koncertet. Játsszanak el a gondolattal, hogy a közművelődés előmozdításáért és hatékonyabb működéséért mit tudnának tenni? Fedezzenek fel kapcsolatokat a közművelődés és más tudományterületek között! Írjanak. Ez szuper! Végre írhatok. Kíváncsi vagyok. Menni fog. Van véleményem.*

A HARMADIK:

– Tanár úr! Elnézést!

– Igen?

– Ne haragudjon, de miért lett közepes, amit írtam?

– Mert ügyesek a gondolatai.

– De ezt nem értem.

– A gondolatai helyesek, de a felépítése logikátlan. Túl szenvedélyes. Elveszíti a fókuszot.

– Miért baj, ha én nem látom a gép és ember viszonyát annyira radikálisan bonyolultnak? Miért gond, ha az emberi képességek és készségek fejlődését látom benne?

– Nagyon örülök, hogy ilyen lelkesedéssel fordul a technológia felé. A gépek valóban rengeteg lehetőséget rejtenek, de fontos, hogy mérlegeljük azok társadalmi hatásait is.

– Úgy gondolom, hogy a gépek segíthetnek automatizálni a monoton munkafolyamatokat, így több időt fordíthatunk a kreatív feladatokra és az innovációra.

– Ez valóban igaz, az automatizálás rengeteg területen javíthatja a hatékonyságot. Ugyanakkor fontos, hogy figyeljünk arra is, hogyan hat ez a munkaerőpiacra, és milyen készségekre lesz szükség a jövőben.

– Az oktatással nagyobb hangsúlyt kellene fektetnünk a technológiai képességek fejlesztésére, hogy felkészüljünk a jövő kihívásaira.

– Teljes mértékben egyetértek. Az oktatásnak alkalmazkodnia kell a technológiai változásokhoz, és olyan készségeket kell fejlesztenie, mint a problémamegoldás, a kritikus gondolkodás és a digitális írástudás. Emellett fontos az élethosszig tartó tanulás elősegítése.

– Attól minden felnőtt megijedne. A technológiai fejlődéshez való jogot kellene biztosítani, hogy ne mélyítse tovább a társadalmi egyenlőtlenségeket.

– Ez egy rendkívül fontos kérdés. Gondoskodnunk kell arról, hogy mindenki számára elérhetővé tegyük a technológiai fejlődés előnyeit, továbbá szükség van a szociális védőhálók erősítésére, hogy támogassuk a változás miatt hátrányba kerülteket.

– Ezek politikai döntések, és szokás szerint évekig elhúzódnak. Ennél szerintem fontosabb megőrizni az emberi méltóságot és a közösségi életet a technológiai fejlődés során.

– Az emberi értékek megőrzése érdekében biztosítanunk kell, hogy a technológia az emberek javát szolgálja, nem pedig fordítva. Etikai normákat kell kialakítanunk, és figyelniünk kell arra, hogy a technológia ne váljon eszközzé a társadalmi kontroll növelésére. Fontos, hogy a technológia támogassa a közösségi kapcsolatokat, és ne helyettesítse azokat. A politika csupán eszköz. Ne azt nézze, keresse a nagyobbat.

– Akkor ezt most újraírjam?

– Fontos, hogy folytassuk ezt a párbeszédet.

– A héten még beadom Önnek, újra.

A NEGYEDIK: *Megint négyest adott!! Ez eszméletlen. Bármit írok, az nem jó. (a csoport nevet) Mindenki ötöst kapott, csak én nem.*

– Problémája van?

– Nincs.

a FIÚ: – Máriám! Easy. Ma este szakestély. Indul az l'm pas-sanger...

– Tanár úr!

– Igen.

– Bevezették a tandíjat. Én ezt nem tudom kifizetni. Kitűnő szeretnék lenni. Akkor magasabb összeget kapok ösztöndíjra, és kifizetem belőle havi részletben.

– Rendben.

– Úgy értem, mit kell tennem ahhoz, hogy Önnél is ötöst kapjak? Mindkét szakomból kitűnő vagyok, párhuzamosan tanulok más egyetemi szakon.

– Vagy úgy. Beszél németül?

– Nem.

– Miért nem? A német nyelvű irodalom nagy gondolkodókkal van tele. Mindig olvasson eredetiben... Akkor a német kézírataimat kellene begépelni. Fizetek érte. Akár most is kezdheti. Megmutatom...

AZ ÖTÖDIK:

– Még mindig itt van? Azt hittem államvizsgázott már.

– Igen. Megtörtént. De találtam még kéziratokat. (*gépelek tovább*)

– Óh, igen, azok már nem is igazán az én gondolataim. S hogyan tovább?

– Most? Órát tartok művelődéstörténetből a felvételizőknek.

– Itt az egyetemen?

– Igen. De még tanulok. Volt pár szak, ami még érdekelt.

– Olvas?

– Igen, vallásfilozófia, esztétika... de valahogy nem áll össze. Teljesebb képet szeretnék kapni az emberről. Az identitás vesztese és a közösség összefüggő dolgok. Talán könnyebb lenne, ha az alapjövedelmet bevezették volna, ahogy Ön is javasolta. A szociális védőháló és a munkanélküli segély nem ugyanaz. Már a szavak kiejtése is negatívumot, óriási segítségkiáltást jelez. Az ember nem tud belőle kimászni, mert ez majd megsegít. Az alapjövedelem szebb szó. Máris másképp hangzik, ahogy kiejtem is.

– Thomas Paine, Milton Friedman, Guy Standing... de csak aztán, hogy az Utópiát elolvasta. Eredetiben.

– Természetesen. Ez alap, Tanár úr!

– Maradjon itt a tanszéken. Nyugodtan. Emberre mindig szükség van.

A HATODIK: E – m a i l:

Szia, Marcsi!

Merre jársz?

Ha hazajönnél mégiscsak Új-Guineából, és nem döntenél úgy, hogy tovább csavarogsz a világban, tartunk egy estet a Tanár úr tiszteletére. 80 éves lett! S még mindig ír, alkot. Hihetetlen az öreg! Mennyi minden belefér egy életbe!

Én még mindig a hivatalban dolgozom. Esélyegyenlőség. Mindenkit be- és elfogadunk! Bár hiszem, hogy Szent Istvánt félreértelmezték, nem „liber omnibus”, hanem csak azokat fogadjuk be, akik érdemesek erre. Idoneus. Regnum, 1.24. De már nem pontosan emlékszem. Frazernek Az aranyágért hálás vagyok. Gelencsér tanárnőnek, pedig, hogy megmutatta az olvasatok közötti különbséget.

Írj. Jelentkezz. Azért tárcsás internet a szigeten is van, vagy nincs? Akkor küldj egy képeslapot. Azokon a kollégák úgyis mindig jókat nevetnek. Körbe kell elolvasni téged. Te nem komplett!

a LÁNY

Csatolmány: 80. születésnap ünnepség

· Időpont: 2004. május 17.

· Helyszín: Magyar Népművelők Egyesülete

Az ünnepség alkalmából megjelenik egy kötet, amely Maróti Andor felnőttképzési és közművelődési munkásságát foglalj össze:
A felnőttképzés útjai és lehetőségei

A HETEDIK: Késve érkeztem. Óriási zaj volt a csarnokban. Emberek, akik boldogan köszöntötték egymást mint régi barátok. Egyedül érkeztem. Tenyeremben szorongatva. Illedelmesen köszöntök mindenkit, aki mellett elhaladok. Tekintetemmel keresem a szemet. Egy kanapénál tumultus alakul ki. Odamegyek. Rámosolygok:

– Áh! Hát itt van... – köszönt Tanár úr, mintha csak tegnap fejeztük volna be a beszélgetést, pedig eltelt jó pár év.

– Örülök, hogy látom, Tanár úr! – mellé lépek és zavarba jövök.

Teste meggörnyedve, nehezen lépve áll meg előttem:

– Megtalálta?

– Tudom, hogy nem – kezem szorongása kienged, s megmutatom a két követ.

– Ezt nekem hozta?

– Igen. Egyet az Amazonas mellől, a másikat az indonéz szigetvilágból.

Nézett. Tekintete sejtelmesen simogatta meg lelkemet, még most is sírok e pillanaton elidőzve, mert tudom, abban a pillanatban egyek voltunk.

– Másoknak csak két kő, de ez itt Ön... és én. Közte... (*mutatom*)... ezt kaptam Öntől, a szikrát – beszélgettünk, mint évekkel korábban. – Mindegy, hogy a világ mely részén járok, mindenhol emberek, a közösség vesz körbe, a bizalom összeköt. Egyek vagyunk biológiai emberfajtaként, de kultúránk és mentális képességeink egyre inkább szétválasztanak egymástól, leválasztanak magunkról.

– (*mosoly*) S most mihez kezd?

– A sok kérdésem mellé gyűjtök még párat.

– A szeme... – leült a kanapéra, mellette az asztalon a kötetei –, a szeme mindig maradjon ilyen – s írni kezd, a lapok hangja megkarcolja a teret. Feszülten figyelem.

A büféasztalt megnyitják. Az emberek jó hangulatban, kendőzetlen örömmel haladnak befelé. Tanár úrnak is szólnak, kísérik befelé, a meleg, a fény felé, ahol már várják:

– Ez a magáé – átnyújtja a könyvet, és a tömeg, mely Canetti óta nem volt ennyire célzott – a vonzerő és a növekedési vágygal összekapcsolódva – befelé hömpölyög, a termeken át. Az emberek ösztönösen, egyéniségüket feladva olvadnak bele a közös cselekvésbe. A közösség kialakult, eggyé vált. Feladatomban itt véget ér. A tágas terek és színpompás világban nem érzem otthon már magam. A lépcsőkön lefelé még hallom, amint fel-felnevet valaki. Az utcára érve a májusi hideg énekelve tör felém, az eső elered, s remegő kézzel, szívemben a mindenség szavainak összesűrített válaszára várva, várakozással nyitom ki a könyvét. Benne ez áll:

Barátomnak szeretettel: Maróti Andor

Kisszel-Csikai Dorottya

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Régen, amikor az élet még egy félig kipattogott kukoricának tűnt (csodás vajillattal, világmindenségig nyújtózó fehér kukoricakeményítővel, ám egy elkerülhetetlen, kemény résszel, amire ráharpunk időnként), sokszor voltam szerelmes. Könnyen megláttam az emberekben a jót, figyelmen kívül hagytam a rosszat, rámosolyogtam a világra, és az visszamosolygott rám.

A választásban eleinte a szüleim segítettek.

– A testvéred ismeri, ő jó lesz – böktek rá a számomra eleinte ismeretlen nevekre.

Az ártatlan gyermekszerelmek aztán véget értek; felnőttünk, és más utakat választottunk.

Később talákoztam valakivel. Már az első randin úgy éreztem, mintha évek óta ismernénk egymást, mégsem kényelmesedtünk bele a megszokás langyosságába; mindig arra törekedtünk, hogy lenyűgözzük és boldoggá tegyük a másikat. Mégis búcsúnunk kellett néhány év után: nem akart a fővárosba költözni, hogy esténként a magasból lepillantva nézzük a fényeket, csillagképeket keresve a kivilágított kerületek között. Megbeszéltük, hogy jóban maradunk – ötévente megkérdezi, hogy vagyok.

Budapesten aztán megismertem valakit. Amikor válaszolt a levelemre, a világ legszerencsésebb emberének éreztem magam,

és hirtelen értelmet nyert minden nyers kukoricamag, amire rá kellett harapnom az utam során, hogy megérkezzek hozzá. Randizni kezdtünk. Sokat jártunk moziba, és egyszer elmondtam neki a pattogatott kukoricas analógiámat egy vetítés előtt. Rezzentelen arccal nézett rám, és az eszmefuttatásomat el sem ismerve kezdett az előző esti buliról áradozni, amin én nem voltam ott. Akkor azt hittem, én vagyok a világ legunalmasabb barátnője, és az elsötétülő teremben könnyekkel küszködve szorítottam a fogaim közé a csomagolás aljáról előásott kukoricadarabkákat. Egy évvel később szakítottunk. Ez így volt rendjén – nem volt bennünk sok közös.

Ezután életem legfurcsább randevúi követték egymást: találkoztam egy férfival, aki rögtön tudni akart az előző kapcsolataimról, amit kissé tolakodónak éreztem. Beszélgettem egy sráccal, aki azt mondta, felhív a hét második felében, akkor is, ha nem voltam neki szimpatikus. Soha többé nem hallottam felőle. Volt egy fiú, akit szegről-végről ismertem már középiskolából, ő kávézni hívott el, majd másfél órán keresztül mesélt arról, hogy miért érdemes összejönnöm vele (sokszor használta a „fiatalos csapat”, „nem-rég nyílt iroda” és a „remek anyagi befektetés” fogalmakat, ami cseppet sem tűnt romantikusnak, és átverve éreztem magamat). Egy egész jópofa ismerősöm is elhívott beszélgetni, aki olyanokat kérdezett tőlem, hogy milyen állat lennék legszívesebben, és mi a legrosszabb tulajdonságom. Azt mondta, nincsen rá jó és rossz válasz, de én tudom, hogy van. Elégedetten vágtam rá tehát, hogy afrikai elefánt, és az, hogy túlságosan maximalista vagyok. Jót nevtünk mindketten, de nem találkoztunk többet. Ez így volt rendjén – nem volt meg köztünk a szikra.

Ez így volt rendjén, különben sohasem találkoztam volna Loránnal.

Még egy hete sem ismertük egymást, amikor el mertem mondani Loránnak, hogy az élet tulajdonképpen egy zacskó popcorn, és ő elragadtatva mosolygott a hasonlóságon, majd hozzátette: jó, hogy ott vagyok vele. Csillogó szemekkel hallgatott végig, és én is őt. Hetente négyszer-ötször találkoztunk, néha még a hétvégéket is együtt töltöttük: Loránd kirándulni vitt, és kertészkedtünk, sportoltunk, kutattunk együtt. Fantasztikus barátai voltak, akik azonnal maguk közé fogadtak. Sosem éreztem magam egyedül, amikor vele voltam.

Loránd rövidesen megkérdezte, hogy beköltöznék-e hozzá. Sok hely van nála, magyarázta. Először nemet mondtam, és ő igazi úriemberként nem firtatta tovább. Ha bármikor meggon-dolnám magam, szóljak neki, tette hozzá. Pár hónap múlva, ahogy a szeretetem és a belévetett bizalmam egyre csak nőtt és nőtt, megkérdeztem tőle, hogy keres-e még szobatársat. Loránd csak kivillantotta a fogait, szemei köré megannyi barázdát vigyorgott, és bólintott kettőt. A belvárostól messze, ott, ahol a betondzsungel megritkul, és az ablakból kinézve már családi házakat látunk, Loránnal harmóniában éltünk együtt.

Amikor a világ belázasodott, Loránd a kezemért nyúlt; gumi-kesztyűbe csomagolt ujjaink összefonódtak, és azt mondta, nem engedi, hogy bármi rossz történjen velem. Biztatott, hogy legyek a családommal – ő megvár. Videóhívásban beszélgettünk és két-száz szavas leveleket írtunk (12-es Times New Roman betűkkel, sorkizártan, másfeles sorközzel) arról, hogy mennyire hiányzunk egymásnak.

Loránd, amikor ősszel visszaköltöztem hozzá, egyhetes örömnémet rendezett nekem, és ott folytattunk mindent, ahol abba hagytuk: álmodoztunk a jövőről, nosztalgizáltunk a múltból, és töprengtünk az életről, ami valóban olyan volt, mint a pattogatott kukorica. Egy este kinéztem az ablakon, és az egész világot láttam magam előtt; hirtelen minden olyan közelinek és elérhetőnek tűnt. Elmosolyodtam, mert tudtam: végre pont jó helyen állok. Szórakozottan szökdécseltem vissza a székhez, amin Loránd ült, átöleltem a vállát, és csak becézgettem a neve kezdőbetűjén, és kiszaladt a számon egy őszinte vallomás:

„L... te... annyira jó veled járni, L, te.”

Kosztadinovszki Szoraja Dalma

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Hát itt vagyok megint. Ülök a padban reggel fél kilenckor, a fejem lekókad, a szemem lecsukódik, úgy érzem, hogy mindjárt elalszom. A tanár monoton hangjától egyre inkább elálmosodom, amin az sem segít sokat, hogy fél hétkor keltem, és majdnem egy órát buszoztam a koltól a sulig, hogy időben beérjek az első órára.

Felriadok, éppen időben, mielőtt még a fejem nagyot koppanna a kemény faasztalon. Megdörzsölöm a szemem, és pislogva körütekintek. A diákok egyre csökkenő létszáma is azt mutatja, hogy ez a tárgy nem éppen közkedvelt, ahogy a korai kezdési időpont sem. Persze, az is lehet, hogy a tanár érthetetlen szövegelése tartja távol a tudásra szomjazó hallgatókat az előadóteremtől... ki tudja. De nem is ez a lényeg. Ami számít, az az, hogy hogyan fogunk átmenni ebből a tárgyból félévzáráskor. Ez aztán a jó kérdés.

Az a néhány önkéntes, aki valamilyen oknál fogva hajlandónak mutatkozott részt venni ezen a rémes órán, vagy a padjára borulva alszik, vagy az okostelefonján/laptopján facebookozik, vagy (a ritka kivételek) hozzám hasonlóan papírpohárból kortyolgatják a kávé, próbálnak ébren maradni és felfogni valamit abból, amit a tanár a tábla előtt hablatyol.

Hm, ez a mondat értelmesnek tűnik. Elkezdem írni, de mikor újraolvasom, logikátlan zagyvaságnak tűnik az egész. Felsóhajtok,

és unottan firkálgatni kezdek a lap szélére. Ez is azon gyakori pillanatok egyike, amikor nem értem, miért jöttem egyetemre. Magamba nézek, de csak határtalan bizonytalanságot találok. Itt vagyok húszévesen, továbbra is az iskolapadban ülök, olyasmit tanulok, amit nem értek, és ami – lássuk be – nem is nagyon érdekel. Miért? Hogy legyen egy diplomám, aminek birtokában ugyanúgy nem fogok tudni elhelyezkedni sehol, mint a diploma nélküli ismerőseim? Néha komolyan nem tudom felfogni, mit keresek itt. Csak azért, mert tizennyolc évesen még nem tudtam eldönteni, mihez kezdjek magammal... azaz, de, tudtam. Író akartam lenni, de tudtam jól, hogy ez nem egyszerű pálya, pláne a mai világban, amikor egyre kevesebben olvasnak könyvet. Így hát kínomban, jobb híján egyetemre jelentkeztem, magyar szakra, mert ez volt az egyetlen tárgy, amiből nemcsak jó voltam, de érdekelt is valamennyire. Pedig a gimis tanárom óva intett minket attól, hogy meggondolatlanul válasszunk szakot, én mégis így tettem. És hogy beletrafáltam! Most ülhetek itt, hallgathatom a tanár kuruttyolását érthetetlen és számomra teljesen érdektelen irányzatokról és ki tudja, mikről – nem tudom, mivel nem értem –, és egyre inkább úgy érzem, hogy hibát követtem el. Ostoba módon azt hittem, a gimiben szerzett tudásom ér valamit, de hamar rájöttem, hogy azért a tudásért, amiért ott dicséretes ötöst kaptam, itt (naponta több órányi könyvtárban kuksolással, olvasással, éjszakákba nyúló tanulással és egy tucát, ha nem több falhoz vágott könyvvel kiegészítve) legfeljebb egy elégségest kapok, ami kiábrándító. Főleg olyasvalakinek, aki az osztály legjobb magyarosa volt, számos prózamondó-, szavaló- és helyesírási versenyen eredményesen szerepelt, a novellaíró pályázatokról nem is beszélve.

A tanár váratlanul megemeli a hangját, amitől páran össze-rezzennek, egy lány, aki eddig békésen szundikált, felriad, és leveri a tolltartóját. Pislogva lehajol a pad alá, hogy felvegye, ami embert próbáló feladat, figyelembe véve a pad asztal- és ülőrésze közti keskeny hézagot, amelyet nem éppen arra terveztek, hogy emberek hajoljanak le alájuk. Persze, szép ez a régi épület, de azért lenne mit javítani rajta... De hogy is lehetne erre mód, amikor arra sincs pénz, hogy a termekben elegendő kréta legyen a táblára írás-hoz? Nem csoda, ha a tanárok ilyen fásultak. Érdektelen diákokat kell tanítaniuk rendkívül alacsony fizetésért, akik általában úgysem figyelnek rájuk, sőt, otthon sem biztos, hogy tanulnak. Sokan magasról tesznek az egészre, a fő, hogy átbukdácsoljanak vala-hogy a vizsgán. Manapság csak az megy szerintem tanárnak, aki-ben rendkívül erős a kötelességtudat. Vagy szimplán mazochista.

Na, végre, vége lett az órának! Már azt hittem, sose szabadu-lok innen. De, ami a jó, hogy a következő órám érdekes lesz – mi több, ez az egyetlen tárgy, ami igazán tetszik ebben a félévben. A tanár szimpatikus, és igen szórakoztató stílusban beszél külön-féle témákról, olykor hozzá is tudunk szólni, és örömmel válaszol a kérdéseinkre. Az ő óráján persze mindig dugig vannak a padok, szóval jobb lesz, ha összekapom magam.

Rohamtempóban sietek le a lépcsőkön, átvágok az előté-ren, és a dögnehéz kaput kitárva elhagyom az épületet. Miután átverekedem magam a bagósok sorfalán (ezeknek is pont itt kell eltorlaszolniuk az utat, és a képembe fújniuk a füstöt, jellemző), sietős léptekkel a másik épület felé veszem az irányt. Szerencsére a BTK épületei egymáshoz közel vannak, amit rendkívül praktikus dolognak találok. Problémás lenne nap mint nap ingáznai két órám

között, ki tudja, mennyit. Épp elég baj, hogy a koli ilyen messzire van az egyetemtől.

Huh, ez is megvan. Sikerült helyet találnom a hatalmas előadóban, viszonylag közel a katedrához, ahol jól tudok figyelni és jegyzetelni is. Még tíz perc van órakezddésig, de már tömve van a terem, és egyre többen jönnek befelé. Hamarosan a tanár is megérkezik, elkezdi az órát, és én végre úgy érzem, volt értelme bejönnöm. Mindent értek, egy részét már tudom, de sok új, érdekes dolgot is hallok. Csak úgy repül az idő, egyszer csak azt veszem észre, hogy már le is telt az időnk. Ne már... most újra várhatok egy hetet, mire megint lesz egy jó óráim.

Kelletlenül hagyom el a termet, közben azon töprengek, talán mégsem lehet olyan rémes dolog tanítani. Ha az ember érdekes dolgokról beszél, és látja, hogy a hallgatóság vevő a témára... engem abszolút inspirálna, és jó érzéssel töltene el, ha látnám, hogy ennyien tolonganak, hogy bekerüljenek az óráimra. Én jól tudok előadni, mindenki ezt mondja. Szeretek is, persze, olyasmiről, amihez értek, amiről van véleményem. Imádom beszélni, imádom, ha hallgatnak, feltéve, hogy az illetőket érdekli is, amiről hadarok. Na igen, ha belelendülök, kicsit gyorsan beszélek, de ezen lehet változtatni. Hm, talán...

Így kezdődött volna? Már magam sem tudom. Nyilván nem egyik pillanatról a másikra döntöttem el, hogy tanár leszek. Lassan, fokozatosan érlelődött meg bennem az elhatározás, ami végül elég erősnek bizonyult ahhoz, hogy véghez is vigyem, amit kigondoltam. És most, ahogy itt állok, azon a katedrán, ahol régen a tanáraink, és szembenézek a diákjaimmal, akik azokban a padokban ücsörögnek, ahol én és társaim ültünk egykoron, elmerengek azon, hogy kötöttem ki itt. Hosszú és rögös utat jártam végig, de egy percre

sem bántam meg, hogy erre az útra léptem. Néha persze, amikor egy különösen gyengén sikerült dolgozatot javítok, vagy egy olyan diáknak a feleletét hallgatom, aki láthatóan vagy nem tanult a vizsgára, vagy teljesen félreértette az anyagot, akkor eszembe jut, hogy más hivatást is választhattam volna, ami egyszerűbb és kevésbé idegőrlő. De ilyenkor, amikor kíváncsi és érdeklődő tekintetek szegeződnek rám, és beszédem közben számtalanszor kezek tömkelege nyúl a magasba, hogy kérdést tegyen fel nekem, úgy érzem, megérte. Ha ezeknek a diákoknak csak az egytizede dönt úgy, mint én húsz évvel ezelőtt, akkor az erőfeszitésem nem volt hiábavaló. Mert bárki bármit is mond, igenis van értelme tanítani. Hiszem, hogy az online tanulás nyomába sem érhet annak, amikor a hallgató részt vesz az órán, kapcsolatot alakíthat ki a társaival és a tanáraival, és része lehet annak az élménynek, amelyet én és a kollégáim nyújtunk nekik.

Az ajtóhoz érve visszafordulok, és végignézek a kiürült termen. Régi falak, kopott padok, krétaportól maszatos táblák... én mégis szépnek találom. Mert ez az a hely, ahol először éreztem értelmét annak, hogy egyetemre járok. Ahol rájöttem arra, hogy mit akarok csinálni, mi az, ami igazán fontos nekem.

Elhagyom a termet, bezárom az ajtót, és lassan lefelé indulok a lépcsőn. Arra gondolok, hogy ez az iskola még nagyon sok éven át fenn fog maradni. Diákok ezrei fognak idejárni, és megszeretni a helyet, ahol annyi hasznosat tanultak. Ha az elején nem is, de a végén biztosan ugyanezt fogják érezni, mint én most: hogy jobb dolog nem is történhetett volna velük, minthogy ide felvették őket. Ők is a magukénak fogják érezni ezt az intézményt, akárcsak én. Mert ez az iskola mindazoké, akik szeretik és becsülik. Az enyém is. Az én ELTE-m.

Könyves-Tóth Réka

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Egyszer én is egyetemista voltam – hangzik el a méla gondolat agyamban, ahányszor csak a Lágymányosi hídon áthajtva tekintem az ELTE TTK robusztus épületeire vetül. A Déli Épület vörös téglarengetegének látványa azóta is egyfajta belső borzongással tölt el: milyen sok órát töltöttem el a hatalmas előadótermekben, neves professzorok előadását hallgatva vagy a könyvtár hangulatos, csendes asztalainál ülve! Továbbhaladva megpillantom az Észak Tömböt is, két gömbölyű alakzattal a tetején, és egyszeriben büszkeség tölt el a planetárium kupolája láttán: én itt végeztem el a csillagász mesterszakot ebben a szép, kék épületben, amelyet gyerekkoromban még távolinak és misztikusnak találtam.

Amikor felvettek az ELTE-re, még bizonytalan voltam a hivatásomat tekintve: annyi minden érdekelt egyszerre! Szintén félelemmel töltött el a rengeteg ember látványa, akik reggelente a 4-es 6-os villamosról szinte folyamként csődülnek az egyetem hátsó bejárata, a „Földgömb” felé. Zaklatott gimnazistaéveim után tiszta lappal és új reményekkel felvértezve igyekeztem minél inkább árnyékká válni a tömegben: itt senki sem ismer, és ez így van rendjén, elvegyülhetek csendesen a hatalmas, 130 fős alapszakos évfolyamban anélkül, hogy bárki is észrevegyen vagy éppen belém kössön.

Először labirintusnak tűnt az Északi Épület, s a Gömbaula egyetlen biztos pontként szolgált mindig, amikor egy termet igyekeztem megkeresni. Nagy nehezen találtam meg az Ortvy-előadótermet, életem első egyetemi órájának helyszínét, ahol Mezei tanár úr analízisórát tartott nekünk. Mezei tanár úr egy nyugdíjas-korú, rendkívül nagy tudású professzor volt, s emellett kedvessége és a matematika iránti szeretete rögtön megmozdított bennem valamit. Hirtelen úgy éreztem, hogy jó helyen vagyok, pontosan ilyesmire vágytam mindig is. A tanár úr sajnos ma már nincs közöttünk, de azóta is sokszor eszembe jut, ahogy mosolyogva köszön nekem a folyosón, és megkérdezi, hogy vagyok. Ha találkozhatnék vele, talán elmondanám neki, hogy ő indított el azon a pályán, ahol jelenleg vagyok.

Alapszakosként a legtöbb órám százfős termekben tartott össz-évfolyamos előadás volt, hol a fizika, hol a matematika, hol a földtudományok vagy csillagászat alapjainak témakörében. Itt minden egészen más volt, mint a gimnáziumban: hirtelen szabadnak éreztem magam, mint a madár. Az oktatóink felnőttként kezelték minket, ennek minden előnyével és buktatójával együtt. Nem volt szükség fegyelmezésre sem: akit nem érdekelt egy előadás, nem járt be rá, akit pedig igen, az csendben hallgatta végig. Én legtöbbször az első sorban ültem, és a külvilágot kizárva élveztem, amint magába szippant az a sok újdonság, amiről itt hallok. Ahogy bizonyos témakörökben egyre inkább elmélyültem, megerősödött benne a gondolat, hogy nekem valóban itt a helyem.

Végül a 130 fős évfolyamból alapszak végére 30-an maradtunk, legalábbis azok közül, akik időben szerezték meg a diplomájukat. Később, a csillagász mesterszakra mindössze 5-en jelentkezünk, így egyfajta családiasabb légkör vette át a tömegoktatás

helyét: volt olyan oktatónk is, aki felajánlotta a tegeződést. Ekkorra már a legtöbbünknek volt saját kutatási témája, amivel az egyetemi tanulmányok mellett foglalkozhatott. Érdekes érzés volt a csillagászat egy adott részterületének kevéske képviselője közé tartozni és észrevenni azt, hogy mindannyian más-más irányba tartunk még akkor is, ha ugyanazt a szakot végezzük. Ezzel a kicsi, pár személyes évfolyammal összetartó barátokká kovácsolódtunk az együtt töltött két év alatt, olyannyira, hogy még ma is tartjuk a kapcsolatot. Sokszor együtt merengünk el az egyetemi éveken, amelyeket akkoriban néha kínzón nehéznek éltünk meg, de ugyanakkor életünk egyik legszebb korszaka is volt. A közös szenvedés, a szemináriumok és vizsgák előtti gyomorgörcs ugyanúgy összeköt bennünket, mint a sok nevetés akár az órákon, akár egyetemen kívüli találkozásainkkor.

Az összes emlék közül azonban az egyik mindnél mélyebben ivódott belém. Még alapszakosként az egyik oktatónk névsor szerint ültetett le minket, és a következőképpen kezdte az előadást a bemutatkozás után: – Amit itt fogunk tanulni, meghaladja majd a legtöbbjük értelmi képességeit. Kössék fel a gatyát, és próbálják meg felvenni a ritmust. – Hirtelen meghűlt bennem a vér. – Akiiket itt látnak maguk mellett, nem kollégák, hanem önökkel versengő riválisok lesznek, egytől egyig. Egymás elől fogják elnyerni az ösztöndíjakat, az álláshelyeket, a pályázati lehetőségeket. Akinek ez nem tetszik, gondolkodjon el azon, hogy jó helyen van-e. – Félelem járt át. – És akkor most nézzenek jobbra, és nézzenek balra. Jegyezzék meg jól ezeket az arcokat. Az egyiküket két év múlva már nem fogják a hallgatók között látni.

És valóban így lett, bármilyen abszurdnak is hangzott első hallásra a tanárunk levegőt is belénk fagyasztó szónoklata.

Az évfolyam gyorsan feleződött: a legtöbben túl nehéznek találták a szak elvégzését, vagy egyszerűen máshol találták meg az őket érdeklő hivatást. A mellettem jobb oldalt ülő fiút azóta sem tudom, merre sodorta az élet. Bal oldali szomszédomként egy másik ismeretlen srác mosolygott rám bizonytalanul. Így ismerkedtem meg a férjemmel.

Lázár Júlia

A HÁROM HOLLÓ MEGNYITÓJÁRA

(elhangzott a helyszínen 2017. november 22-én)

*Röpülj hajóm,
nincs víz.
Fodor Ákos*

Miért én? Miért itt? És miért kellene röpdülni?

Rossz kérdések.

Kedvesen hívtak ide, és kedves kérésre nem mondunk nemet.

Azért nem, mert ahogy Schein Gábor írta nemrégiben, „a beszéd maga a cselekvés”. „Ami a nyelvben megtörténik, az történik meg a valóságban is”. Ha a valóságot meg akarjuk változtatni, beszélni kell.

Azért nem, mert Wilhelm Dorste egy *ÉS*-interjúban a cselekvő Adyról beszél, aki messze nem csak káromkodott vagy fütyörészett. Azért, mert nem áll a szám káromkodásra és többek szerint úgy fütyölök, mint egy utcagyerek.

Ez nem az Andrassy út, nem Ady törzshelye, de a nyolcvanas években ez az én egyetemi menzám is volt. Egyszer ki is próbáltam, aztán inkább a szomszéd Mézesmackó franciasalátáján és karamellturmixán éltem. Ízek, fények és barátságok kötnek ide.

Az első saját fizetésből vett télikabátom. Hónapokig nézegettem a Kígyó utcai kirakatban. Szakadt egyetemista voltam, albérletet fizettem, ez az egyszerű vonalú fekete kabát testesítette meg a felnőttiséget vagy a nőiességet, amire vágytam. Egyhavi fizetésem bánta: milyen nevetséges ma már az a háromezer forint.

Az első lázadásaim. Az egyik tekintélyes professzor nagyképűen megalázott egy hallgatót. Csak úgy, rutinból. Elmondtam neki a véleményemet, és örökre otthagytam az Összehasonlító irodalom tanszéket.

De itt játszottam a szomszédban az Egyetemi Színpadon. Itt voltak a találkozói a kocsmákban, a parkban, vagy a pisilő fiúnál, itt volt a Váci utcában a legjobb antikvárium. És a könyvesboltok. Itt vettem meg a Nagy László-összest. Órákig kellett érte a könyvhéten sorba állni. Itt olvastam el egy villanyoszlop alatt állva Géher István tanár úr első verseskötetét. Itt mellettünk, a Pesti Barnabás utca 1. negyedik emeletén találkoztam először vele, aki meghatározta az életemet. Ha ő nincs, soha nem merem leírni, sőt nyomtatásban viszontlátni, amit gondolok.

Ebben az épületben ültem – éppen egy Géher-órán – Mándy Iván mellett. Sosem felejttem el a barna mellényt, a huncut tekintetet, a fanyar humort. Itt mutattam először a verseimet Balassa Péternek, itt tanított Takács Feri, Nádasdy Ádám, Dávidházi Péter, Ferencz Győző.

A közelben találkozott rendszeresen az Örley-kör. Kezet foghattam Nemes Naggyal, Ottlikkal. Györe Balázs, Rác Péter, Tábor Ádám, nélkülük kevésbé kapnék levegőt.

A szomszéd Ráday utcában alakult meg a Magyar Műfordítók Egyesülete, és büszke vagyok rá, hogy a tagja lehetek.

Azért vagyok itt, mert meg akarom köszönni, hogy ez a hely éppen ez a hely, hogy emlékeztető és köztér egyben. Ahol azok is jelen lehetnek, akik már csak az emlékeinkben vannak velünk, elvégre az irodalom az irodalom az irodalom. Ahol a képzeletünk az úr. Ahol megbeszélhetnénk végre közös dolgainkat. Elhagyhatnánk félénkséget, gőgöt, utálkozást vagy közönyt. Friss érdeklődéssel figyelhetnénk újabb és korábbi generációkra, kicsikre és nagyokra, írókra, képzőművészekre, zenészekre és kéményseprőkre. A közönségünkre, ha van még.

Azért vagyok itt, mert ez ma még az én bolygóm, az én országom, az én helyem, és azt szeretném, ha nem a percmberkék határoznák meg, vagy legalább nem csak ők.

És ezen az édes őszi estén, csak pontos szót keresnénk, csak a világot váltanánk meg, csak lennénk, ha máshogy nem megy.

<https://www.facebook.com/haromhollo/>

Lipovits Gyuláné Kozma Márta

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Az én egyetemem épületét már hiába keresem. Sétálok a Váci utcán, ott a két hatalmas épület, a volt bölcsészkar A és B épülete. Rengeteg terme, labirintusfolyosói miatt sok filmet tudtunk megnézni a Puskin moziban. Jó kifogás volt, azért nem értünk oda az órára, mert eltévedtünk az épületben. A Film Színház Muzsikában kipipáltuk, melyik filmet láttuk már, főleg magyar filmeket, hiszen ez volt a magyar filmművészet fényes korszaka.

62-ben vettek fel bölcsésznek magyar–oroszl szakra. Akkor még nem volt pályaválasztási tanácsadás, erre az egyetemre járt az egyetlen diplomás rokonom, mindjárt meg is jelöltem három szakot, de azt írták, elég lesz kettő is. Mikor megkaptam a levelet, anyám azt mondta, hogy azonnal vegyek lottót, ha ennyire szerencsés vagyok. Az első szám bejött, utána egy sem.

Valóban a szerencse lánya voltam, hiszen a felvételi vizsgán nem igazán brillíroztam. Az írásbelin József Attila *A város pere-mén* című versét kellett elemezni. Valójában ilyesmit sohasem csináltunk irodalomórán, a tanár úr lediktálta, amit gondolt a művekről, azt kellett betanulni. Miket is írhattam!?

Szóbelin oroszból főleg nyelvtant kérdeztek, következetesen rosszat mondtam mindenhol. Összenézett a bizottság, majd

halkan megjegyezték, hogy ezeket a hibákat már más is elkövette, aki abból az iskolából jött.

Viszont biztató volt, hogy egy síófoki kézilabdatornán ott volt a BEAC csapata is. Tetszett nekik a gyorsindítás, a gólerősség, ezekben jobb voltam, mint az orosz ragozásban. Szívesen látnának a csapatukban, ha sikerül az egyetemre bekerülnöm.

Szeptemberben már ott találtam magam az egyetemen, a csapatban, sőt, a kollégiumban is.

A Móricz Zsigmond térről a „Kecskelépcső” vitt fel a gyönyörű Ménesi úti kollégiumba, szinte hihetetlen érzés volt. Igaz, hatszermélyes szoba, heti egyszeri meleg vizes fürdő volt az alagsorban. De nem wellnessbe jöttünk, hanem a bölcsésztudomány szentélyébe. Különben is kaptunk fürdőjegyet a Gellért fürdőbe vagy a Sportuszodába.

Testnevelési órákra nem kellett járni annak, aki a BEAC-ban volt igazolt versenyző. Kézilabdacsapatunkat az imádott Keller-mayer Sándor edzette, tűzbe mentünk volna érte-vele, de a megyei 2. osztályon túl nem jutottunk.

A kollégium gyönyörű kertjében a vizsgaidőszak is kellemesen telt, a könyvtárban Sánta Ferenc, a korszak egyik legtehetségesebb regényírója szolgált ki bennünket szakirodalommal.

Sajnos, a 3. évfolyamtól a kollégiumból szakkollégium lett, így a Ráday utcában helyeztek el bennünket. A kétszemélyes szobák kellemesebbek voltak, viszont elő-előfordult a poloskairtas.

Az ókori magyar irodalom szeretetét Tolnai professzor adta át nekünk, aki nemcsak a költészet, de az esztétikum rajongója is volt, így mindig mélyen dekoltált ruhában mentünk kollokviumra (a felsőbb évesek tanácsára).

Oroszból reménytelennek tűnt elsajátítani az előadások anyagát, alig valamit értettünk az előadó szavaiból, sokunkat tanították a középiskolában olyan átképzett oroszstanárok, akik egy-két leckével voltak előbbre nálunk.

Az ószláv nyelvészet kezdetben unalmasnak, reménytelennek tűnt, míg ki nem derült, hogy sokkal jobban fejleszti logikai képességeinket, mint a logika tantárgy. Péter Mihály professzor szelíd szigorúsága, Czine Mihály kópés vidámsága a Móricz- és Krúdy-szemináriumokon, az etikát a jogi kar előadójában tartó Huszár Tibor celebszerű népszerűsége – mind az én ELTE-s élményem. Nem szerettem a kenetteljes modorú Király Istvánt, de valószínű azért, mert majdnem megbuktatott a 4. éves szigorlaton. Talán mert nem a számára legkedvesebb Adyt húztam, „csak” Babitsot.

Egyszer ténylegesen meg is buktam, azaz utóvizsgára utasított egy tanár magyar nyelvészetből (amiből később a szakdolgozatomat írtam, és ami fő tárgyam volt a doktori szigorlatomon). Mondták, hogy minden 2. embert „kirúg”, nem is hagyott megszólalni, már adta is az indexet. A megdöbbentő élményt tetőzte, hogy abban a félévben nem kaphattam ösztöndíjat.

Rajongtam a nyelvészetért, a mai magyar nyelv szigorlata csodás élmény volt Benczédy professzor úrnál. A szakdolgozatomat Benkő Loránd professzorhoz írtam szülőfalum ragadványneveiből.

Az orosz irodalom világirodalmi klasszikusait, Tolsztojt, Dosztojevszkijt, Csehovot később eredeti nyelven olvastam.

Csodálatos volt az egyetemi élet. Szabadidőnkben a mozin kívül színházba, operába jártunk. Akkor még nem voltak musicalek a Madách színpadán, a Katona akkor is minőség volt, a Nemzetibe még az EMKE-nél jártunk.

Épült az Erzsébet híd, a lyukasórákban a Duna-parti lépcsőkön napoztunk vagy magoltuk a rendhagyó igéket.

Nem voltak anyagi gondjaink. Azért is tanultunk szorgalmasan, mert jó ösztöndíjat kaptunk, amellettszociális segélyt, ebédjegyet. Ez utóbbit néha eladtuk, ha valami divatos holmit szerettünk volna venni. Ilyenkor a kollégium alagsori konyhájában főzőcskéztünk.

Oroszból mindig voltak tanítványok, a kötelező orosz sok diáknak okozott gondot, a szülők szívesen vállalták a 20 Ft-os óradíjat.

Érdekes pénzkeresési lehetőség volt a statisztálás, nem beszélve az éjszakai hólapátolásról, amiért kemény 50 Ft-ot fizettek.

Az évfolyam csoportokra tagolódott. A tizenkét főből tíz lány volt, mint általában a bölcsészkarokon. A két fiú állandóan cserélődött, vagy kibukott a tanulás teljes mellőzése miatt, vagy átment valami több sikert ígérő szakra: nyugati nyelv, kommunikáció stb. Az évfolyamunkból többen lettek híres újságírók, tévés személyiségek.

A többség mégis inkább középiskolai tanárként helyezkedett el. Én is.

A tanítás metodikáját inkább a gyakorlatban és számos továbbképzésen sajátítottam el a mintegy 50 éves középiskolai tanítás folyamán.

Én is, mint mindenki más, örültem a kötelező oroszoktatás eltörlésének, nemcsak politikai okok miatt, hanem mert abszolút eredménytelen, hiábavaló volt a tanítása.

Sokan átképezték magukat a német vagy az angol tanítására, engem felmentettek alóla, mert doktori képzésben vettem részt (a JPTE-n).

Húsz évig szaktanácsadóként segítettem a Vas megyei magyartanárok munkáját. Szakértőként pedagógiai programokat mentoráltam, tankönyvek értékelését végeztem.

Ma nyugdíjasként hat unokám szellemi fejlődésébe ötvözöm az én egyetemem gazdag örökségét.

Magyar Bogi

EZ TÉNYLEG AZ ELTE

19.

Átgondolom magamban újra az egész életem, mielőtt lefekszem. Este van. Az az este. Holnap megyek. Megyünk, mert anya visz kocsival. Messze lakunk, úgyhogy muszáj. Felmegyek Pestre. Lakni. Vagyis hát lehet, hogy eleinte sokszor fogok hazajárni, mert... Mert itthon mégis csendesebb, meg jobb. Vagy nem. Még nem tudom. Négy óra múlva kelek, de nem tudok aludni. Az órát bámulom. Egy múlt. A plafont bámulom, mint tavaly, amikor ugyanígy forgolódtam az utolsó gimis év első napja előtt. Eddig is minden váltás ennyire nehéz volt? Felkapcsolom a lámpát. A bőröndre nézek. Kicipzározom, és újra leellenőrzöm, hogy minden bent van-e, amit szeretnék, hogy benne legyen. Igazából nem tudom, mit kellene vinnem egy kollégiumba. Fogom az egyik plüssöm, és belegyömöszölöm a bőröndbe. Nem akarok arra gondolni, hogy lehet, hogy út közben megfullad a kocsiiban. Én is majdnem megfulladok, úgy ver a szívem az izgulástól. Visszafekszem, és tovább bámulom a plafont. Háromszor leellenőriztem a tanegységlistát, mindent felvettem-e, ami első féléves tárgy. A krediteket még nem igazán értem, a BTK pedig kész labirintus, és kizárt, hogy én 3 nap múlva eltaláljak ott bárhová is.

Három és fél óra múlva indulunk.

Egy kisebb pihenővel két és fél óra az út fel kocsival. Vonattal három vagy inkább több. A kocsiban csinálók egy képet az elshahánó fákról. Visszanézve olyan, mintha épp teleportálnának. Úgy érzem magam én is, mint aki egy élethosszig tartó útra indul. Éjjel nem sikerült aludnom, úgyhogy megpróbálom bepótolni, amikor felkanyarodunk az M3-asra, és remélem, hogy egy szemhunyhásnyi elég lesz, hogy átvészeljem a nehezét.

20.

A vizsgáról kifelé azzal nyugtatom magam, hogy másnak is ugyanilyen nehéz volt. Leülök a Hatnyolcban a folyosóra, és megnézem az utóvizsgás alkalmakat. Hosszú a január, főleg ilyen hidegben, és egyébként se számítottam rá, hogy az egyetem ennyire nehéz. De az első vizsgaidőszak mindig, mindenkinek nehéz. Kimegyek az udvarra, a KK felé sétálok, ahol kora ősszel én együtt kávéztam az új barátaimmal, megígérem magamnak, hogy a következő vizsga biztos sikerülni fog, és jobban odateszem magam, bekerülök a filmes specire is, meg színház minorra, mert ez a vágyam, és a világon bármit megtennék azért, hogy ezt tanulhassam.

Mostanság mindenki, aki körülöttem van, a híreket olvassa.

Azt rebesgetik, apokalipszis van, jön egy vírus, és jól megöl minket. A BTK előtt állok, és azon gondolkodom, hogy mennyi mindent túlélte már ez az épület. Filmszakmai ismeretek, az utolsó jelenléti óra, ahol azon nevetünk, hogy nem is kellene egy légtérben lennünk. Senki sem tud semmit, az egész nem is rémisztő, hanem inkább izgalmas. Állok a kampusz előtt, és elbúcsúzom. Este a kollégiumot tényleg átjárja valami furcsa világvége. Anyu azt mondja, március 12-én jön értem. Fogok pár cuccot, és

bezsákolom, hogy tavasz végén, ha visszajövök, mert visszajövök, meg visszajövünk, könnyen elővehessem a raktárból. Mindenki csomagol és dobozokat halmoz, a Sparból meg az Aldiból is kapunk pár üres dobozt. Este részek dőlnek el mellettem, olyan emberek csókolóznak, akiről sosem gondoltam volna, egy srác kicigizik az ablakon, másvalakik a liftben ragadnak, a harmadikon biciklivel végigteker a folyosón valaki. Felmegyek a konyhába bundáskenyeret sütni. Együtt esszük a többiekkel, tejfölt meg mustárt rakunk rá. Úgy nevezzük: Utolsó vacsora.

21.

Se ki, se be, se föl, se le, se bent, se kint, se maszkban, se maszk nélkül, se kesztyűben, se anélkül. Se fertőtlenítve, se fertőtlenítés nélkül, se nyolc után, se nyolc előtt. Se felöltözve, se pulcsiban, se napsütésben, se felhők alatt, soha, semmikor senkivel sehová. Se étterem, se mozi, se színház, se tanítás. Online órák vannak november óta. Megint. A BTK-t csak messziről látom, intek neki a 47-esen, mert egyszer-kétszer muszáj megnéznem, persze csak nyolc előtt, hogy viseli a járványos időszakot. Áll a vörös színével, és néha olyan, mintha kacagna rajtunk, mintha azt mondaná, „Srácok, minden okés lesz, ennél nehezebb meg rosszabb időszakot is megéltem már.” Bent vagyok a specin és a minoron, ezt nyár óta tudom, akkor nem tombolt a korona, de amióta iskola van, megint minden bezárt. Jön a második téli vizsgaidőszak. Eddig minden csak négyes meg ötös. Decemberben az utolsó három héten kerülök karanténba. Tényleg nem érzek se ízeket, se szagokat. Megint eltelt egy év. Ülök a főváros kellős közepén, lehetőségek és álmok közt, mert amikor elindultam, mindenki ezt mondta, én meg elhittem nekik, ha oda elmész, sosem akarsz majd hazajönni... Mégis,

mintha a koliszoba sarkában álló asztal és lámpa jelentené az egész egyetememet. Nehéz elhinnem Teamsen, zoomon, meetsen, canvason meg skype-on keresztül, hogy ez tényleg az ELTE. Azért napról napra egyre jobban próbálkozom, és mindig úgy érzem, egy lépéssel közelebb kerülök hozzá.

22.

Most már mindent lehet. Akkora lendülettel vetem bele magam Pestbe, hogy még én is csak kapkodom a fejem, egyik esemény és projekt a másik után követik egymást. Élvezem. Végre azt csinálom, amit otthon elterveztem magamnak, azon a forgolódó, félős éjszakán: Élek. A BTK-t még utoljára, most az egyszer jelenlétben látogatom. Épp úgy, ahogy 19 évesen elkezdtem. Szeptembertől, ha minden igazán jól megy, PPK-s leszek. Narrációóra van, Filmlemez 3, jeles minden zh és vizsga, ez megy már hatodik féléve. Azt hiszem, belejöttem ebbe az ELTE-s létbe. Hihetetlen, hogy nem-sokára megszerzem az első diplomám is. Állok a Hatnyolc előtt, és egy kicsit elszorul a szívem, ahogy lehajtott fejjel bevetem magam az alagsorban húzódó Műhely Caféba, és kikérem a kávé. Elsőben alig mertem ezt megtenni. Amióta nem hordunk maszkot, mindig végignézek az arcokon. Szóval ti vagytok azok, akiket a képernyők mögül néztem olyan sokáig.

Pár hét múlva ötöst kapok a szakdogámra, négyes a diplomám, örül a szívem. Júliusban egy fesztiválon ér a mesterszakos felvételi eredmény. Max pont. Felvettek mesterre a PPK-ra.

23.

Színházi nevelést és színházpedagógiát hallgatok az ELTE neveléstudomány mesterképzésén. Valahogy így szoktam mondani, ha

valaki megkérdezi. A filmszak és a BTK szép emlék marad, a színház örök szerelem, gyerekekkel foglalkozni pedig a legszebb hivatás. Erre is itt jöttem rá. Néha, csak a rend kedvéért visszamegyek a Hatnyolc elé, belegondolok, mennyi ember, művész, író, kutató fordult meg itt, és milyen apró, sőt, elhanyagolható vagyok az ELTE 388 évéhez képest. De mégis csak itt kezdtem, és mégis csak itt vészelttem át az apokalipszist, mégis csak lecsúszik az a Műhelyes kávé akkor is, ha nem BTK-s vagyok, és mégis csak összefutok a régi szaktársakkal és oktatókkal, akikkel itt ismerkedtem meg.

– És akkor te most mi is vagy? Pedagógus? Tanár? Vagy nem is ide jársz?

– De, a Kazyba – válaszlom mindig. – Hiszen ELTE-s vagyok.

Német Balázs

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

ELTE és ADHD – álomban sem gondoltam volna, hogy ez a két betűszó valaha egy olyan mondatban fog szerepelni, ami rólam szól. Én ugyanis ADHD-val élek. Az Attention Deficit and Hyperactivity Disorder nevű állapot az, amit leginkább figyelemzavarnak, hiperaktivitásnak neveznek, bár legtöbbször talán lusta, nevetlen „hülyegyerek”-ként aposztrofálják az ADHD-sokat. Ez a fejlődési zavar meglehetősen megnehezíti az életemet, hiszen egyaránt kihat a koncentrációs teljesítményemre, a viselkedési készségeimre és a társadalmi életemre. Mindezek ismeretében könnyű arra következtetni, hogy nem feltétlenül én vagyok az az ember, aki besétál az ország egyik legjobb egyetemére, az Eötvös Loránd Tudományegyetemre. Mégis itt vagyok, és be kell vallanom, ez nagy erővel tölt el, úgy érzem, ismét van valami, amire büszke lehetek.

A Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnáziumban végeztem gordonka szakon, és mivel országos versenyen is voltam első helyezett, azt gondolom, jó csellistának számítottam. Ám nem kis részben az ADHD-nak „köszönhetően” végül nem ezen a téren találtam meg a számításaimat. Tanáraink véleménye szerint ugyan kiváló zenei tehetséggel és muzikalitással rendelkezttem, technikai hiányosságaim és pontatlanságom miatt mégsem tartottak engem alkalmasnak a klasszikus zenekari zenész pályára. Ugyanis

mint minden vérbeli ADHD-s zenésznek, nekem is csak egy dolog volt a hiperfókuszomban: a muzsika. Nem érdekelt annyira sem a vonótartás, sem a kisujjam helyzete, mint az érzelmek, amelyeket ki szerettem volna fejezni. Egy ideig magas színvonalon tudtam produkálni, de egyre nehezebb fejlődési ugrások következtek, amelyeket technikai nehézségeim miatt sajnos már nem tudtam megugrani. Ráadásul azt sem tudtam elképzelni, hogy évtizedekig Vivaldit játszjak a negyedik pultban, más zenei stílusok is érdekelték, a zeneszerzés iránt is erős affinitást éreztem. Kissé kétségbeesetten kezdtem tehát a továbbtanuláson gondolkodni, és – utólag azt mondom – valamiféle égi közbenjárással rátaláltam az ELTE BTK zenekultúra szakára. Úgy döntöttünk a szüleimmel, hogy már a felvételinél sem árulok zsákbamacskát, és a bemutatkozásomban beszámoltam az ADHD-ról. És felvettek!

Tudtam, hogy nem lesz könnyű, hiszen az ADHD-hoz hozzátartozó késői érés, az infantilizmus miatt a felnőtté válás a mai napig kihívásokat jelent számomra. A szervezethez, a napi feladatok rendszerezése, a különféle platformokról érkező információk feldolgozása, sőt, akár még az időben történő elindulás is sokkal nehezebb nekem, mint egy neurotipikus egyetemistának. Egy teljes napig tartott, amíg segítséggel fel tudtam jelentkezni a Nep-tunba! De kaptam segítséget, és ez a lényeg. Bodnár Gábor tanár úr, az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézetének igazgatója nem csak az emailjeimre válaszol nagyon gyorsan, de ha a folyosón szólítom meg kissé elveszve, akkor is segít. Ha az órarend vagy az online oktatás bugyaiban tévedek el, a csoporttársaimra és a DÖK-ös kapcsolattartóra is mindig számíthatok. És hát minden osztályban van egy eminens, aki mindig mindennel tisztában van – őket nevezhetjük az ADHD-sok megmentőjének.

Menet közben az általános művészetközvetítés és a zenei rendezvényszervezés is igazán megtetszett nekem, hiszen, ha ezt a tudományt elsajátítom, azzal zenészként is tudom menedzselni magam. Meglehetősen érdekel ez a tantárgy, és roppant élvezetesnek találom az órákat – éppen ez az a „trükk”, ami miatt a figyelmemet is szinte mindig teljesen ennek tudom szentelni, még az sem zavar különösen, hogy az órák online felületen zajlanak.

A végcélomat egyelőre nem tudom meghatározni, de abban teljesen biztos vagyok, hogy zenével szeretnék továbbra is foglalkozni, és ezen a területen az egyetemen is sok lehetőséggel megismerkedhetek. Énekelni, zongorázni, vezényelni tanulhatok, meglepően izgalmas a kreatív szolfézs tantárgy is – hiszen a „klaszikus” szolfézsórák nem tartoznak az ADHD-sok vágyálmai közé. A komolyzenétől sem szakadtam el teljesen, az ELTE szimfonikus zenekarában is megtaláltam a helyem. Terveim közé tartozik még, hogy segíteni szeretnék az ADHD-s sorstársaimnak, hogy a következő generációknak egy kicsit könnyebb legyen megbékélni másásgukkal, és talán a neurotipikus társadalom is jobban megismerje az erősségeinket, ha már a gyengeségeink úgylis feltűnőek.

Mindent összevetve nem gondoltam volna a legmerészebb álmomban sem, hogy az ELTE egy diszfunkcióval rendelkező embert is szívesen lát tanulói között. Hogy ne okozzak csalódást a tanárainknak, és egy kicsit talán reményt nyújthassak a sok elkeseredett sorstársamnak, hiszen olyan gyakran szorongunk a „már megint nem megfelelő” teljesítményünk miatt, igyekszem a lehető legtöbb energiát és figyelmet beletenni abba, hogy tanulmányaim sikeresek legyenek, még akkor is, ha ez sokkal nehezebb nekem, mint egy neurotipikus tanulónak. De azt hiszem, ha túljutok a digitális bölcsészeten (most futok neki másodszor), talán menni fog...

Ozoli-Birkás Ágnes

PROFESSZOR DUENDE

Balassa Péter emlékére

Kinyitotta a noteszét. Gyorsan lapozgatni kezdte. Emlékezett rá, hogy valahova felírta a dátumot még az őszi félév végén. És még külön egy mondatot is, ahogy a tanár viccesen lediktálta nekik:

Jegybeírás Zelma napján!

Sietett, végzős másoddiplomásként, munka után, a szokásos esti dugó ellenére odaért. A hosszú folyosó legvégén állt a várakozó diákok csoportja az utolsó ajtó előtt, legtöbben két jegyet is kaptak aznap. Régi tanítványok keveredtek az újakkal. Inspiráló társaság volt, nagyon vegyes, olyan egykori tanítványok is akadtak köztük, akik csak úgy beültek egy-egy órára, mert épp arra jártak, és volt másfél órájuk.

Elég sokan tartottak a tanártól, tisztelték és szerették, többen rajongtak érte, hiszen a legjobb értelemben vett mesterük volt, aki egyenrangú félként társalgott velük, nem oktatva, hanem észrevétlenül átadva nekik a lényegét, figyelve rájuk, meghallgatva őket, ám visszakérdezve, hogy *ugye érthető volt/am*.

Élményt jelentett a szemináriumán ott lenni. A tudása és a műveltsége csodálattal kevert hatalmas súllyal nehezedett a diákokra. Egyrészt szárnyaltak, másrészt agyonnyomta őket kicsit a magukkal szemben támasztott elvárás.

Tőle volt érdemes tanulni irodalmat, zenét, filozófiát, történelmet, mert az a bölcseztudós volt, akinek máig fájó a hiánya. Beszélgetett, kérdezett, kíváncsi volt.

A dolgozatokra egyetlen szót írt értékelésként, mögé általában felkiáltójelet tett. A jegyet nagyjából mindenki meg tudta saccolni abban a pillanatban, ahogy meglátta a szót a borítón. Volt, aki azt kapta, hogy *Halovány!* Vagy *Homályos!* De bőven jutott a jóból is, mint *Kitűnő!*, *Kiváló!*

Utolsónak hívta be őt, mert időt akart szánni rá. Egyből a szakdolgozatra kérdezett, nagyon megörült a spanyol irodalmi témának, hangsúlyozta, hogy szeretné megérni a védést.

A diák már hallotta korábban másoktól, hogy előző nyáron megoperálták a tanárt, ám most lett számára világos, mennyire komoly lehet az ügy, ha a professzor ezt látszólag könnyedén, mégis a *szakdolgozás* legelején ilyen nyíltan kimondta. Pár nap múlva a régi Dérynében találkoztak, hogy megbeszéljék a következő heteket. Kint éppen hóvihar tombolt. Tele volt a presszó, a professzor az egyik kis asztalnál ült, és egy könyvet olvasgatott. Amikor a beszélgetés közepén jártak, a sok spanyol szerző és cím között a tanítvány félszegen elejtett egy szót, amire azonnal lecsapott a professzor, ujjongva, szinte felkiáltva: *Remek!* Ez a legfontosabb. Ez kell. Enélkül nincs semmi. Életerő, az alkotás ereje, az ihlet, ami a talp irányából felfele közelít a táncosban, ahogy Lorca is megírta, ugye tudja, az igazi művészen ez ott van?! Mert ott kell lennie. Ízlelgette a szót, ismételve, újra meg újra. Istenem, de rég hallottam: Duende!

A következő hónapokban felgyorsultak az események, a télből tavasz lett, gyakran a diák vitte órára és utána haza autóval. Budán

laktak mindketten, útba is esett, és megisztelő volt, hogy legalább ennyit tehet érte.

A professzor súlyos betegen is, a legvégsőig a párbeszéd egyik legnagyobb mestere maradt, ebből nem engedett, hiszen – ahogy gyakran mondogatta –, tartani kell a megszokott színvonalat. Az órákon lemezeket tett fel, anekdotákat mesélt, elvarázsolva ezzel a hallgatóságot. A kocsiban Ottlik hóeséséről beszélgettek egyik alkalommal.

Páratlan kritikai érzéke szamurájkardként vágott le minden sallangot az írott szövegben, rámutatva a hibákra.

Ám sosem bántó módon tette. Megtanította a diákjainak, hogy csak az számít, aminek tétje van. A felesleges locsogáshoz túl rövid az élet, mondogatta nekik oly gyakran.

Az utolsó tavaszi félévben is megtartotta az óráit, hiába fogyott a levegője, akkor is ment, tanított, egyre kisebb távokat sétálva. A tanítvány egyre közelebb próbált parkolni az egyetemhez, ne fáradjon el a professzor.

A nyári vizsgaidőszakot és a szakdolgozatok védését már nem érhetette meg. Minden úgy lett, ahogy mondta. Épp ellenfényben állt, vele szemben, ekkor vette csak észre, hogy mennyire megőszült a professzor az eltelt hónapok alatt.

El Greco ecsetvonásai vagy Cervantes arcképe sejlett fel benne.

Hirtelen megszólalt a tanár, maga majd csak gondoljon arra, hogy milyen felemelő volt akkor együtt nevetni, amikor sírni is lehetett volna. Ezt ne feledje el!

Azt mondták nekem, hogy katona vagyok, menjek újra csatába, és harcoljak a betegség ellen, a háborút nem veszíthetem el. Én? A pacifista? Ugyan!

Egyik alkalommal, mielőtt a háza elé értek volna, kérte, hogy álljanak meg a Tabánban, és az autóból rámutatott egy gyönyörű fára, ami sokat jelentett neki az évtizedek alatt.

Azt kérte tőle, hogy majd évek múlva kanyarodjon erre néha-néha, addigra már biztosan feleség lesz és anya, mégis szakítson rá egy kis időt.

Ellenőrizze, hogy megvan-e még a fa, mert addig megvan ő is.

Aztán, ha lehetséges, tette hozzá halkán, egy másik életben talán beállnak majd együtt a fa alá, tavasz lesz, mint most, és megkérnek valakit, aki épp arra jár, hogy fényképezze le őket.

Pichler Patrícia

EGYSZERŰEN

Az interneten azt olvastam, hogy Eötvös Loránd fizikus volt. Azt írják róla, hogy felfedezései nagyot lendítettek a tudományág fejlődésén.

Én sosem értettem a fizikát.

Eötvös Loránd szeretett kerékpározni, lovagolni és hegyet mászni a lányaival. Nagyszerű tudós volt, ugyanakkor szerény és egyszerű ember.

Szerény és egyszerű. Vajon gondolt rá valaha, hogy egy napon majd egyetememet neveznek el róla?

Láttam a szobrát az Egyetem téren. Szakállas és elegáns. Kicsik a szemei, és mintha enyhén ráncolná a homlokát, ami mögül annyi zseniális gondolat pattant ki egykor. Nem csak egy felsőtest. Két lábon áll, nem mosolyog. Kőbe zárva őrzi az épületet, ami átvette a nevét.

Nagy szó az ELTE ott, ahonnan én jövök. Nagy egyetem egy nagy városban. Mindig jól megnézték a faluban azokat, akikről tudták, hogy oda járnak.

Én akkor még nem igazán tudtam, hogy mi az az egyetem. Csak azt tudtam, hogy állatorvos szeretnék majd lenni. Tanulni mindig szerettem. Jó érzés volt tudni. Egyszerű voltam én is. A gyerekek egyszerűek, reméltem, hogy a felnőttek is lehetnek azok.

Egy idő után rájöttem, hogy rosszul vagyok a vértől, így hát mégsem lehetek állatorvos. Tudomásul vettem, hogy alkalmatlan vagyok rá. A gyerekek rugalmasak, hamar kitaláltam valami mást, és ez még jó párszor megtörtént az évek során.

Nem ismertem Eötvös Lorándot. Talán hallottam a nevét valamikor fizikaórán, de hamar elfelejtettem. Leírni se tudtam helyesen. A fizikát sosem szerettem.

1848-ban született, én 2000-ben. Az édesanyja méhében már hallhatta szavalni Petőfi Sándort. Szabadságért harcolt az ország, mikor felsírt. Apja híres volt. Nagy politikus, a reformmozgalom egyik élharcosa. Eötvös Loránd egyszerű volt. A természet érdekelte, a legjobbaktól akart tanulni, ezért külföldre ment. Szenvedélyesen vágyott a tudásra.

Az igazán nagy tudás együtt jár a szerénységgel? Azt hiszem, igen. A tudásszomj, az ismeretlen felfedezése talán elnyomja az elismerés iránti vágyat. Függetlenné teszi az embert attól, hogy mit gondolnak mások. A jutalom maga a munka, az egyszerű ember pedig nem maradhat láthatatlan. Kiemeli őt a szerénység a tömegből.

Ha szobrot készítenék Eötvös Lorándról, mosoly ülne az arcán. Nem komoran ábrázolnám, hanem derűsen, mert hiszem, hogy boldog ember az, aki a szenvedélyének él.

Ezekről semmit nem tudtam, mikor 2018-ban hirtelen elhatározásból az ELTE-re adtam be a jelentkezésem. Annyit tudtam, hogy gyógypedagógus leszek, mert szeretem az embereket, és mert nem kell fizikát tanulnom, amit sosem értettem.

Ha valaki egyszer megkérdezné tőlem, ki volt Eötvös Loránd, nem azt mondanám, hogy nagyhírű fizikus. A fizika nyelve számomra ismeretlen. Azt mondanám, hogy ember volt, ami sokkal

többet jelent, mint azt elsőre gondolnánk. Fontos üzenete volt számunkra, amit nem a fizika nyelvén hagyott ránk. Nincs szakszavak mögé bújtatva, nem tanítják egyetemen, a sorok között kell olvasni. Eötvös Loránd beszélte ezt a láthatatlan nyelvet. Megmutatta, hogy lehet valaki egyszerű akkor is, ha maga Einstein nevezi a „fizika egyik fejedelmének”.

Puskás Júlia

A TEREPGYAKORLATOK MARGÓJÁRA

Mire készülünk, hogyha terepgyakorlatra megyünk? Röviden: mindenre. A biológushallgatók legélénkebb, legtermészetközeli élménye, amikor kizavarják őket a természetbe, hogy lássák a tanultakat a teljes valójukban is. Vannak, akik ezeknek nagy rajongói, de a többég inkább laborbiológus. Utóbbiaknak, ahova én is tartozom, kihívást jelent a természet erőivel szembeszállni a jó jegyért vagy legalább a „teljesítette” fokozatért. Ez a rituális erdőjárás tavasszal és ősszel történik, ezért tényleg mindenre és bármire lehet számítani.

Ennek megfelelően a táska ajánlott tartalma a következő lehetne:

- 1 db esőkabát
- ebéd
- 1 csomag ragtapasz
- 1 palack víz
- 1 adag száraz ruha (póló, alsónemű, zokni)
- 1 db tartalék pulóver
- 1 db jegyzetfüzet és toll
- 1 db sapka

- 1 db sál
- 1 db táskavédő
- 1 db szúnyog- és kullancsriasztó
- 1db nagyító

És ha mindent sikerült belegyömöszölni a táskába, akkor számíts rá, hogy nem csak hazafelé, hanem az első öt percben megbánod. Továbbá hiába hasznos a száraz ruha, hogyha a táskád tartalma elázik. Bár jogos kérdés lenne, hogy miért kellene a száraz ruha. Mint említettem az időjárás szeszélyes, és gyakran erre a három napra időzíti a legnagyobb égszakadást. Ennek olyan következményei lehetnek, hogy miután elindultok, már beázott a cipőd és a zoknid is. Nem javasolt az elején leváltani, mert a kalandparkokat megszégyenítő tereptárgyak leküzdése után újból vizes cipőben cuppoghatsz a többiekkel.

Ha azt gondolod, hogy legalább a hőmérsékletre felkészültél, akkor tévedsz. Az otthon felvett második pulóverben pár perc alatt kiver a víz, hogyha elindultok. Ha pedig nem öltöztél elég rétegesen, reménykedj, hogy helyben még lesz annyi idő, hogy egy réteget lehámozz magadról.

A legtrükkösebből még nem is szóltam: jegyzetelés. Van, akinek ez a teremben is gondot okoz, de sokkal nagyobb kihívás a terepet kezében a papírral leküzdeni, miközben reménykedsz, hogy nem ázik használhatatlanná, olvashatatlanná és főként értékelhetetlenné.

A változó terep pedig remek alkalom arra, hogy a sok ülésben elgémberedett lábaidat és vele együtt a koordinációd is használatba állítsd. Elvégre nincs is izgalmasabb, mint egy meredek domboldalra felmászni, amit csúszós sár borít. Ha felérsz, büszke vagy, és rájössz, hogy soha nem szorítottál semmit sem úgy, mint

mászás közben a papírodat és a tolladat. Ha eltekintünk a sártól, alkalmunk adódhat más jellegű kihívás kipróbálására, például átmászni egy patakon. Mindegy, hogy a patak állandó természeti képződmény vagy az eső a csermelyt pár perc alatt patakká duzzasztotta, a lényeg a koncentráció és egymás kisegítése. Talpalatnyi szélességű faágakon egyensúlyozhatsz át, miközben a fejedben leperreg az összes kép, hogyan fogsz beleesni a 10 cm mély patakba. Ha pedig erre koncentrálsz, akkor legalább már beleléptél a vízbe, ami csak akkor zavar, ha a cipőd még szárazon megúszta eddig.

Ha esetleg nem azon aggódsz, hogy mikor buksz fel egy apró gallyban, akkor azon járhat az agyad, hogy vajon te leszel-e a szerencsés, akit a kullancsok kiszemeltek maguknak. Ezt megelőzendő érdemes használni a riasztót, aminek következtében a csoport teljes egészét egy citrusos szagfelhő borítja be, irritálva ezzel mindenkit.

A nap végén pedig reménykedsz, hogy a leadott jegyzőkönyved, ami tartalmazza a látott, behatárolt, illetve a szomszédról másolt fajok listáját, értékelhető állapotban lesz. Felteszem, ez mindenkinek kedvet csinált ahhoz, hogy részt vegyen egy ilyen alkalmon.

Hogyha elrettentően hangzik, akkor nem tudod, milyen mókás voltaképpen az erdőben barangolni, beszélgetni a többiekkel, mert mindannyian rengeteg élménnyel gazdagodunk. Valahogy ilyenkor az ember még a legkisebb rovarokat is észreveszi, amik mellett általában elmegy, és megcsodálhatja a színüket, a formájukat. Aki- ket a rovarok gyűjtése és a természet nem gyönyörködtet ennyire, azok is általában vicces, emlékezetes élményeket szerezhetnek.

Az említett társas kapcsolatok, a belső viccek ilyenkor mindig szerepet játszanak. Elvégre a félig vizes szendvics is fantasztikus ízű, amikor a társaság jó. Olyan emberekkel is beszélgethetsz, akik mellől az órarended elsodor, mert a szigorú beosztás ellenére, egy-két szép szóval megengedik, hogy a baráti társaságoddal tedd meg ezt a kalandot. Meglátod az olyan emberek kedvességét, előzékenységét, miközben kihúz a patakból, akikkel egy mondatnál többet nem váltottál. Közben a többiek a partról szurkolnak és biztatnak, hogy menni fog. Vagy felajánljátok egymásnak a hátatokat, vagy terjesztitek mindenkinek az információt, hogy legelől éppen mi történik.

Ha ez még mindig nem elég, maga a természetjárás egy élmény. Hiába látod a kivetített képeket az állatokról és növényekről, az a valóságban gyakran más. Jellegzetes felismerés, hogy „azt hittem, ez sokkal nagyobb”. Élőben, néhány centiméterre az állatkától vagy növénytől, egészen más a látvány. Színesebb, szagosabb és sokszor izgalmasabb is. És ha a társaság belelendül, akár öten-hatan is összefognak, hogy a farkaspókot kicsalogassák földalatti odújából, vagy megörökötsék az unkák jellegzetes reflexét. Mindezek a jegyzetek, előadások diáiról életre kelnek, és többek lesznek, mint egy felismerendő kép és egy pár latin szó. A szabad gyűjtés során pedig a legnagyobb óvatossággal próbál mindenki valami különlegességet beszerezni. Akár egy fél órát is hajkurásszátok a térdig érő fűben a szöcskét egy befőttesüveggel, és aztán könnyes búcsúval engeditek vissza, mert már nevet adtatok neki.

Azoknak, akik kevésbé kedvelnek egy-egy előlényt, a gyakorlaton a minták gyűjtése, ami kihívás elé állítja őket. Ilyen az, amikor halkán ordítasz, mert a természetet csak minimálisan zavarjuk, amiért már harmadszor vertél le egy levélről egy rovat, amit be

kellett volna gyűjteni, vagy amikor a tanár javasolja a gombafajok közeli szemügyre vételét, de te inkább nem szeretnéd.

Hazafelé halkabb a csoport, ha nem vizsgára igyekeznek. Enyhe szűnyogriasztó szag és fáradtság lengi körbe a kimerülten beszélgető diákokat. Ezek a történetek évekkel később is élénkek és jó kedvre derítenek. Olyan, mint egy láthatatlan kapocs, ami összeköt titeket, az együtt kirándulókat.

Puzsár Erzsébet (Márton Lászlóné)

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Az 1970. évi nyárra még most is élénken emlékszem. Már túl voltam az írásbeli és szóbeli felvételi vizsgákon az ELTE Természettudományi Karán, vártam a felvételi értesítőt. Akkor még nem volt mobiltelefon és internet, minden információ postai úton közlekedett. Annyit azonban tudtunk, hogy ha az ELTE-ről nagyméretű boríték érkezik vissza, az rossz hírt jelent, mert az egyetemi jelentkezéshez beküldött dokumentumok érkeznek vissza az elutasító határozattal együtt. De ha kisméretű boríték jön, az maga a boldogság!

Az érettségi utáni nyári szünetben bolti eladóként dolgoztam a mezőkövesdi Edény- és kályhaboltban. Az üzlet a város főutcáján volt a központban, szép nagy üvegportálokkal. Szerettem ezt a munkát. Kívülről tudtam a zománcos edények pontos méretét és árait, a különböző poharak, bögrék, evőeszközök, olajkályhák árait, de még a kályhacsövekhez használható stucnik jellemzőit is. Volt egy kis öreg néni, aki mindig nálam vásárolt, mert ha kellett, az egész polcot lepakoltam elé, hogy ki tudja választani a neki megfelelőt. Nem nyugdíjas állásnak szántam, csak egy kis pénzt akartam nyáron gyűjteni, mert ősztől egyetemre készültem. Egy lapra tettem fel mindent, egyedül csak az ELTE biológia-kémia tanár szakra adtam be jelentkezési lapot. Minden délben ebédszünet

volt az edényboltban, mindig hazajártam ebédelni. Egyik július végi ebéd során egy kisméretű borítékot hozott a postás az ELTE-ről. Hevesen vert a szívem, remegő kézzel nyitottam ki. Juhé, felvettek! Kiáltottam fel, majd apámat átölelve, dalolva körbetáncoltam vele az ebédlőasztalt. Euforikus érzés volt!

Szeptemberben aztán felkerekedtem nehéz bőröndjeimmel, akkor még nem gurulós kivitelűek voltak. Anyám elkísért az állomásra, majd izgatottan felültem a Budapestre tartó gyorsvonatra. A Keleti pályaudvarra érkezett a vonat, innen elindultam a VIII. Rákóczi út 5. szám alatti, akkor még működő ELTE Kollégiumba. Mint tapasztalatlan vidéki lány, azt hittem, hogy a Keleti pályaudvarnál kezdődik a Rákóczi út számozása. Tévedtem. Gyalog mentem végig a Rákóczi úton az Astoria metrómegállóig. Természetesen a nagy csomagokkal együtt. Hát majdnem megszakadtam. Akkor még nem volt internet meg mobiltelefon, hogy megtervezzem az oda utat, meg BKK-futár, és GPS sem. De csak megérkeztem a koleszba. Mint gólya, a legfelső szinten, a harmadik emeleten kaptam szobát, 7 másik lánnyal együtt. Lift persze nem volt. Régi épület lévén nagyon magas szintek voltak, így jó sok lépcsőt kellett megmásznom a bőröndökkel. Mégis amikor felértem a szobámba, földön túli boldogságot éreztem. Hát itt vagyok végre. Ez lesz több évig a lakhelyem. Az ablakunk a Rákóczi útra nézett, az út mellett gyönyörű platánfák sorakoztak, a lombkoronában mérhetetlen számú verébbel, melyek hangos csiripelése állandóan hallható volt. Ma már nincsenek meg ezek a platánfák, a verebek pedig védett fajjá váltak, annyira lecsökkent a számuk.

Az ELTE TTK épületei akkor még a VIII. Múzeum körút 4. szám alatt voltak (ma ez az ELTE Bölcsésztudományi Kara), a kolesz pedig a közvetlen szomszédságában, a Rákóczi úton. Elég volt reggel

¾ 8-kor kelnem, hogy 8-ra átérjek az első órákra. Ez egy hihetetlenül nagy előny volt, miután a koleszban hajnalig tartó élet folyt. Mivel még a rendszerváltás előtt voltunk, az első éves leckekönyvben politikai gazdaságtan, orosz nyelv és honvédelmi ismeretek is helyet kaptak a szakmai tantárgyak mellett. A honvédelmi ismeretek kurzust szombati napokon tartották, akkor még nem volt szabad szombat. Még lögyakorlatunk is volt a mátyásföldi lőtérén.

De még ma is nosztalgiával gondolok az ELTE-n töltött időszakra, nagynevű tanárimra, így például Erdey-Grúz Tiborra, Balogh Jánosra, Kertész Györgyre, Ranschburg Jenőre és a többi tanáromra, valamint évfolyam- és kollégista társaimra. Azt minden egyetemista tudja, hogy a kurzus kezdete óta eltelt idő és az órákon jelenlévő hallgatói létszám fordítottan arányos egymással. Vagyis a kurzus végén egyre kevesebben járnak az előadásokra. Ez alól egyetlen kivétel volt egyetemi tanulmányaim alatt. Ez pedig Ranschburg Jenő kiváló pszichológus kurzusa. Ranschburg Jenő az 1971/72-es tanévben a „Fejlődés- és neveléslelektan” című kurzusának előadásait az „F” épületben tartotta, egy igen nagy előadóteremben (annak idején itt volt a gólyákkal a dékáni kézfogás is, szóval jó nagy előadóterem volt). Azt vettük észre, hogy az idő előrehaladtával egyre többen lettünk az előadóteremben. Híre ment a remek előadásoknak, így a kurzus vége felé már tele lett a hatalmas terem. „Belógtak” a matematikusok, fizikusok, geodéták, gyógyszerészek, és aki csak hallott róla. Óriási élmény volt ezt megélni.

Csodálatos 5 évem volt az ELTE-n. Hogy mit adott nekem az ELTE? A szakmai tudás mellett egy komplex gondolkodási módot és a kételkedés képességét, hogy mielőtt valamit igaznak fogadok

el, azt logikusan gondoljam végig. Ez a készség nagyon nagy hasznomra vált későbbi munkáim során. Ezzel a módszerrel lehetett építkezni a meglévő tudásra. Még 40 év múltán is melegség járja át szívemet, ha a Rákóczi út és Múzeum körút környékén járok. Köszönöm, ELTE, a gyönyörű éveket!

Radnóti Katalin

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Gyerekként a babáimnak tartottam órákat. Kettesével, szépen sorba leültettem őket az asztalra, és magyaráztam nekik. Egyik karácsonyra kicsi táblát kaptam ajándékba, színes krétákkal. Ezt az ablakpárkányra tettem a babákkal szemben, és elkezdtem írni rá. De soha nem volt elég hely, így az írást az ablakon folytattam. Szerencsére nem tapadt rendesen a kréta az ablakra, így nem sok nyomot hagyott. Édesanyám soha nem szólt érte, hanem ebből észrevette, hogy nekem majd tanítanom kell. És milyen igaza volt. Négy évtizeden keresztül álltam a katedrán. És élveztem minden percét.

Néha felteszik a kérdést az egyetemek pedagógiai tárgyainak oktatói a szaktanároknak, hogy szerintük mi volt előbb, a tanítás iránti vágy, és csak később döntötte el, hogy milyen szakot is fog tanítani? Vagy előbb a szakot szerette meg, esetleg kutató akart-e lenni, és később döntött a tanítás mellett? Vagy esetleg egyszerűen csak így alakult? Nálam ez egyszerre történt.

Az általános iskola felső tagozatán alakult ki érdeklődésem a reál tudományok iránt. Nagyon szerettem nézni a tévében a Delta című műsort. Továbbá járattuk az Élet és Tudomány és a Természet Világa folyóiratokat, melyeknek cikkeit szinte faltam. Többek között nagyon szerettem a kémiai témájú olvasmányokat.

Az elemek felfedezése, Mengyelejev táblázata, mely akkoriban még nem volt az általános iskolai tananyag része, nagyon izgalmas volt számomra. Egyik nyáron egy kémiai összefoglaló könyv akadt a kezembe, mely az atomok elektronszerkezetének leírására alkalmazott kvantumszámokat mutatta be. Ez a téma lett az egyik kedvencem. A természettudományokról nem úgy gondolkodtam, hogy majd egy laboratóriumban fogok dolgozni, hanem beszélni szerettem róla, például a babáimnak. Gimnáziumi tanulmányaim után jelentkeztem az ELTE kémia–fizika szakára, ahová felvételt is nyertem.

Elmondhatom, hogy a teljes egyetemi képzésünk alatt nagyon jó tanáraink voltak. A kémia bevezető kurzust, az általános és a szervetlen kémiát Nyilasi János professzor úr tartotta, a fizika bevezető mechanika előadást pedig a legendás Sas Elemér tanár úr. Mindkét előadás tele volt jobbnál jobb demonstrációval. Élmény volt ezekre járni.

Az első két évben kemény matematikát is tanultunk, hogy a fizika már könnyebb legyen. Ezt Scharnitzky Viktor tanár úr tanította, aki szinte elvarázsolt minket egész személyiségével. Gyönyörűen írt a táblára, mondandója abszolút követhető volt, és nagyon finom, jó humorral rendelkezett. Amikor csak tehette, rámutatott arra is, hogy amit éppen tanít, az majd hol lesz számunkra hasznos fizikatanulmányainkban. Volt néhány elhíresült mondása, mely még most, hosszú évtizedek múlva is a fülemben cseng, mint például *„deriválni még a ló is tud, az integrálás már nehezebb.”* Amikor meglátok egy lovat, ez a mondata azóta is eszembe jut. A deriválás „lovasprogram”. Egy-egy bonyolultabb levezetés néhány allépésénél a következőt mondta: *„most rejtkehelyre vonulunk”,*

és a tábla más részére írta fel, majd utána visszatért az eredeti helyre, és ott folytatta a levezetést.

Később Marx György professzor úr atomfizika és kvantummechanika előadásai bővöltek el minket. Végül a teljes elméleti fizikát ő adta elő nekünk. És ezekhez az órákhoz csatlakoztak Kajtár Márton tanár úr szerves kémiai előadásai, mely többek között az atomfizika keretében tanult hullámmechanikai modell szerves kémiában történő kvalitatív alkalmazását mutatta meg nekünk.

Ez az időszak nagyon fontos volt az oktatás történetében is. A természettudományos tantárgyak modernizálásnak időszaka volt, mely folyamatba már hallgatóként is betekinthettünk, mivel azt az éppen minket tanító tanárok irányították. Mind Marx György, mind Kajtár Márton a tantervek kialakítói, a készülő fizika-, illetve kémiatankönyvek szerzői, társszerzői voltak. Tőlük azt a legújabb szemléletet sajátíthattuk el, melyet néhány év múlva tanári gyakorlatunkban kellett követnünk. Tehát nem csak egyszerűen az egyetemi kötelező tananyagot közvetítették felénk, hanem annak tanításához is komoly segítséget kaptunk. Az egyetemi órák mellett az akkor még kísérleti oktatásban részt vevő iskolák tanárainak óráit is látogattuk. Egészen fantasztikus időszak volt. Azt éreztük, hogy a természettudományos műveltség fontos lesz az elkövetkezendő évtizedekben, és ehhez szükség lesz a mi munkánkra. Több továbbképzési lehetőség, újszerű tanulmányi verseny a kísérleti oktatásban részt vevő diákok számára is szerveződött akkoriban, melyeken mi, hallgatók is részt vehettünk. Sőt, ezekbe a munkálatokba, még ha szerény mértékben is, de bekapcsolódhattunk. Néhányunk szakdolgozati témája is ehhez kapcsolódott.

Kajtár Márton az 1970-es években a kémia–fizika szakos tanárjelöltek legendás hírű szerves kémia oktatója volt az Eötvös

Loránd Tudományegyetemen. Kajtár tanár úr előadásai fantasztikusak voltak. (Engem annyira megragadott az egész személyisége, hogy elhatároztam, ha fiam lesz, Mártonnak fogják hívni. És tényleg fiam van, ezt a nevet kapta, és vegyész-mérnök lett.) Mindig fehér köpenyben jött az óráira színes krétákkal felszerelve. Mintaszerűen rajzolt fel bonyolult molekulaábrákat a táblára, miközben minket is tanított arra, hogy azt majd hogyan tegyünk tanárkorunkban. A fontos részeket színessel emelte ki. Ezért az óra végére a fehér köpenye is színes lett. Különösen szerette az elektron hullámmodelljét alkalmazni az egyes anyagok kémiai tulajdonságainak magyarázatához. Világosan jelölte, miként alakul az adott molekula töltéeloszlása.

Marx György, a világhírű fizikus tanított minket atomfizikából és elméleti fizikából. Kíváncsian vártuk a vele való találkozást, hogy megtudjuk, milyen merőben új szemlélettel láthatja az atomokat egy korszakalkotó tudós, azt gondolván, hogy mi kémiából már szinte mindent megtudtunk a témával kapcsolatban.

Az előadások élményszerűek voltak. Professzor úr, hogy gondolkodásra késztesen bennünket, a *jó kérdésekért* csokikat vagy egyéb ajándékot osztogatott. Érdekes volt az is, hogy egyazon félévben tanultuk az atomfizikát és annak elméleti megalapozásaként a kvantummechanikát. Ezt még fokozta az, hogy ugyanebben a félévben jártunk Tóth Eszter tanárnőhöz a József Attila Gimnáziumba óralátogatásokra, ahol ő ugyanezt a témát tanította. És ez így történt a modern fizika többi fejezete, a statisztikus fizika és a magfizika esetében is. Ennél mintaszerűbb tanárképzést, hogy *egy adott téma elméleti alapjait és egyben középiskolai taníthatóságának megvalósítását* egy hallgató egyszerre kapja kézhez, nem tudok elképzelni. Ez azóta is példaértékű számomra.

Ő volt az, aki elvitte évfolyamunkat több *kirándulásra* is. Az ELTE-nek akkor még voltak saját buszai, melyeket fel lehetett használni ilyen célokra. Voltunk az akkor még épülő Paksi Atomerőműben, látogatást tettünk a Szegedi Egyetemen, ahol Papp Katalin tanárnő kalauzolt minket, aki a fizikatanár-szakos hallgatók szakmódszertani képzéséért volt felelős. Külön élmény volt számomra, hogy ő nem csak a hallgatókkal foglalkozott, hanem az egyetem gyakorlóiskolájában óraadó is volt, ahol az akkor még kísérleti tankönyvekből tanított középiskolásokat. Én egy mechanikaórát láttam tőle, mely lenyűgözött. Ekkor értettem meg azt, hogy mennyire jó a professzor úr által koordinált új fizikatanterv, és köteleződtem el teljesen a fizika tanítása iránt. A jól sikerült kirándulás után professzor úr többször elhívta évfolyamunkat *sörözni, moziba* és néhányszor a *lakásán* is vendégül látott minket. A vele folytatott beszélgetések mindannyiunknak felemelő élményt jelentettek, melyekre még negyven év elmúltával is szeretettel emlékezünk az évfolyam-találkozókon.

Marx György valójában sokkal több volt „egyszerű” egyetemi oktatónál, tudósnál. Globális szemlélete következtében a szó legnemesebb értelmében *iskolateremtő egyéniség volt a pedagógia területén* is. Mindezekén túl mindig volt ideje és energiája arra is, hogy meghallgassa tanítványait, vagy volt tanítványait, segítse őket tudományos éltükben tanácsaival, ötleteivel, melyek az én munkám során is meghatározóak voltak, amelyért külön köszönettel tartozom. Büszke vagyok arra, hogy tanítványa lehettem, hogy amit tőle kaptam, abból talán egy keveset továbbadhattam tanítványaimnak, tíz éven keresztül egy gimnáziumban, majd több mint három évtizeden keresztül az ELTE fizika szakmódszertannal foglalkozó oktatójaként. Professzor úr tanítása eredményeképp

a nukleáris technika abszolút híve lettem, és azt tovább is „örökítettem”. Fiam kutatási szinten ezzel foglalkozik, aki a Magyar Nukleáris Társaság és az Olasz Nagykövetség által adományozott 2022-es Fermi fiatal kutatói díj nyertese volt.

A jó és tartalmas egyetemi életemet *évfolyamtársaimnak* is köszönhetem. Például másodéves korunktól minden évben télapóünnepséget rendeztünk, melyekre meghívtuk néhány oktatónkat is azok közül, akik abban az évben tanítottak minket. Kihúztuk egymás közt, hogy ki kinek vesz majd ajándékot. És persze meghívott oktatóinknak is kedveskedtünk valamivel. Volt inni- és ennivaló. Termet is mindig sikerült szereznünk az összejövetelhez.

Nagyon szép évek voltak!

Selmeczi Szonja

BÖLCSÉSZ MARADOK

Az álomtól még összeragadt szemhéjaim résén át próbálom megtalálni a laptop bekapcsoló gombját. Betölt a céges logó, gépelem a nevem kezdőbetűiből alkotott felhasználónevet, jelszót, kattan az enter. Indítom a csetprogramot, az olvasatlan e-mailek hada előzőnli a beérkező mappát. „Failed build: nightly build” – sorakoznak a figyelmeztetések, mintha valaki véletlenül húszszor nyomott volna a levél küldése gombra. Közben felvillan egy üzenet: „Le tudnád tesztelni ezt a ticketet? A holnapi release-be megy, nightlylyn már fent van”. Megnyitom a linket. Végigolvasom a descriptiont. Sóhaj. Ehhez kelleni fog egy kávé.

Pedig én elvégre bölcész lennék. Még bohókás sálam és hozzá passzoló szövettáskám is volt – ma is megvannak még, bár ritkán látnak többet a szekrény hátsó falánál. Egykor büszke eltésként jártam az Astorián álló, patinás épületegyüttesbe, ahova először belépve azt éreztem, hogy még a falakból is a tudás árad. Szorgosan jegyzeteltem a legérthetlenebb irodalomelméleti órákon, magoltam az ókori szerzőket, sziszegésre hasonlító nyöszörgéssel próbáltam kiejteni a bilabiális zöngés spiránst, hallgattam észt vendégelőadókat, és próbáltam elkapott szavakból rekonstruálni, miről is beszélhetnek. Nyelvjárási szavakat igyekeztem megfejteni, és izgatottan hallgattam a nyelv történetét.

Az észti történelem teljesen elvarázsolt, főleg a daloló forradalom és a balti út, a 600 km-es, a szabadságért demonstráló emberlánc távoli északon. Voltam önkéntes a Kutatók Éjszakáján, nem is egyszer, decemberben pedig a tanszéki karácsonyon éreztem azt, hogy tartozom valahová. Kézilabdáztam a BEAC-on – én voltam a legbénább, pedig gimiben még ügyesnek számítottam. Gyártottam az interjúkat és rendezvénybeszámolókat az ELTE Online-nak. Eljutottam a Finnugor Tanszék delegációjának tagjaként Oroszországba, a messzi-messzi Sziktivkárba, Komiföld fővárosába egy diákkonferenciára, ahol igazi felnőtttest játszottunk: előadtunk és kapcsolatot építettünk. Varázslatos évek voltak. Az államvizsga után pedig ültem az A épület előtti padon, dohányoztam, és azon gondolkodtam, hogyan tovább.

Az évek alatt hány rúzsos végű cigarettát szívhattam el a Könyvtár Klubban sörözés és világmegváltás közben? Hány végigdumált éjszaka után botladoztam haza alkoholmámorban? A részeket őrangyala volt velem, akárhányszor biciklivel vágtam át a belvároson a Kamara Caféból jövet. A kellemes kis kocsmamásodik otthonom lett, ott gyűltünk össze a lányokkal óra után kipihenni a fáradságokat. Vagy óra előtt. Megesett, hogy óra helyett. A kiskocsmákban ugyanis mindig történt valami izgalmas: fiatal egyetemista lányokat ritkán hagynak magukban beszélgetni. Államvizsga előtt is itt húztam le egy felest amolyan idegnyugtatóként – persze mire órákkal később sorra kerültem, már tovaszállt a nyugtató hatás.

A legjobb barátaimat az egyetemről ismerem. A barátság selyemfonala időközben többször összegubancolódtott, volt, hogy el is szakadt, de az erősebb sodrásúak megmaradtak. Voltak persze szerelmek is, nagy összenézések, lépcsőn üldögelések,

csendes sarkokban összefonódások. Mindig történt valami, a legváratlanabb helyeken bukkantak fel érdekes emberek, izgalmas kalandok.

Az Ajtósi-kollégium lakóközösségét gyarapíthattam két évig. Sokszor eszembe jutnak az ablakból láblógatások, a valószínűtlenül káprázatos naplementék a Városliget felett, a hajnalba nyúló lelkifröccsök a lépcsőházban. Sosem visszatérő életmód, ahogy akkor éltünk: mindenki barát volt, akire számítani lehetett tanulásban, mosószerkölcsonzásban, közös főzésben, napzáró beszélgetésben. Apropó, főzés: azóta se égettem oda semmit olyan gyakran, mint akkoriban, pedig állandóan fenyegetett a veszély, hogy egy egész tűzoltósági kivonulást számlázhatnak ki nekem a téves riasztás okán.

Ritkán voltam egyedül, ennek a jó és rossz aspektusaival együtt. Sokáig nem szomorkodtam soha, hiszen mindig volt, aki megvigasztaljon. Nem vágytam a magányra, emberek között akartam lenni. Néha mégis jól jött volna egy saját szoba: egy lakótéren osztozkodva a vendégek fogadása mindig zsonglőrködés volt az idővel és a szobatárs jóindulatával, ez cseppet sem hiányzik.

Rég magam mögött hagytam ezt a világot. Albérletben élek egy vőlegénnyel, a szomszédaimat még látásból se igazán ismerem. Saját konyhám van, és ha elfogy a mosószer, nem kopogok át senkihez, hanem kimegyek a boltba. Ha találkozni akarok valakivel, előre le kell egyeztetni. A kocsmáknak ritka vendége vagyok, hiszen a barátok nagyjá már külföldön él, aki még itt maradt, az dolgozik, és reggelente korán kel. Már nem is dohányzom. Kikopott a spontaneitás az életemből.

A munkám is egy más világ: szoftvereket tesztelek, speci-kációkat olvasok, kódokat bújok. Én, a bölcsész. Talán meglepő,

de élvezem. Az agyam olyan része stimulálódik folyamatosan, ami évekig mélyen szunnyadt. Verset olvasni, regényt elemezni, szavakat tanulni olyan, mint egy lágy simogatás az agykérgen. Itt struktúra van, logika vesz körül, a szubjektív értelmezés hasznontalan. Ritkán van irodalmi rétege egy bugticketnek. Csak a tények, a kőkemény, megmásíthatatlan tények. Új kihívások ezek, elme-csiklandozók. Mégis ismerősek a feladatok, mert sok mindent hoztam magammal a magyar szakról: az elmélyedés, alaposság, részletekbe menő elemzés képességét, a problémák leírását, kommunikációs stratégiákat. Ezeket mind hasznosítom a munkámban.

Bölcsésznek lenni számomra mindig is több marad, mint színes sálban, könyvekkel a hónom alatt mászkálni a városban, és elviteles kávéét szürcsölni a Trefort kert padjain. Bölcsésznek lenni a személyiségem egy fontos rétege. A könyvek, a nyelvészet és az irodalom szeretete. A belső hajtóerő, hogy igenis olvassak szép-irodalmat, tanuljam az észet nyelvet még most, harmincévesen is, kövessem az aktuális nyelvészeti kutatásokat. Bölcsésznek lenni nyitottság, kíváncsiság a világ felé.

Somogyváriné Seregi Zsuzsanna

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM ELTE 700 SZÓBAN

Kiskoromban, amikor Édesapámmal a Kecskeméti utcán mentünk a belváros szívébe, akkor bal oldalra mutatott egy komoly épület felé: „Ide fogsz járni”, mondta ő. Akkor még nem tudtam, hogy ez az eklektikus stílusú épület nem múzeum vagy operaház, hanem az ELTE központja, benne a jogi karral.

Nagyobb koromban tudtam meg, hogy ez a tekintélyes palota Édesapám ifjúságának volt tanúja 1942-től 1946-ig. Akkoriban az egyetem Pázmány Péternek, a XVII. század bíboros érsekének, egyetemünk alapítójának nevét viselte. Apám diplomáját Moór Gyula jogfilozófus, az MTA tizedik elnöke írta alá.

Már 14 éves koromban kapcsolatba kerültem a leendő egyetememmel, mert az ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Iskolájába jártam gimnáziumba, a Cukor utcába. Az iskola névadója az erdélyi Barcaság Apáca nevű falujában született, Pázmány Péter évszázadában. Korának nagyhírű tanára, írója, teológiai doktora volt. Apácát a világhálón a Világ közepének nevezik (az apácaiak)... Ez a négy évünk a tanulásról szólt, nem sok időnk maradt a szórakozásra. A gimnáziumomnak és tanárainknak is köszönhettem, hogy nyíleggyenesen vezetett az utam az ELTE Jogi Karára. És valóban,

Apámnak igaza lett. Nekem is, mint Apámnak, a Jogi Kar épülete vált ifjúságom egyik helyszínévé. Csak a neve változott Eötvös Lorándra, aki fizikusként volt egyetemünk professzora és rektora.

„A jog önmagában tiszteletre méltó” mondta Cicero. Ismerkedtünk a több mint 2000 éves jogtudománnyal, jogtörténettel, jogágakkal és a kapcsolódó stúdiumokkal: filozófiával, etikával, gazdaságtannal, pénzügyi joggal, statisztikával, szociológiával, idegen nyelvekkel. Az első két évben még sportoltunk is: tornából, teniszből, vívásból, úszásból lehetett választani. Én a tornát választottam, Németh Angéla gerelyhajító olimpiai bajnok tanított minket. A tanáraink közül a hozzánk korban legközelebb álló tanársegédek csodálói voltunk. Mennyi mindent tudnak, és mindent kívülről! Az első félév sikeres befejezése után szimpatikus csoporttársam megkérte a kezemet...

Jó érzéssel töltött el, hogy ezután együtt éltük át a vizsgák izgalmait. Biztattuk egymást a jogesetmegoldó- és a perbeszédversenyek alkalmain. Közösön könnyebb volt bekapcsolódni az egyetem önkéntes munkáiba: így a tanszékek demonstrátori teendőibe, a gólyákat patronáló megmozdulásokba és nyári építőtáborokba a Balaton partján. Nem kértünk orvosi felmentést, és részt vettünk a novemberi fagyott földből cukorrépát betakarítandó mezőgazdasági munkában, mert a 70-es években erre is volt példa.

Szerettük az Eötvös Klub Hordójában rendezett programokat, a TDK-s kirándulásokat. Azokban az időkben még nem volt Erasmus-program, szűkösek voltak a nemzetközi kapcsolatok. De a tanszékekre sok tudományos folyóirat érkezett keletről is, nyugatról is. Gyakran látogattuk a kari és az egyetemi könyvtárat. Olvastuk az Egyetemi Lapok periodikát, őrzöm még az

alkalmanként szerkesztett, jogászbálokhoz kapcsolódó Éjféligazságot és a végzős évfolyamhoz szóló Utolsó Igazság példányait. Mostanában a Jurátus című jogi kari újságot írja és szerkeszti a fiatalok lelkes csapata.

A féléves és év végi vizsgák után szakmai gyakorlatokon vetünk részt. Így én joghallgatóként munkaügyi bíróságon, kerületi tanácsnál, vállalatnál és ügyészségen dolgoztam gyakornokként. Ahogy így végiggondolom, aktív és tartalmas egyetemi éveink voltak.

A szakdolgozat megvédése, az abszolutórium megszerzése és az államvizsgák letétele után következett az ünnepélyes diplomaosztás, doktorrá avatási szertartás. Diplománkat Mádl Ferenc, a nemzetközi magánjog tanára, külföldi egyetemek vendégprofesszora, későbbi köztársasági elnök írta alá. És persze ne hagyjam ki, hogy egy hét múlva volt az esküvőnk a csoporttársammal. Tehát mit köszönhetek az egyetememnek? A hivatásomat és a férjemet!

Akkor még azt gondoltam, hogy ezzel befejeztem a jogi tanulmányaimat. De mekkorát tévedtem! Ezután jöhetett az elővizsga és a két részből álló szakvizsga, amely szinte az egész akkor hatályban lévő joganyagot magában foglalta. Én a jogtanácsosi szakvizsgát tettem le sikeresen. Az ELTE Jogi Továbbképző Intézete folyamatosan szervezte tanfolyamait. Másoddiplomát adó 4 féléves, államvizsgák letételével járó továbbképzéseket is hirdettek. Ennek eredménye lett az én bankszakjogászai másoddiplomám. A Magyar Jogász Egylet jó találmánya volt a Budapest–Vác oda-vissza hajóúton szervezett előadássorozat, mert a hajóból nem szállhattunk ki menet közben... Szerencsém volt, mert jogtanácsosként olyan tröszt, vállalat, bank, pénzügyi intézmény jogi

képviselőjét láttam el, amely munkaadók mindegyike támogatta a szakmai továbbképzéseimet.

Az én ELTE-s történetem kihagyhatatlan része szűk családjunk ELTE-s kapcsolata. Lányunk az ELTE Jogi Karát végezte el, ezalatt párhuzamosan az Université Panthéon-Assas Paris II. francia és európai jogi 2 éves képzésében is részesült francia nyelven. Fiunk a Pázmány Péter Tudományegyetem Jogi Karán végzett. Mindketten tanultak az Erasmus-program keretében: lányunk Párizsban, fiunk Berlinben. Férjem a bírói, majd a kormányzati köztisztviselői munkája mellett az ELTE Jogi Karának is címzetes egyetemi tanára. De ez már egy másik történet!

Szekeres P. Mónika

MÉG MINDIG FOROG

Szombatonként látogatta meg a kisiút. Villamossal a Moszkva térig, onnan fogaskerekűvel, aztán egy kis séta lefelé. Így ért el az intézet utcájáig. Itt tudta, melyik kerítés mögött áll lesben a beteg lelkű kuvasz, hogy őrzöngő ugatásával a frászt hozza a gyanútlan arra járókra. Tudta, melyik házban nem lakik senki, és azt is, mióta. Éppen arra járt, amikor a rendőrautó és a fekete furgon ott parkolt a kapu előtt. Két izzadó férfi hozta ki a lezárt bádogkoporsót, az egyik mérgében káromkodott, mert olyan szűk volt a bejárati ajtó mögötti előszoba, hogy sehogy sem bírtak kifordulni; az amúgy sem éppen kézre eső hosszúkás ládát élére kellett állítaniuk. A fiatalabbik, a jóképű szentségelt. De nem volt bántó, inkább olyan volt, mintha a néni érdekében pörölt volna felsőbb hatalmakkal: ha már azok így döntöttek, hát mielőbb rendeződjön el minden, és a néni kerüljön oda, ahova most kerülnie kell. Az egyre rekedtebb kuvasz felségterülete és a néhány házzal lejjebbi elhanyagolt kert után már csak pár lépés volt az intézet bejárata. Még a nyáron ismerte meg itt a kétéves Józsikát, akit Villőnek szólított. Csak utóbb tudta meg, hogy ez lánynév. Ám ez egy cseppet sem zavarta. S annak, hogy a név egyik jelentése tündér – ezt szintén csak utóbb olvasta –, különleges jelentőséget tulajdonított. Nyári gyakorlatát töltötte az otthonban (ma sem érti teljesen, miért), ez is kellett

még az ápolói képesítéshez. Hamar jóba lettek a kisfiúval, mindig falazott neki, amikor az nem ette meg a főzeléket. Szolidaritást érzett a gyerekekkel. Ő is utált minden zavaros, sűrű levet a felismerhetetlenségig kifakult zöldségdarabokkal. S ha Józsika kérte, akár kétszázszor is pörgött vele a karjában, aztán hanyatt feküdtek a fűben, és nézték, ahogy még mindig forognak felettük a lombok és a felhők.

Szeptembertől, akkor már egyetemistaként járt fel újra ide, szombatonként, látogatóba. Nem is csodálkozott, amikor szóltak neki, ne jöjjön többet. Tudta, sokan nem nézik jó szemmel ezeket a *kommunistaszombatokat*, ahogyan a gondozónők nevezték a háta mögött e találkozásokat. Végül az igazgatónő szánta meg, miután végignézte, ahogy levette a látogatóknak kötelező fehérköpenyt és az utcai cipőjét takaró fóliát, behívta a szobájába. Elmondta, a kisfiút örökbe adják, örökbefogadó szülei fogják hétvégenként, és majd, „ha jól sikerült a barátkozás”, naponta látogatni, mielőtt hazaviszik. Végleg.

Következő szombaton újra felfogaskerekűzött a hegyre. Ott, ahol egy darabon a furcsa, páratlan sín párhuzamosan fut az úttesttel, észrevett egy fekete furgont lefelé gurulni, oldalán a felirattal. Az a bizonyos nyári nap óta nem látott ilyet, (igaz, előtte sem). Ez egy kicsit nyugtalanította. De amikor az utcában, az akkorra már szinte némává rekedt kuvasz az őket elválasztó kerítésre vetette magát, és ő tovább sétált az elhagyott kert mellett, amelyben a fel nem söpört falevelek már összekeveredtek a környékbeliek bedobált szemetével, újra biztonságban érezte magát.

Otthon senkinek sem árulta el, hogy nem mehet többet az intézetbe. Így mindenki természetesnek vette, hogy szombaton reggel elindult. Meg akarta lesni a leendő szülőpárt. Nem merte.

Véletlenül mégis meglátta őket a hatalmas kertben. A férfi pörgött Józsika/Villóval a karján, aztán hanyatt feküdtek a fűben, és nézték, ahogy még mindig forognak felettük a lombok, felhők...

Epilógus:

Évekkel később mesélte el ezt a történetet a Tanár úrnak. Utolsó vizsgázónak maradt. Mint mindig. Egy kicsit még üldögéltek a kollokvium termében. Mint mindig. A Tanár úr ennyit fűzött a történethez: „Magának ott a helye.” Igaza volt. Mint mindig. Ott vagyok. A helyemen vagyok. Köszönöm, Tanár úr. Jövőre lesz tíz esztendeje, hogy Angelusz Róbert nincs velünk.

Szeszler Anna

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM

Visszafelé a korábbi élmények, emlékek felértékelődnek. Most – 50 éves diplomásként – találtam rá az alumni oldalra, valamint erre a kiírásra. Ez késztet arra, hogy végiggondoljam és leírjam az egyetemhez fűződő legfontosabb kapcsolódásaimat.

1969-ben a Tanítóképző Intézetbe – amely ma az ELTE egyik kara – jelentkeztem, ahol a maximális felvételi pontszám miatt azt kérdezte a bizottság: miért nem megyek inkább egyetemre. Nehéz volt megértetni – ahogy családommal is –, hogy először kicsiket szeretnék tanítani, utána készülök egyetemi tanulmányokra. Azt is alá kellett írnom, hogy elmegyek vidékre tanítani, ha nincsen Budapesten állás.

Örömmel tanítottam egy kicsi kihelyezett épületben, ahol két szobában tanítottunk, a harmadikban laktak. Egy korábbi diákköri munkám miatt egyike voltam azoknak, akik a számtantanítást követően a Varga Tamás-féle kísérleti matematikaoktatás szemléletváltó bevezetését elkezdhették. Sok tanító jött osztályomba látogatásra, mert az akkor elterjedt frontális tanítás helyett itt sok eszközzel, valódi felfedező tevékenységre épült a tanulás segítése.

Nem adtam fel az egyetemi tanulást. Bár nem volt számunkra felvételi, kiváló eredményemmel, akkori „Népköztársasági ösztöndíjasként” évekig nem kerültem be az esti kiegészítő tagozatra,

mert sokaknak a már betöltött munkaköréhez kellett a diploma, a „papír”. 1976-ban sikerült.

Kiváló egyetemi csoportunk volt az esti tagozaton, többen gyakorló pedagógusként igazi mentorokra találtunk néhány tanárunkban. Nádasi Mária és az akkor kezdő Golnhoffer Erzsébet partnerként figyelték a tapasztalatainkra, valódi feldolgozó, rendszerező szakmai műhelymunka folyt az órákon. Kialakult egy olyan együttműködés, amely hatására ki-ki a maga módján, aktív részesevé vált a hazai oktatás alakításának. Máig hálával és szeretettel gondolok biztató megbecsülésükre, amely motivált a folytatásra.

Az egyetemi évek alatt már a Tanítóképző Gyakorló Iskolájában tanítottam, sok-sok bemutató órán fogadhattam én is hallgatókat, tudatosítva mindazt, amelyre engem is tanítottak. Újabb diplomámmal néhány év után átkerültem a Neveléstudományi Tanszékre, ahol szinte minden tárgyat tanítottam, még a fantasztikus Ruzsa tanár úrtól hallgatott logikát is. Szerettem, ahogy a gyakorlat – elmélet – gyakorlat ciklikusan egymásra épül.

Az ELTE-n – Bábosik István és Porkolábné Balogh Katalin – szemléletükkel segítettek a doktori disszertáció megírásában, megvédésében. Van az úgy, hogy az ember azt jobban meghallja, amivel azonosulni tud. Így lett „kutatási területem” az együttműködésre épülő tanulási stratégiák, a közvetett ráhatás csoport- és páros-munkában. Az elmélet-gyakorlat körforgása folytatódott. Végzett főiskolás növendékeim saját osztályaikban útmutatásom alapján izgalmas eredményeket értek el már 20 különböző iskolai osztályban. A még olykor ma is alternatív oktatásnak nevezett módszerek, szemlélet alkalmazása a 80-as években úttörő jelentőségű volt. Megtiszteltetésként éltem meg, hogy volt tanárom, Nádasi Mária kandidátusi munkájában épített tapasztalataimra.

Miközben a Tanítóképző Főiskola docenseként tanítottam még az esti tagozaton főállásban, részese lehettem több induló alapítványi iskola előkészítésének. Tudom, nem az én élet-, hanem az ELTE-történetem leírása a cél. Így hát csak annyit, hogy az 1990-es évek legelején elindítottuk a Lauder Iskolát.

Az igazi csapatmunka volt, amelyben több, korábban ELTE-n végzett tanár vett részt. És talán az is ELTE, hogy néhány évvel később örömmel fogadtuk az eltérő diákokat iskolánkban hospitálni. Sőt! Ollé János iskolai akciókutatásra küldött kisebb csoportokat hozzánk. Egyre többen írtak szakdolgozatot, doktori disszertációt olyan témákból, amelyekhez nálunk is szereztek tapasztalatot. És ha igazán belegondolok, az iskolánkban érettségizett diákok közül többen folytatták tanulmányaikat az ELTE valamelyik karán, közülük néhány kollégaként tért vissza a Lauder Iskolába. Egy egyetem generációkon át...

Most, hogy 50 éves az első diplomám, és beléptem az ELTE Alumni körébe, köszönöm az inspirációt! Nem lepett meg, csak megerősített abban, hogy milyen fontos lehet az oktatás hatása az életünkre. Nagyszerű pályát választottam, ma sem döntenék másképp. Ehhez biztosan hozzájárult az ELTE több – itt meg sem említett – tanára, akik szintén ezt a pályát választották...

Szilva Jánosné (Juhász Ilona Anna)

AZ ÉN ELTE- S TÖRTÉNETEM: NÉGY GENERÁCIÓ

Minden egy Múzeumok éjszakáján kezdődött 2014 vagy 15-ben. Utolsó programként a Nemzeti Múzeumba mentünk, ahol egy kiállítás egyik vitrinében volt egy anyakönyvmásolat, amelyben az 1926-ban doktoráltak névsora, a disszertációk témája volt feltüntetve. Neumann és Szilárd barátságát volt hivatott demonstrálni, mert szinte egy időben doktoráltak. Ahogy nézegettem a neveket, Neumanné fölött Juhász Jenő neve állt, témaként nyelvészet, moksa mordvin–magyar nyelvrokonság volt megjelölve. (A pontos címre sajnos már nem emlékszem.) Szemem a születési helyre, évre siklott, és hirtelen elakadt a lélegzetem: ez az én nagyapám!! Tudtam, hogy a Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett diplomát, hogy az I. világháborúban meg kellett szakítania a tanulmányait, harcolt a háborúban, és hadifogságba esett, így csak 1924-ben szerezte meg a diplomát. Ezután Budapesten helyezkedett el egy polgári iskolában, 1926-ban a berlini Collegium Hungaricumban kapott kutatási lehetőséget. Itt kezdett moksa mordvin szavak gyűjtésével foglalkozni. 1942-ben Finnországba kapott meghívást, hogy a finnországi hadifogolytáborban lévő moksa mordvin foglyok segítségével folytathassa a gyűjtőmunkát. A gyűjtött anyagból állította össze

a „Moksa-mordvin szójegyzék” című könyvét, amelynek megjelenését sajnos már nem érthette meg. Gyermekkoromból olyan emlékeim vannak róla, hogy Nagypapa mindig a céduláival bibelődött, melyek hatalmas kötegben álltak az asztalán. Nagyon kedvesen üdvözölt minket, megérdeklődte, kivel mi történt, mi újság a családkban, aztán folytatta a cédulázást, bár ott volt a társaságunkban, hallgatta a beszélgetést, de a figyelmét inkább a cédulákra fordította. Még nem voltam iskolás, amikor elhunyt. Később, már felnőttként tudtam meg, hogy nyelvészként mivel foglalkozott, s kutatási anyagait a mai PPKE-en őrzik.

Fia, édesapám később szintén a PPTE-en kezdte el tanulmányait magyar–latin szakon. Az ő tanulmányaiba is beleszólt a történelem: 1943 szeptemberében kezdte el egyetemi éveit, de elmondása szerint a férfi hallgatókat többször is hadi szolgálatra vezényelték. Az egyetemen az oktatás sem volt zavartalan, az egyetem történeti leírásában annyi szerepel, hogy Budapest ostroma után májusban indították a 2. félévi oktatást, és a tanév június végén lezárult. Végül 1950-ben kapták meg diplomájukat az immár Eötvös Loránd nevét viselő egyetemen. Persze voltak történetei az egyetemi évekről, szívesen mesélt is róluk. Az egyik ilyen kedvenc történetem a kollokviumokról szól. (Lehetséges, hogy csak városi legenda, de lehet, hogy tényleg megtörtént.) Akkoriban nem volt szigorúan szabályozva a kollokvium minősítése érdemjeggyel, így a vizsgáztatók a kollokvált, jól kollokvált stb. minősítéssel éltek. Egy felkészületlen hallgató úgy felbőszítette a professzort, hogy azt írta az indexbe: „kollokválni merészelt”.

Édesapám 50 évet töltött el pedagógusként egy XVII. kerületi gimnáziumban, szinte az iskola megalakulásától kezdve. Közben fővárosi szakfelügyelői feladatokat is ellátott, volt diákjai, kollégái

nagy szeretettel vették körül, legendaként tekintenek és emlékeznek rá. Nagy öröm volt számára, hogy megérhette az arany diploma és a gyémánt diploma átvételét az ELTE ünnepségein. Mi, a családja pedig nagyon büszkék voltunk, vagyunk rá!

Négyen vagyunk testvérek, hárman szintén az ELTE diákjai voltunk, mindhárman TTK-sok: bátyám, Jenő vegyészként végzett 1975-ben, én kémia–fizika szakos tanárként 1977-ben, öcsém, Tamás matematika–fizika szakon szerzett diplomát 1979-ben. Szüleim lelki nagyságát mutatja, hogy soha nem próbáltak bennünket a pályaválasztásban befolyásolni, hagyták tanítónő Édesanyámmal, hogy a saját elképzeléseinket megvalósítsuk.

Bátyám egyetemi évei alatt több alkalommal nyerte meg a Nemzetközi Analitikai Kémia Versenyt vagy volt dobogós helyezett. Oktatóként több csapatot készített fel sikeresen ezekre az analitikai versenyekre. Itt védte meg doktori disszertációját is. Nemcsak szakmai eredményei miatt volt népszerű társai, kollégái körében: kiválóan zongorázott, s ha hangszer közelébe került, előbb-utóbb játszani kezdett rajta. Többször is előadták kari bulikon a Vegyészoperát, amit mindig ő kísért végig zongorán. (Az egyik előadásról készült videofelvételeket én is meg tudtam nézni.)

1979-ben ösztöndíjjal Rómában töltött egy fél évet, a kutatási témájában kapott lehetőséget a római egyetemen. A program végén meghívta feleségét (aki szintén vegyészként végzett az ELTE TTK-n 1975-ben) és a szüleinket Rómába. Édesapámat mint latin-tanárt az „örök város” lenyűgözte, akkor járt ott először. Sajnos a 90-es évek elején az oktatói leépítéseknek ő is áldozatul esett. Nagyon szomorú időszak volt ez, hiszen nagyon tehetséges ember volt, ez a helyzet lelkileg, egészségileg is nagyon megviselte, s borzasztóan fiatalon, 48 évesen meghalt 1998-ban. Sokszor

gondolok arra, milyen lehetőségei lehettek volna, ha nem így alakul a sorsa.

Mind a négyünknek van legalább egy ELTE-n végzett gyereke is, ők a 4. generáció családjából az ELTE-n. Bátyám és öcsém lányai, Juhász Tünde (matematika–fizika, 2002) és Juhász Andrea (angol–spanyol, 2007) tanári szakon végeztek, de itt szereztek mindketten doktori fokozatot is. Az én kisebbik lányom, Prinz Orsolya is itt szerzett diplomát levelező képzésben (2007) művelődésszervező szakon, húgom lánya, Puskás Eszter is az ELTE Tanítóképzőn szerzett oklevelet (2009).

Büszkék vagyunk arra, hogy ennyien tanulhattunk ezen az egyetemen, többen a családból itt találtuk meg feleségünket, férjünket, akik szintén ELTE-s diákok voltak.

Nem tudom, hogy mennyire ritka vagy gyakori, hogy egy családban 4 generáció tanul ugyanazon az egyetemen, de remélem, a sorozat folytatódik, hiszen a mi unokáink is lehetnek majd ELTE-diákok néhány év múlva. Hajrá, 5. generáció!

Takó Ferenc

AKTUÁLIS

Az én ELTE-s történetem holnap kezdődik. A [folyó év mínusz 1635]. tanév [mai nap plusz 1]. délelőttjén. Mert akkor történik a csoda. Holnap. Nem hangosan, nem hivalkodón – finoman, csöndben, szerény közép-európai csodaként történik, de attól még csoda lesz a javából. Sőt.

A Nap ugyanúgy kel majd fel, ahogyan mindig. Megcsúszik a csillagvizsgáló igluján, összeráncolja Trefort szemöldökét, megfiatalítja a Véndiákat. – K. sietős léptekkel érkezik a campusra, hogy a reggeli nyelvgyakorlat előtt még igyon egy teát. Szereti a hallgatókat, de leginkább az üres folyosót szereti, amikor a reggeli fényben először meglátja. Mintha négy dimenzióban látná: ott vannak az elsőévesek, akik tegnap este az ő órájáról távozóban nevetgéltek, ott vannak a végzősök, akik nemsokára, az óra kezdete előtt (vagy után) fél perccel érkeznek majd, és ott van ő, ahogy köszönti őket, és ott van ő, ahogy annak idején először végigment ezen a folyosón, és ott van ő, ahogy egyszer majd utoljára kísétál rajta. Mint egy esti sorozat, minden hétre jut egy édes-bús rész, minden évad vége megjósolható, de ki nem hagyná a következőt, maga sem érti... – G. gondosan tekinti át a laborban az aznapi kísérletekhez szükséges eszközöket. Ahogy saját szemébe néz a kémcső oldalán, egy pillanatra eszébe jut, amikor egy hasonlóan zöldeskék

teremben végzett kísérletet még hallgatókorában. Akkor is elmélá-
zott, míg M. professzor dörögése a válla fölött fel nem rázta. „Mit
emészt annyira, G.? A lényeg a fejében történhetne, nem az üveg-
ben.” Milyen alacsony volt M. idézettsége, mégis mennyien emlék-
szünk rá, gondolja. – L. álmosan kortyol a frappucsínójába a Kazy
macskakövén. Úgy érzi, mintha két hete nem aludt volna. Mondjuk
az igaz, hogy egy hete tényleg nem aludt. De hát a leadásig már
csak egy nap van hátra, és ő tudja, hogy minden ezen múlik, aho-
gyan az előzőnél is tudta és a következőnél is tudni fogja. Meg
lesz róla győződve (vagy meggyőződik róla). És úgy is volt, van, lesz.
Dühös is a macskakőre, hogy csak ott hempereg, meg tetszik is
neki ez a nemtörődomség. Ha utca lenne, ez az utca akarna lenni.

Aztán telni fog a délelőtt. Amolyan szokásos módon, aho-
gyan a délelőttök rendszerint. A rend szerint. 105-ös busz. 23-as.
4-es/6-os. 3-as metró. 3-as villamos. Nyöszörgő filcek és sustorgó
projektorok. Rezgő mobilok. A Teams üzenethangja (csak egy meg-
késett tegnapi *like*). Táblák. Feketék, zöldek, fehérek. Hibák. Kicsik és
nagyok. Grafikonok. Vegyületek. Csontok. Sugarak. Hitek, tévhitek,
közösségek és magányosságok minden emeleten és képzési szin-
ten. Gondolatok cseperednek a maguk jól ismert, féltve őrzött és
elátkozott, kínkeserves és játszi könnyed módján az éltető k-ELTE-tő-
ben, amit néhányan úgy fogalmaznak meg, hogy a tudásgyárban
áru készül, mások szerint a dekadencia tengerén egy utolsó sziget
csúcsa látszik ki a vízből, no meg *sic* – mi több, *hic et nunc* – *transit*
gloria mundi. És csak múlik, és múlik, és múlik, ahogyan már [folyó
év mínusz 1635] éve. Nincs, aki megállítsa, nincs az a vihar, nincs
az a pénz, nincs az a járvány, nincs az a rendelet, nincs, nincs az a...

De hirtelen – hirtelen, és holnap, és dél körül, azaz még dél
előtt, még éhesen, még a hírek előtt – de mik a hírek, mi az éhség,

mi a déli? Mert holnap, akkor, igen, holnap történik. Egy pillanat alatt. – K. kezében megáll a kréta, a pontot oda sem kanyarítja szép példamondata végére. – G. kezéből kihullik a fiola, és a piros folyadék szerény lila foltot hagy a kékeszöld linóleumon. – L. a Ctrl billentyűn felejtí a hüvelykujját anélkül, hogy megnyomná vele az „S”-t, és átfut az agyán, hogy *ebben* a teremben *ezek* a hallgatók még soha nem voltak *ilyen* csöndben, pedig éppenséggel olyasmit vetít ki, amit tizenegy évvel ezelőtt már ő is unt. – Szóval ekkor. Ekkor lesz meg. Ekkor jön. Mind egyszerre állnak föl a székből, minden hallgató és minden oktatójuk. Egyszerre lépnek ki a laborból a vegyészek, ki a gödörből a régészek, ki a Windows-ból a gépészek – és egyszerre, egy időben, egyetlen pillanatban mennek ki mind az utcára, a gyepre, a macskakőre, szabadon – mert egyszerre tudják és érzik és hiszik, hogy most, most van meg a válasz, most derült ki, most jöttek rá, most mutatta meg magát nekik. Hirtelen, ebben a kiterjedés nélküli, legalábbis az ő okos eszük számára érzékelhető kiterjedéssel nem rendelkező, példátlan pillanatban, ebben történik meg a csoda, amiért generációk irigyelték őket már előre [folyó év mínusz 1635] esztendőn keresztül, és amiért az ő utódaik még [folyó év mínusz 1635] év múlva is irigyelni fogják őket.

Mert ez a csoda, ez a magyar csoda, ez a világra szóló ráébredés, ez nem több alkalommal történik meg mint egyszer, pontosan és csakis egyszer ezen a világon. Holnap. És tudni fogják, mind tudni fogják az én ELTE-s történetem csak kezdőbetűvel jelölt szereplői, és az ő több ezer munkatársuk és több tízezer hallgatójuk is, ők mind, egytől egyig tudni fogják, hogy soha, soha még egyszer ez a csoda meg nem történik. De egy pillanatig sem szomorkodnak emiatt. Mert nem érdekli őket abban a megismételhetetlen

pillanatban semmi, de semmi a kerek világon, csak hogy megértették, csak hogy megtalálták. Táblák, filcek, kémcsövek, macskakövek annyira érdektelenek lesznek ebben a pillanatban, hogy szinte nem is lesznek. Mit szinte? Nem lesznek. Mintha sosem lettek volna, mintha ezután sem lennének. Akkor érzik csak majd, hogy mégis volt okuk, hogy mégis volt értelme, hogy mégis jól tették. Hogy ők azok, akik mégis. Hogy ők azok, akik így is, ők azok, akik még *így* is, hogy ők, akiknek bizony mindenből kijutott, de mégis, de mégis, ők mégis.

Nos, elmondtam. Ez az én ELTE-s történetem. Meg a tied. Ez lesz tehát. Így fog történni. Velünk. Holnap.

KELTE: *Hic et nunc*, [folyó év, jelen hó, mai nap].

Tárik Meszár

AZ EGYETEM FOGSÁGÁBAN

Történetem egészen BA-s éveim legelejéig nyúlik vissza, mikor még gólyaként koptattam a BTK padjait, és kicsit idegenül bolyongtam a Múzeum körút patinás épületei között. Seregnyi kurzust vettem fel az első szemeszterben, és időnként komoly bonyodalmat okozott odaérni az órák kezdetére. Pedig ilyenkor (még) dolgozik a megfelelni akarás, ezért sem akartam késve érkezni egy olyan tanterembe, ahol tömegek zsúfolódnak össze egy átlagos oktatási napon. A gimnáziumomban megszokott szűkös tereket és apró termeket felváltották a tágas aulák és nagyelődök. Ez utóbbiak általában több bejárattal bírnak, így úgy gondoltam, hogy ha valaki késve érkezik az adott előadásra, akkor minden irányból könnyen kíváncsi szempárok kereszttüzébe kerülhet. A szégyent elkerülendő, mindig próbáltam a lehető leghamarabb a terembe érni.

Feliratkoztam egy érdekesnek tűnő tantárgyra, amelyet igazán csak izgatottan vártam, mivel már akkor is tisztában voltam vele, hogy a Közel-Kelet történelmével szeretnék foglalkozni hosszabb távon, ezért ezt a kurzust mindenképpen a lehető legjobb produkttal szerettem volna abszolválni. Sajnos akkor még nem ismertem a régi latin közmondást: Obsta principiis! (Óvakodj a kezdeteknél!). Nagy lelkesedésem később abba torkollott, hogy az első órán meg sem jelentem, na de ne szaladjunk ennyire előre.

Mondanom sem kell, hogy ez mekkora trauma volt egy olyan gólyának, aki komoly elhivatottsággal és céltudatos hozzáállással rendelkezik, pláne, ha kiderül, hogy egy klasszikus „vécében bera-gadós” sztori áldozatává is vált egyben.

Történt ugyanis, hogy két előadás között volt néhány szabad percem, mikor úgy gondoltam, eljött az ideje meglátogatni a mel-lékhelyiséget. Teljesen gyanútlanul sétáltam be a Múzeum körút D épületének illemhelyiségébe, mit sem sejtve arról, hogy az elkö-vetkező 30 percemet egy kis egy négyzetméteres lyukban fogom tölteni. Magamra csuktam az ajtót, és elfordítottam a reteszt, köz-ben pedig azon járt az eszem, hogy illene egy hangyányival még a kezdés előtt a tanterembe érní. Azonban ami ezután következett, az alaposan keresztülhúzta a számításaimat.

Dolgom végeztével meglepődve konstatáltam, hogy a toló-zárat nem tudom elfordítani, és emiatt értelemszerűen képte-len vagyok a helyiséget elhagyni. Úgy éreztem magamat, mintha a konstantinápolyi Héttoronyba kerültem volna. Ekkor még nem uralkodott el rajtam a kétségbeesés, gondoltam, az erő mindent megold, és talán ügyességemnek köszönhetően önerőből kiszabadulok. Ezen az alapon megragadtam a reteszt, és erőnek ere-jével elfordítottam, ami kiszakadt a helyéről, és az ajtó túloldalán landolt, miközben az ajtó továbbra is zárva maradt. A kis akcióm-nak köszönhetően egy kb. nyolc cm átmérőjű rés keletkezett a zár helyén, ahonnan könnyedén ki tudtam kukucskálni. A nyíláson keresztül tisztán láttam a földre hullott szerkezetet, és az is bevil-lant, hogy épp újdonsült egyetemem tulajdonát tettem tönkre az imént.

Ennél a pontnál már megjelentek baljós gondolatok, de azért igyekeztem elhessegetni őket. A rongálás ténye volt a legkisebb

problémám, és a cél szentesíti az eszközt alapon a földre hullott vasat utólag járulékos veszteséggént könyveltem el magamban. Ezután az a nagyszerű ötletem támadt, hogy passzivitásba vonulok, és majd, ha a szükség valakit az illemhely felé sodor, akkor jelzek neki, s könnyedén megmenekülök. Határtalan optimizmusommal azt sem tartottam kizártnak, hogy talán még az órára is időben beérek.

Ez még nem a messenger korszaka volt, legfeljebb telefonhívással lett volna esély segítséget kérni, de persze egy valamirevaló elsőéves nem bajlódik holmi egyenlegfeltöltéssel, így általában sosincs felhasználható összeg a mobilján, ezért a telefonos segítség kiesett a játékból. Eltelt néhány perc, majd nyilvánvalóvá vált, hogy a kezdésre már nem fogok odaérni.

Fogságba esésem után tíz perccel két diák hangját véltem felfedezni, akik a mosdó felé közeledtek. Amikor kinéztem a hasadékon, már a piszoárnál álltak, s mivel nem akartam félbeszakítani tevékenységüket, úgy gondoltam, hogy inkább megvárom, míg végeznek, csak azután szólok nekik. Ekkor azonban bejött egy harmadik személy is, aki csak a mosdót használta, majd amikor végzett, a kezeit a szárító alá helyezte, ami olyan nagy hangot generált, hogy elejét vette elhaló próbálkozásomnak. Szerencsétlenségemre egyikük se vette észre a törött zárszerkezetet a padlón, és egyikük se hallotta meg a hangomat a zúgó kézzárítónak köszönhetően.

Acta est fabula, újra egyedül maradtam, de ekkor már nem siettem sehova. A megoldhatatlannak tűnő szituáció ellenére sem estem pánikba, inkább táskámból elővettem szótárfüzetemet, és ismétlés a tudás anyja jelisével az abban található szavakat és kifejezéseket kezdtem el memorizálni. Itt eszembe jutottak Michel Foucault szavai, aki szerint a falak büntetik a bűnt, és a cellában

a fogoly szembekerül önmagával. Habár nem kőfalak vettek körül, hanem műanyag lemezek, mégis cellaként tekintettem lokációmra, azt azonban homály fedte, hogy miféle bűnök miatt csöppentem ezen szituációba. A francia filozófus bizonyosan nem kezdő egyetemisták túlbuzgó habitusára asszociált, mikor a bűnről értekezett, bár nyilvánvalóvá vált, hogy túlzásokba estem egyetemi pályafutásom kezdeti szakaszában. Azonban végletes tanulási szokásaim és megfelelési kényszerem ez idáig még nem sodortak ilyen kínos helyzetbe diákéveim alatt.

Albert Camus szavai is vészjóslóan felsejlettek, miszerint mindenféle szélsőség tragédiához vezet, bár utólag visszagondolva azért messze álltam tőle. Elvégre nem sorscsapás, ha bezárjuk magunkat, és egy kicsit lelassítunk, meg azt is éreztem, hogy a tanuláshoz való lelkes hozzáállásom kinyilvánításának nem egy árnyékszékre hasonlító placcon van a helye, ezért eltettem a füzetet, és Foucault tanácsára megpróbáltam szembekerülni magammal.

Az önvizsgálat büntudatot szült, megbánást, amiért a szótáramat a táska mélyére száműztem. Így még inkább mankó nélkül maradtam, és a teljes kilátástalanság felidéztette bennem Kafka egyik novelláját, amit nem sokkal korábban ismertem meg: *Az átváltozást*. Ebben a műben a főszereplő Gregor bogárrá változott és életképtelenné vált. Ez a három részből álló alkotás a magány és elidegenedés ábrázolásának mesterműve, ahol a magatehetetlen „főhős” vergődése beleillett a kialakult helyzetbe.

A saját történetemben a tolózár szétesésére mint egyfajta büntetésre kezdtem tekinteni, amelyet talán túlzott motiváltságom idézett elő. Ilyen és ehhez hasonló elméletek villantak be, de csodák csodájára megcsörrent a mobilom. A bátyám hívott

valami miatt, amire már magam sem emlékszem, és nem akart hinni a fülének, amikor tudomást szerzett az esetről. Szerencsére nem tartott sokáig, míg a Kosztolányi Dezső térről az Astoriáig ért, bár mint utólag kiderült, ő is majdhogynem fennragadt a 49-esen, mert ott sem nyílt ki az ajtó.

Miután kiszabadított, úgy döntöttem, hogy inkább kihagyom az előadást, és gyalog indulok haza. Útközben a gondolataimba mélyedve elhaladtam egy antikvárium mellett. A kirakatában színpompás könyveket, kódexeket, enciklopédiákat helyeztek el – na, meg nem hittem a szememnek – Franz Kafka díszborítóban ékeskedő novelláskötetét. Reflexszerűen elindultam a bejárat felé, hogy szert tegyek a szemmel láthatóan különleges példányra, de megtorpantam, mert aznap már nem szerettem volna egy újabb felvonást a saját történetemben.

Torma László

KÉSŐN ÉRŐ TÍPUS

I.

A tévében épp a *Petrocelli* ment a *Kapcsoltam* után, amikor a kis Lacika a gyerekszobából leste a tévét. A vasárnap esti alku a szülőkkel így szólt: a vetélkedőt megnézheti, de utána mennie kell aludni. Harmadikos lévén, kilencévesen szüksége volt a megfelelő mennyiségű alvásra. És 1982-ben a gyerekek még szót fogadtak a szüleiknek.

Na jó, pont annyira, mint most, ha valami érdekes ment a tévében.

A *Petrocelli* pedig érdekes volt. Mindig volt benne valaki, aki bajba került, mert olyannal vádolták meg, amit biztosan nem követett el. Lacika ezt nem tudta, csak érezte, ugyanúgy, ahogy Tony Petrocelli. Persze a tévésorozat Harvardon végzett olasz-amerikai ügyvédjének a megérzésein kívül ott voltak a jogi ismeretei, melyek különösen imponáltak Lacikának. Ennél jobban már csak az tetszett neki, ahogy az ügyvéd okosan mindig megvédi ügyfeleit, megvédi az ártatlanokat és a gyengéket. Az iskolában Lacika is a gyengék közé tartozott, már a fizikumát illetően. Időnként jól jött volna neki padtársként egy Petrocelli... Ezért aztán minden vasárnap este azzal

az elhatározással zuhant álomba a leskelődés után, hogy ha nagy lesz, ügyvéd lesz, és megvédi a rászorulókat.

Teltek-múltak az évek, Laci középiskolás lett, elektrotechnikusnak tanult. Már nem kellett alkudoznia a szüleivel, hogy vasárnap éjjel tévét nézhessen, s mivel a *Kapcsoltam* is véget ért, a *Két férfi, egy eset* nem is kezdődött olyan későn. Laci ezt a sorozatot is kedvelte, mert az epizódok végén itt is mindig az igazság győzött. S bár mintha Petrocelli karaktere szétvált volna dr. Renz és Josef Matula szerepeire, a nagy tudású ügyvéd alakja továbbra is közelebb állt a szívéhez, mint a kemény öklű magánnyomozóé. Ekkortájt volt, hogy újra feléledt benne az érdeklődés az ügyvédi hivatás iránt, mert unta már a forrasztóon gyantás illatát. Ráadásul a technikumban harminc fiúra egy lány osztálytárs jutott, s a dübörgő hormonok hangzavarában Laci hangját az az egy csak nem akarta meghallani...

S ha mindez nem lett volna elég, még a sorkatonaság réme is fenyegette. Ezért egy minden problémájára megoldást kínáló döntést hozott: elhatározta, hogy diplomát szerez.

Ahogy később éveken át mesélte, ha megkérdezték, hosszas gondolkodás után végül két jelentkezési lapot töltött ki. Egyet az esztergomi tanítóképzőbe, egyet az ELTE jogi karára. Mikor közeledett a lapok postázásának határideje, számolgatni kezdte a pontjait és latolgatni az esélyeit. Esztergom – Budapest, otthon lakás – kollégium, csupa lány évfolyamtárs – konkurens hímek hada. Így aztán a borítékból az ELTE jelentkezési lapja kimaradt.

Aznap a tévében semmilyen ügyvédes sorozat nem volt műsoron.

II.

A főiskolán ismerte meg Orsit. Kedves lány volt, szép és okos. Kapcsolatuk nem volt szerelem első látásra, elég sok pillantást váltottak, mire elvesztek egymás szemében. A diplomaosztó előtt eljött az ideje a családdal való megismerkedésnek is. A lányos háznál aztán Orsi bátyjáról kiderült, hogy Pécssett joghallgató. Laci el is mesélte neki, hogy ő is majdnem az lett, s kicsit talán bánja is, hogy nem, de ha máshogy alakul, sosem ismerte volna meg a húgát, szóval így van ez jól. Ennyiben maradtak.

Két év múlva került sor Laci és Orsi esküvőjére. A vőlegény épp sorkatonai állományban volt, polgári szolgálaton, közben menyasszonya unszolására és támogatásával angoltanárnak készült, tanítói diplomáját kiegészítendő. A násznép között volt Orsi unokatestvére, akivel Laci az esküvőn találkozott először. Anikó is, akárcsak Orsi, kedves volt, szép és okos. És joghallgató az ELTE-n. Laci neki is elmesélte, hogy ő is majdnem azt lett, s kicsit bánja is, hogy nem, de ha máshogy alakul, sosem lett volna angoltanár, szóval így van ez jól. Ennyiben maradtak.

Házasságuk elején Laci és Orsi, a két fiatal pedagógus természetesen kivette a részét a nyári táboroztatásokból is. Egy ilyen alkalommal történt, hogy tanártársukat, Mónit meglátogatta a táborban a férje, Kálmán. Mikor a gyerekek aludni tértek, a felnőttek csendben felnyitottak egy üveg finom vörösbor, és beszélgetni kezdtek a tábortűz mellett, a csillagok alatt. Kálmánról kiderült, hogy ő is ELTE-s joghallgató volt, mielőtt bíróként, aztán ügyvédként dolgozott, s szenvedélye volt a jogi ismeretek terjesztése. Laci faggatni is kezdte a kontinentális jogrendszer és az angolszász jogrendszer közti különbségekről, miközben neki is elmesélte, hogy ő is majdnem joghallgató lett, s már bánja is, hogy nem, de ha máshogy

alakul, akkor most nem találkoztak volna, szóval így van ez jól. Ennyiben maradtak.

Kálmán aztán Laci legjobb barátja lett, még egy zenekart is alapítottak közösen. Egyszer Andrisnak, Kálmán fiának, akinek Laci adott angolórát, esküvőjére készültek egy meglepetés műsorral, melynek része volt, hogy Andris keresztapja beugrik gitározni a bandába. Ehhez neki persze el kellett mennie a zenekari próbára, így ismerte meg Laci Zolit, aki Kálmán évfolyamtársa volt az ELTE jogi karán. Laci neki is elmesélte, hogy ő is majdnem joghallgató lett, s egyre jobban bánja is, hogy nem, de ha máshogy alakul, most nem nyomhatnák együtt a Johnny B. Goode-ot, szóval így van ez jól. Ennyiben maradtak.

Nem sokkal később Laci és Orsi keresztlánya, Szasza ballagott el a gimnáziumból. A családi banketten arról beszélgetett vele Laci, hová adta be a jelentkezését. Mikor Szasza elárulta, hogy az ELTE jogi karára, Laci neki is elmesélte, hogy ő is majdnem joghallgató lett, s már nagyon bánja, hogy nem, de ha máshogy alakul, akkor most nem lehetne a keresztapja, szóval így van ez jól. Ennyiben is maradtak – volna, de Szasza visszakérdezett:

– Keresztapu, tényleg így van ez jól?

III.

Laci fülében még késő éjjel is ezek a szavak csengtek. Nehezen is aludt el, és nyugtalanul forgolódott. Álmában a tetőtéri szoba ablakát valami – talán a szél? – folyton kinyitotta, és fel kellett kelnie, hogy becsukja. De hiába tette ezt meg többször is, az ablak csak nem akart csukva maradni, újra és újra kinyílt. Mikor utoljára ment oda, hogy beretteselje, kinézett rajta, és meglepődve látta, hogy

egy *fájdalmasan ismerősnek tűnő* kisfiú a tetőablak mellett gubbaszt. Ő nyitogatta hát az ablakot!

– Te meg ki vagy, és hogy kerülsz a tetőnkre? – kérdezte számonkérően a kisfiútól.

– Tudod, hogy ki vagyok, és azt is, hogy mindig itt voltam – válaszolta csendben a fiú, és egyből visszakérdezett:

– És te tudod, hogy te ki vagy?

Laci meglepődött a kérdésen, és épp dühösen replikázni szeretett volna, de a kisfiú közbe vágott:

– Vagy inkább kérdezzem úgy: az vagy, aki lenni akartál?

Laci elnémult, és Szasza kérdése helyett most már a kisfiú kérdését visszhangozták koponyájának csontfalai. A gondolat egyre hangosodó cikázása majdnem eltakarta előle, hogy a kisfiú hirtelen lefelé kezdett csúszni, a tető szélén túli mélység felé. Apai ösztönének reflexeivel megpróbált utána nyúlni, de nem érte el a fiú kezét. Őt viszont elérte a fiú hangja:

– Tudod, hogy engem nem így lehet megmenteni...

Ekkor megszólalt az ébresztő, és Laci felébredt. A zaklatott álom után teljes nyugalom szállta meg, tudta, mit kell tennie.

IV.

Öt évvel később Laci jogász doktori avatásának napja egybe esett a házassági évfordulójukkal Orsival. Tartalmas nap volt, izgalmaikkal, ünnepséggel, családi összejövetellel. Mikor Laci ezen köszönetet mondott szeretteinek a támogatásukért, két dolgot emelt ki rövid beszédében. Elmondta, hogy a jelentkezési lapok sztoriját az elmúlt évtizedekben olyan sokszor mesélte el, hogy már maga is úgy érezte, *meséli* – s valójában talán meg sem történt. Így aztán, hogy szavahihetőségét megőrizze, kénytelen volt elvégezni az ELTE jogi

karát. Ezen jót nevetett mindenki, de Laci tudta, hogy nem ez volt a fő motivációja. Ezért gondolatait azzal zárta, hogy mindenkinek azt kívánta: hozzá hasonlóan valósítsák meg a bennük élő kisfiúk és kislányok álmait, mert így lehet megmenteni az álmaikban élő kisgyermeket. Ezen is elmosolyodott mindenki, s magában Laci is, mert tudta, hogy ezt a gondolatot csak ő érti igazán.

Ez az érzése aztán megerősítést is nyert, mikor este lefekvés előtt Orsi azt mondta, nem volt benne biztos, hogy értette, Laci mire gondol, de elég volt éreznie is. Aztán megkérte a férjét, hogy csukja már be a tetőablakot, mert elalvás előtt még bekapcsolná a tévét, de az éjszaka neszeitől nem hallja a műsort.

Laci felkelt, és az ablakhoz ment, közben pedig eszébe jutott sok évvel azelőtti álma. Mielőtt becsukta volna a szerkezetet, izgagtott kíváncsisággal pillantott körül az éjszakában.

A félhomályban örömmel vette észre a *fájdalmasan ismerős kisfiút*, aki öt hosszú év után újra a tetőablak mellett gubbasztott. Ezúttal egyikük sem szólt, csak mosolyogtak. Laci ezzel a mosollyal az arcán feküdt Orsi mellé az ágyba.

A tévében épp a Petrocelli ment.

Varga Igor

PLACCS

P_{laccs.}

Rendben, ezt már tekinthetjük komplikációnak – még annál is komolyabbnak, hogy az „Ef” épület és benne a keresett titkárság egyszerűen eltűnt vagy soha nem is létezett. A „Dé” után nincs, a kapun túli ajánlott útvonalon viszont a Rákóczi útra keveredtem ki.

Hull a pelyhes fehér hó, jöjj el, kedves hókotró! Nem, ezzel a decemberi jégkásás-esős-ónos mindenfélével semmilyen munkagép nem boldogulna. A szövetkabátom és az esküvői barna öltönyöm is nehezen bírta, én azonban úgy döntöttem, hogy ha már korábban a szakfordítóvizsgára elegánsan érkeztem, a képesítő bizonyítvány átvétele is megérdemel ennyit. A tökéletesség jegyében még a szintén ünnepi (és roppant kényelmetlen) bőrcipőt is előástam. A bal felén ott éktelenkedett egy frissen, a villamoson szerzett taposásnyom, de ez eltörpült amellelt, hogy a jobbal épp bokáig merültem egy jégkásás tócsában. Komplikáció.

Egyedül álltam a hidegben a havas eső áztatta udvaron, felnéztem az ónszürke égre, mert a pillanat megkívánta, és így természetesen a szemüvegem is azonnal használhatatlanra vizesedett. Nem tudtam, hogy ordítsak-e vagy nevessek. A vizsgafeladatoknál is ezt éreztem első olvasásra, pedig még az előkészítőn is részt vettem.

Fel a fejjel, szusszantam magamban egy nagyot. Sikerült, nem? Milyen jól mutat majd az önéletrajzban, hogy „szörtifájd trenszlétör”, igaz? Tülekednek majd értem a külföldi ügyfelek! Ehhez csak a papírt kell átvenni a nemlétező „Ef” épületben, és épségben hazajutni, lehetőleg tüdőgyulladás nélkül.

A feleségem mindig ragyogó tekintettel, kissé elcsukló hangon mesélt alma materéről, a varázslatos ELTE-ről, amely célt, menedéket és otthont adott neki. Nekem a *placcs* jutott belőle.

Na jó, húztam ki magam és a lábam a tócsából. *Be fair*. A havas esőt nem az egyetem rendelte. A pocsolyán nincs leltári szám, így feltehetőleg nem direkt került ide. Ha pedig a „Dé” és az „I” épület létezik, akkor az „Ef” is, legfeljebb elrejtve, herripotteresen, két épület között. Hogy megtaláljam, meglengettem az előkészítőn kapott ELTE-s tollat a „Dé” és az „I” épület rajza között, és fennhangon azt kiáltottam: *intrare secretariatus!*

– Segíthetek?

Gyanítom, hogy az unott tekintetű, kortalan tanulmányi osztályos hölgy, csakúgy, mint az éjszakára beosztott sürgősségis nővérek, már mindent látott. Kétszer. Mit neki egy ázott, öltönyös vidéki, akinek a jobb cipőjéből ömlik a víz, és golyóstollal hadonászik az udvaron? Ez itt az ELTE, emberek!

– Á, szép napot kívánok, hölgyem, Varga Igor vagyok, és az „Ef” épületet keresem! – böktek ki a hóesés hidege által lehűtött, ám fülíg vörös arccal. – Tudja, a titkárságon...

– A Gólyavár mögött, az ott – vágott közbe határozottan.

Hm, jogos, pillantottam a mondott épület felé, azt az egyet még nem próbáltam. Üdvözült mosollyal fordultam jótévőm felé, ám őt közben elnyelte a tél. Talán nem is létezett soha.

A helyi, vidéki főiskolára anno azért jelentkeztem, mert érettségi után nem tudtam magammal mit kezdeni.

A szakdolgozatomat képtelen voltam tisztességesen megvédeni, mert mire „Vé” betűsként, amolyan egész életre elátkozott sereghajtóként sorra kerültem, már a komplett vizsgabizottságon eluralkodott a mehetnék. Ráadásul a banki szakember vizsgabiztos elnök asszony nem kérdezett semmit az internetes marketinget boncolgató művemből, mert deklaráltan nem értett hozzá – annál többet feszegette viszont a banki automatákkal kapcsolatos szolgáltatások kérdéskörét, amihez ő nagyon is, én pedig semennyire.

A záróvizsga összesített jegye emiatt, no meg a többlépcsős lefelé kerekítéseknek köszönhetően olyan lett, amilyen, így el is döntöttem, hogy a sors velem nem fog packázni, majd én bizonyítok, és beiratkozom levelezőre a szomszéd megye nívós egyetemére!

Megtettem, és bizonyítottam is: azt, hogy munka mellett, motiválatlanul, érdektelenül mekkora teher egy egyetemi képzés. Szenvedtem, kínlódtam, értelmét sem láttam az egésznek, legfeljebb annyit, hogy ha és amikor véletlenül a végére érek, onnantól „egyetemet végzettnek” számítok majd. A főiskolával ugyanis csak az ország, az iskolarendszer és a hatóságok szemében szereztem felsőfokú képesítést. Apám értékrendje szerint csak „technikumot” végeztem – miközben ő *maga* mindenkitől, így tőlem is megkövetelte, hogy „egyetemet végzettnek” tekintsék a középiskolájával és a két év technikumával.

Végül nyögvenyelősen ugyan, de a végére értem az egyetemi képzésnek. Emlékszem: az ottani diplomaosztón szakadt az eső, és bőrig áztam, mire megtaláltam a szükséges épületet. A zoknimból

facsarni lehetett a vizet, amire természetesen nem vehettem fel a vonatúton sikerrel megóvott ünnepi cipőt, így a rendezvényközpont mosdójában meztláb, féltérden hódoltam a Szent Kézszerítónak, és imára kulcsoltam a két kezem, rajtuk a kézfejemre húzott vizes zoknikkal. A belépő, unott tekintetű, kortalan takarítóhölgy anno ugyanolyan rezignáltan okézta le a látványt, mint ELTE-s szellemtársa az imént az udvaron.

Megkaptam a bizonyítványt. Fogom, tapintom, érzem. Bézs színű és gyönyörű. Az ELTE BTK Nyelvi Közvetítés Intézet Fordító- és Tolmácsképző Tanszékének Fordító-Tolmácsvizsga Bizottsága angol-magyar, magyar-angol szakfordítónak nyilvánított. Elpityeredtem, nem csak a hókása olvadt a fejemről.

A titkársági hölgy papucsban fogadott; takaros, rövid szárú csizmája a konvektor környékén pihent egy konyhai papírtörlőre állítva, persze nem túl közel a fűtőtesthez, nehogy a hó kimarja a bőrt. Reggel neki is sikerült belelépnie ugyanabba a tócsába. Az *én* tócsámba. A *mi* tócsánkba. A mi közös, ELTE-s tócsánkba.

Szakfordító lettem! Ez az első felsőoktatási papírom, amire én magam vágytam, nem pedig a sors, a helyzetem vagy a családi elvárás kényszerített bele. Az ELTE az első intézmény, ahova én akartam jelentkezni, amelynek a vizsgáját én akartam letenni.

A kapott ELTE-s mappába pakoltam, majd a táskámba rejtettem a bizonyítványomat. A havas eső elállt, és bágyadtan pisálkolni kezdett a halovány, téli nap, én pedig ragyogtam, még az égi csodánál is jobban.

Cél, menedék és otthon.

Most már értem.

Vargha Tiborné

MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?

Gyerekként nagyon szerettem a kakaót. Mamám különösen finoman készítette. Nem tudom, hogy mitől volt annyira finom, de az volt. Szükségem volt rá minden nap. Meg azokra a beszélgetésekre, amiket kakaózás közben folytattunk. Mamám nagy figyelmet fordított a jövőmre, központi téma volt a „Mi leszek, ha nagy leszek?” kérdés. Ötévesen ügyvédnek készültem, hatévesen színésznőnek, hétévesen énekesnek. Aztán jött egy hosszabb időszak, amikor pedagógus akartam lenni. Tanár vagy tanító, ezt nem döntöttem el.

Később a kakaót fölváltotta a kávé. Mamám nagyon megszerettette velem az éltető fekete nedűt. 14,5 éves korom óta kávézom. Ez jelentette azt, hogy leülünk, hogy megbeszéljük az élet nagy dolgait. Ilyen alkalmakkor került elő sok történet Mamám fiatalabb korából. Az egyik kedvencem, amikor szegény Mamikámat Papa többször is könnyűzenei koncertekre vitte, pedig Ő annyira nem szerette a könnyűzenét. Egyszer még Louis Armstrongot is végig kellett hallgatnia, és mennyire szenvedett a koncerten. Döbbenet néztem rá, nem értettem, hogy hogy lehet ez rossz. Ha merném, elmondanám, hogy még a kávémat is kiköptem. De csak egy picit! Ugyanakkor hálás vagyok Neki a Diótörőért, Csipkerózsikáért meg

a Varázsfuvoláért, hogy megmutatta, a komolyzene is lehet érdekes és változatos.

És persze mindig jött az örök kérdés: „Mi leszel, ha nagy leszel?” Mamám volt az, aki gondoskodott rólam, akinek fontos voltam én és a jövőm is. Ő úgy tervezte, hogy ha már neki nem sikerült, majd én megyek a középiskola után egyetemre.

Az ELTE-re – mondogatta –, mert az olyan elegáns!

Erről ugyan mást gondoltam, az én fejemben az eltételek trapézfármerben, vászontáskával a vállukon hol könyvtárba, hol kocsmába jártak. Biztos voltam benne, hogy ez nekem is menne, pedig vászontászkám sem volt még. Mamám nagyon akarta, hogy tanuljak, én meg nagyon nem tanultam. Hét év alatt mégis valahogy leérettségiztem. (Ne kérdezzék!) Aztán lettek új álmaim és terveim. Már nem készültem ügyvédnek, színésznőnek, énekesnek és tanárnak sem, az egyetemet meg úgy, ahogy volt, el is felejthettem. Egészségügyben akartam dolgozni, de végül nem voltam elég kitartó. Aztán pénzügyi területre tévedtem, de az meg nem volt az én világom. Férjhez mentem, gyerekeink születtek, és Mamám nagyon büszke volt rám. Nem úgy alakult az életem, ahogy tervezte, mikor arról beszélgettünk, hogy mi leszek, ha nagy leszek, de nagyon szeretett, és nagyon szerette a gyerekeinket. Valami mégsem volt jó. Valami hiányzott. Elvesztem a saját életemben. Ekkor már sok éve takarítani jártam házakhoz, sok kedves ügyfelem, családom volt. Fontos, bizalmi állás volt, rugalmasak, megértőek voltak a munkaadók, ha betegek lettek a gyerekek vagy bármi közbejött. Szerettek és megbecsülték a munkám. Hogy mégis mi volt a gond? Talán az, hogy Anya voltam, Feleség voltam, Takarítónő voltam, és ezeket mind nagyon szerettem, de 40 évesen még mindig nem tudtam, hogy mi leszek,

ha nagy leszek. Ekkor jött a covid. Ijesztő volt, félelmetes, nem tudtuk, hogy mire számíthatunk, és általában amit nem ismerünk, attól félünk. Megszűntek a munkáim, az emberek féltek az új, ismeretlen, veszélyesnek tűnő vírustól és attól a helyzettől, amit hozott magával a világjárvány. Bezárultak előttem a lakások, házak, ott-hon ragadtam. Újra fölmerült a kérdés: „Mi leszek, ha nagy leszek?”

Ebben a feszült, bizonytalan helyzetben jött elém az interneten egy hirdetés pedagógiai asszisztens tanfolyamról. Titokban jelentkeztem rá, el sem mertem mondani, hogy ilyen öregen újra tanulni szeretnék. Vagyis, hogy most tényleg tanulni szeretnék. Persze a lelkesedésem és az online órák miatt nem sokáig maradt titokban az új célom. A sokadik. Ez mégis valami más volt. A tanfolyam közepe táján éreztem, hogy nekem ez nem elég. Továbbmentem gyógypedagógiai asszisztens képzésre. Végre a helyemen éreztem magam. Minden olyan természetes volt, könnyű volt tanulnom, és nagyon szívesen csináltam. Ez számomra ismeretlen érzés volt. 41 évesen lett szakmám. 42 évesen még egy. Boldog voltam. Olyan tanárnőm volt a tanfolyamon, akivel úgy tudtam beszélgetni, mint Mamámmal. Ő hitt bennem újra. Sok kétség és vívódás után jelentkeztem emelt érettségire és egyetemre. Az ELTE-re, ahogy Mamám szerette volna. Vászontáskám akkorra már volt, de még nem hittem benne, hogy fölcsaphatom a vállamra, mint egy rendes ELTE-s. Az emelt érettségim még a felügyelő tanár is fiatalabb volt nálam, és biztos vagyok benne, hogy egyik fiatal érettségiző társam sem izgult annyira, mint én. Nagy tétje volt számomra: a VÁSZONTÁSKA! No meg az is, hogy kiderül-e végre, hogy mi leszek, ha nagy leszek. Jövőre végzek gyógypedagógián az ELTE-n, dolgozom a szakdolgozatomon, talán most, talán végre nagy leszek! De nem én lennék, ha megelégednék ennyivel. Idén is

golya vagyok egy másik karon. Nem hiszem, hogy bárkit is meglepek azzal, hogy naná, hogy az ELTE-n! El sem tudok mást képzelni. Tudom, hogy mit szeretnék, és megyek rendületlenül a célom felé. Már laptopom és laptoptáskám is van a vászontáskám mellett. Igen, már lassan tényleg nagy leszek.

Most ülök az étkezőasztalomnál, kávézom. Mamám már csak fotóról néz rám. 12 éves kisfiamat lecsalja a kávé illata, nagyon szereti. Még nem fogyasztja, csak szagolgatja, de valószínűleg néhány év múlva már együtt isszuk majd. Akkor én fogom kérdezgetni Őt: „Mi leszel, ha nagy leszel?” Most még csak 6. osztályos, és nem szeret tanulni. Nem érdekli, mi lesz, ha nagy lesz. Azt hiszem, holnap veszek Neki egy vászontáskát.

Vincze Dezsőné Milánovics Danica

ELTE-MORZSÁK – FELNŐTT FEJJELE AZ EGYETEMEN

Sok kicsi és egy nagyobb „morzsa”

Az 1990-es években voltam az ELTE hallgatója. Felnőttként vettem részt levelező képzésben. A tanítóképző befejezése után mint diplomás, könnyített felvételi vizsgával, vagyis inkább felvételi beszélgetéssel kerültem be a hallgatók közé. Család- és gyermekvédelemben dolgoztam, így a munkahelyem támogatta javaslatával a felvételt. A társadalomtudományi tanszék szociális munkáskarára jelentkeztem, oktatói szakra. Már alig emlékszem a felvételire, inkább csak arra, hogy nagyon izgatott voltam. A kötelező irodalomból természetesen Konrád György: *A látogató* című könyve ragadt meg legjobban az emlékezetemben.

Azért írom, hogy természetesen, mert a család-, gyermek-, ifjúságvédelem volt akkoriban már egy évtizede a munkám, hivatásom. A Konrád-könyv remek ebben a témában. Munkámból kifolyóan sokakat ismertem, és többen ismertek azok közül a kolégák közül személyesen is, akik kötelező irodalomként szerepeltek a felvételi követelmények között. Ferge Zsuzsát és Talyigás Katit Várongról, ami az ELTE egyik terepe volt a gyakorlati oktatáshoz, és

egy nyáron ott dolgoztam. Előterepmunkáztam önszorgalomból. Érdekes, hasznos feladat volt. Herczog Máriát és Somorjai Ildikót a gyermekvédelemből. Hegyesi Gábort Katz Kati révén ismertem meg, akivel egy nemzetközi konferencián találkoztunk össze még néhány évvel az egyetemi felvételem előtt, és kitűnő szakmai, majd baráti kapcsolat szövődött közöttünk, ami tart a mai napig is. Ohly Évával még Esztergomban találkoztam először, amikor vendégtanárként adott órát a Tanítóképzőn. Lévay Katit és Göncz Kingát is ismertem, ha jól emlékszem, mindkettőjünkkel civil szervezetek működése és a témával kapcsolatos képzések során ismerkedtem meg. És egészen biztos, még egy csomó nevet kihagyok a sorból. De azt tudom, hogy nagyon otthon éreztem magam az ELTE-n, úgy tűnt nekem, hogy szinte mindenkit ismerek. Szerettem oda járni, szerettem a tanáraimat, büszke voltam, hogy többek között Örkény Anti (Örkény István fia) is tanít, de büszke voltam és vagyok még sok tanáromra és a remek egyetemi osztálytársaimra is, akikkel együtt tanulhattam.

A legvonzóbb a dologban, amiért felvételiztem és el szerettem volna végezni az ELTE-t, az volt, hogy Ferge Zsuzsa tanszékén tanulhatok, és az, hogy egyetemi végzettségem lesz. És a legjobb az, hogy maga Ferge Zsuzsa is tanít majd.

Az egyetemi évek izgalmasan teltek. A férjemmel éltem, két gyermekünk, egy 20 éves nagy lány és egy 15 éves kamasz fiú. Közben Németh Lacihoz is jártam Tündérhegyre szocioterapeuta-képzésre, ez is érdekes volt. Minden érdekes, izgalmas kihívás volt abban az időben. Akkoriban több civil szervezet létrejötténél bábáskodtam és működésében részt vettem. Segítettem a Gólyahír Egyesület megalakulásában. Együtt álmodtuk meg és tervezgettük Mórucz Gabival. Révész Piroskának a Fehér Kereszt

Alapítványánál is gyakori vendég voltam, Szilágyi Juli Alapítvány a Nevelőszülőkért és Örökbefogadó Szülőkért szervezetében is tevélegesen dolgoztam, a Mózeskosár Egyesületet is ezekben az években hoztuk létre. Családterápiát tanultam tíz éven keresztül Rátay Csabánál. Nem utolsósorban fontosnak tartom megemlíteni, hogy ezekben az években hoztam létre és futtattam fel egyetlen szakemberként 10 nevelőszülővel és az ő családjukban nevelkedő 30 gyerekekkel a Fészek Egyesületet. Ma, 25 év elteltével az Egyesület nevelőszülői családjaiban több mint 400 gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedő gyermek nevelkedik nevelőszülői családokban az ország minden táján, valamint az Egyesület által 20 éve létrehozott és azóta is fenntartott gyerekek átmeneti krízisotthona is már több száz gyermeknek nyújtott segítséget, adott hosszabb-rövidebb ideig otthont az elmúlt két évtizedben. Az egyetem nagyszerű dolgokra sarkallt, tevékenyen vettem részt a társadalmi életben, és sok minden maradt meg azokból az évekből máig is a tarsolyomban. A mai napig is fontos minden érték, amit Ferge Zsuzsától és a többi tanáromtól megtanulhattam: a szabadság, az emberi autonómia tisztelete, a társadalmi tudatosság, harc a szegényekért és kiszolgáltatottakért, jogvédelem és tolerancia, a másság elfogadása és a többi. Ha nem járok az ELTE-re, valószínűleg nem megyek el a mai napig is, 66 évesen tüntetésekre, illetve demonstrációkra. Ha nem Ferge Zsuzsa köpenyege alól bújok ki sok egyetemi társamhoz hasonlóan, ahogy ezt mondani szoktuk, akkor nem vagyok ott még most néhány napja is a kórházból „kiszökve” Göncz Árpád halálának 5. évfordulója alkalmából emlékezve Rá a Vérhalom téren rendezett ünnepi megemlékezésen. Ha nem ezen az egyetemen tanulok, nem valom és hirdetem azt, hogy bármilyen is a társadalom körülöttünk,

egyvalamit mindig megtehetünk amellett, hogy természetesen elmegyünk szavazni: felemelhetjük a hangunkat minden esetben a társadalmi igazságtalanságok ellen, és elmondhatjuk, leírhatjuk a véleményünket mindenről, amit helyesnek, illetve helytelennek gondolunk. Nem kell eltűrnünk az önkényt, a zsarnokságot, nem szabad szolgálalkúen szemet hunyni a társadalmi igazságtalanságok mellett.

Ugyan, amikről eddig írtam, nem csupán egy történet az ELTE-ről, hanem morzsák az ELTE-s éveimből, illetve az utána következő évekről, évekből, de talán mégis érdekes lehet sokaknak. Bemutatnak egy szeletet az utánunk jövőknak azokból az időkből, amelyekről talán ma már nem sokat ismernek. És abból, hogy mennyit tehet egy egyetem az emberekért, mennyi a társadalmi hasznossága, ha nagyszerű a vezetése és az oktatása. Ha példát mutat és ad azoknak a hallgatóknak, akik a falai között tanulnak. Hogy mennyit tehetnek az egyetemi oktatók, milyen hatással lehetnek a diákokra és rajtuk keresztül a társadalomra, ha szívvel-lélekkel végzik a munkájukat.

Ohly Éva lett az osztályfőnökünk. Évával rengeteget vitatkoztam az egyetemi évek alatt. Biztosan az idegeire mentem. Néha mondta is. Nálunk az egész család a Közgazdasági Egyetemen (ma Corvinus) tanult és dolgozott, így sokszor hoztam onnan a példát. Főleg adminisztratív intézkedések, órakezdekések és hasonló problémák voltak azok, amiket Éván „számonkértem” én, a levelezős hallgató. MÉGIS! Azt hiszem ezt az egész bevezető előzményt csupán azért írtam le itt Nektek, hogy megoszthassam Veletek azt a történetet, amit 2012. november 5-én tettem ki a szociális szakmai listára. És amit Ohly Éváról, az Egyetem egyik oktatójáról írtam azon a napon, amikor meghalt.

Íme hát: Ohly Évára emlékezem

„Még csak néhány perce, hogy megkérdeztem Szoboszlai Katit, hogy mit tud Ohly Éváról, hogy van, vannak-e fájdalmai, mert minden nap eszembe jut... Katival különben nem szoktam levelezni, de tudom, hogy Évával tartja a kapcsolatot. Még az egyetemen tanultunk együtt szociális munkát Szoboszlai Katival, az „osztályfőnökünk” Ohly Éva volt... Miután Katinak írtam a facebookon, átmentem, hogy megnézzem a leveleimet a mail címemen. Ott találtam a szociális levelezőlistán a kis egyszerű hírt: *Ohly Éva 1948–2012 Mindannyiunk vesztesége* és egy kis link, amire, ha rákattintottam, onnan mosolygott rám Éva. Köszönöm, hogy föltettétek ilyen hamar. Pontosan egy hónapja voltam bent Évánál a kórházban. Akkor láttam Őt utoljára. Ezt a látogatást azonban meg szeretném osztani Mindannyióttal, akik tisztelték és szerették Őt, az egész szociális szakmával. Amikor az alábbiakban leírt sorokat írtam, október 6-a volt. Le kellett írnom, mert annyira a hatása alatt voltam a találkozásnak, hogyha nem írom le a naptáromba, nem tudok szabadulni tőle. Így se nagyon sikerült. Előtte egy nappal, október 5-én találkoztam Évával.

2012. október 6.

Tegnap Katz Katival Ohly Évánál voltam a Hospice Házban Óbudán. Éva hihetetlen bátorsággal és hősiességgel viseli a betegsége utolsó stádiumát. Úgy, ahogy viselte az életet. A tanárom volt Esztergomban úgy három évtizede, egyetlen napra, majd később az ELTE szociális munkás karán három évig. Esztergomban az alatt az egyetlen nap alatt megtanultam Tőle, hogy a szociális munkás nem csupán a hozzá forduló, segítséget kérő kliens élethelyzetén

kell, hogy megpróbáljon változtatni, hanem a körülötte lévő társadalmat is kell formálnia, jobbra, szebbé, élhetőbbé tennie. Talán ez a legfontosabb feladata. Ezt most a kórházban elmondtam Neki... hogy ezt Tőle tanultam meg... azt kérdezte: és sikerült? Hát nem tudom – válaszoltam Neki. De legalább megpróbáltam.

Éva összes erejét összeszedve felkelt az ágyból, és megmutatta nekünk a kertet... beszélt Polcz Alaine-ről... megmutatta, hogy hol vannak Alaine hamvai a kertben... és elmesélte, hogy Alaine hamvait három felé helyezték el kívánságának megfelelően... elmondta azt is, hogy hol és miért. Szomorkásan mesélte, hogy nem látogatják a kollégái, de ő megérti, mindenkinek sok a feladata, bár ő nem csinált titkot a betegségéből, igaz, nem is kérkedett vele... Tudják, hogy itt van, hogy beteg, hogy haldoklik. Megmutatta az adakozók sok kis emléktábláját, a lehajló fügefát, ami meghajlik a kövek előtt, ráborul a kövekre. Ő fogalmazott így, Ő használta ezeket a szavakat. Éva nem csak Esztergomban tanított és az ELTE-n annak idején más kiváló tanárok társaságában, hanem itt a Hospice Házban is halálos betegen. Elmondta többek között azt is, hogy itt a kórházban jött rá arra, itt kristályosodott ki benne teljes bizonyossággal, hogy az embereknek nem szabad segíteni, csak akkor, ha ők maguk kérik a segítséget. Mert amikor bejött cudar állapotban, és alig állt a lábán, minden itt dolgozó segíteni akart neki. Kinyitották az ajtót, a fiókját, mindent meg akartak csinálni helyette. De ezt nem lehetett, mert neki magának meg kellett tanulnia egyedül, önállóan, és csinálta, és lassanként ment minden, de jó érzés volt, hogy ő még tud egyedül menni, enni, ajtót, fiókot nyitni, csukni...

Két és fél órát töltöttünk Vele. Féltünk, hogy kifárasztjuk, hiszen nagyon gyenge volt, alig állt a lábán, de egyszerűen nem

tudtunk elmenni, érezhető volt, örül neki, hogy meglátogatuk. Örömmel vegyes büszkeséggel mutatta be Katz Katit az ott dolgozóknak, hogy Kati egyenesen Jeruzsálemből jött meglátogatni Őt. Szeretett volna megkínálni bennünket a ház híres teájával, és szomorú volt, amiért nem volt bent az a dolgozó, akinek a specialitása a híres tea, ami általában ott van a közös asztalon, a nappaliban. Gyöngé testét már körbe lengte a halál szele, szinte átlátó volt, ahogy halkan kérdezte: Isztok velem pálinkát? – van, aki behozza nekem, vannak itt rendes emberek, bár a doktor nem engedi, de hát mitől félt már? Meg tudlak benneteket kínálni... Ez a legjobb hely, ahol valaha is voltam... és dolgozik itt két cigány meg egy homokos is... mert itt kapnak munkát... nagyszerű hely, nagyszerű emberek dolgoznak itt. Elmondta, hogy nem igazak azok a híresztelések, hogy a Hospice Házban fizetni kell a bekeverülésért és az ellátásért. Neki ez nem került semmibe, és másnak sem, nehéz fenntartani, de szép, tiszta, és emberséges emberek az itt dolgozók. Mesélt arról, hogy kire mit bízna, hogy már elrendezte, hogy mi lesz a szakkönyveivel, és hogy sajnos már nem tud olvasni, de Emő sokat segített neki, amikor telefonba elmondta, hogy ez így van egy bizonyos stádiumban, hogy csak a képeket tudja összerakni... de lehet... talán... még olvasni is fog tudni. Elmesélte a betegsége különböző stádiumait, és elmondta, hogy most már visszautasított minden kezelést, hiszen úgyse használ, akkor meg minek? Ohly Éva a tanárom volt, és nagyszerű ember. Most is az, a Hospice Házban. Köszönöm Neki.”

Ne felejtsetek el Őt és a tanításait!

Vít Adamovský

AZ ÁLMOK AZÉRT VANNAK, HOGY MEGVALÓSÍTSUK ŐKET...

Az én ELTE-s történetem már talán tíz évvel ezelőtt kezdődött Nyugat-Csehországban, Domažlice 11 000 lakosú kisvárosában. De akkoriban még nem tudtam róla...

Gyerekkorom óta szerettem az idegen nyelveket. Már gimnazista éveim alatt belekóstoltam a francia, spanyol, finn, orosz vagy olasz nyelvbe is. Ezeket azonban mindig abbahagytam, nem találtam bennük akkora heves lelkesedést ahhoz, hogy tovább folytassam az elsajátításukat, nem ragadott meg egyikük sem. Egyszer csak egy esős délutánon egészen véletlenül meghallottam a magyart. Szinte fizikailag éreztem vállamon a sors kezét. Na, ez az, végre!

Kezdetekben csupán dalokból, filmekből tanultam-tanultam (azokat többnyire nem is értettem, csak hallgattam és élveztem a földönkívüli hangzású szavakat). Később, amikor még jobban elmélyült a magyar iránti érdeklődésem, és úgy éreztem, hogy onnantól kezdve komolyabban kell nekifogni, megismerkedtem egy környékbeli szlovákiai magyar hölgygel, aki péntekenként

tanítani kezdett egy hangulatos domažlicei kávézóban, ezúttal sokkal szisztematikusabban.

A magyar nyelv általi elragadtatásom továbbra sem csökkent egy kicsit sem, ezért úgy döntöttem, jelentkezem a prágai Károly Egyetem Bölcsészettudományi Karára, magyar szakra. Fel is vettem. Ott már hivatalosan is magyar szakos hallgatóként fülig belemerültem a magyar kultúrába, irodalomba, nyelvészetbe, mentalitásba. Körülbelül abban az időben hallottam meg először, hogy létezik egy ELTE nevű valami Budapesten, Magyarországon, ahol minden tárgyat magyar nyelven lehet tanulni, nagyon messze tőlünk, de mégis a kertek alatt. „Milyen lenne egyszer az ELTE-n tanulni? Biztos remek.” Ezen gondolkodtam akkoriban – esetragokat, toldalékokat és Kosztolányi életművét szorgosan magolva. „De ahhoz még többet kell dolgozni, nem szabad hibázni sem az igekötőkben, sem az igei főnévi igenevekben. Így most inkább hagyjuk.”

De ott maradt valahol egy kis ELTE, hallgatagon, alig észrevehetően, egészen hátul a fejemben. Az az ELTE, amelyet rendszeren a magyar felsőoktatás paradicsomaként emlegettek. Ha az ELTE-ről jöttek Prágába vendégelőadók, az már nagy dolog volt. Ha egyik kirándulásunk során bekukkanthattunk a Múzeum körúti kampuszra, alig tudtuk elhinni, hogy tényleg ott vagyunk, és hoszszúkávét kortyolunk a Műhelyben. És minden magyarul volt kiírva. Mintha valósággá váltak volna a tankönyveink. És végre nem csak a mellettünk ülő szaktársainktól kellett rendelni vacsorát.

Prágában szinte (kérem, félre ne értse senki!) kényszerítettek bennünket arra, hogy kiutazzunk legalább egy félévre. Voltam két nyári egyetemen Pécsen, összesen egy hónapig, és mindkét alkalommal nagyszerű volt a program, minden pillanatát élveztem. De ennél még hosszabb időre menjek ki? Egyáltalán nem akaródzott.

Kilépni a kényelmes cseh komfortzónámból? Ehh, lehet, majd máskor...

2020-ban jött a covid. Senki nem hívta meg, mégis berontott mindennapjainkba, és pofátlanul bezárt minket otthonainkba. Nem mondhatnám, hogy csakis kellemetlen volt nekem az otthon ülés. Az introvertált, távmunkához hozzászokott emberek is biztosan egyetértenének. Letettem az alapszakos államvizsgát, megvédtem a szakdolgozatomat, felvettek a magyar szakos mesterképzésre. Minden rendben volt, csakhog... Egy olyan furcsa, addig ismeretlen érzés támad bennem, hogy ez nem elég. Hogy ezeknél több is kell nekem. Több élmény, több kihívás, több kimozdulás. Elég volt az egy helyen való tartózkodásból. Akkor... Mégiscsak az ELTE? Jobb ötlet akkoriban nem jött. Magyarország közel van, ha történne valami, nyilván beszélnek magyarul, és az után a tapasztalatom után, hogy a járvány miatt az alapszakos szakdolgozatomhoz szükséges szakmai forrásokat több ízben Magyarországról kellett megrendelnem, nem tetszett az a kilátás, hogy ilyesmit még egyszer végig kellene szenvednem.

Leadtam jelentkezésemet Erasmusra. Nyertem is, hiszen egyedül jelentkeztem a tanszékünkön belül. Nehézségek hosszú sorának ellenére mégis sikerült kiutaznom. Arra a mesebeli ELTE-re. Emlékszem, amikor valamikor január tájékán, még Csehországban, e-mailben megkaptam a Neptun-kódomat, nem is tudtam elhinni, hogy ez tényleg megtörténik velem. Nemsokára rá megindultak az órák, egyelőre onlájnn. „Most mindenki röviden bemutatkozik. Mi a neve, milyen szakos, milyen elvárásokkal jelentkezt erre a kurzusra? Csak két-három mondat.” Igen, csak. Csak két-három mondat teljesen elég volt ahhoz, hogy rettenetesen izguljak. Bemutatkozni magyar anyanyelvűek előtt, még ha nem is látom őket személyesen? Nem is emlékszem, milyen zöldségeket beszéltem, biztos ezernyi hibával

egy-egy mondatban. A tantárgyak többségét a Finnugor Tanszéken vettem fel. Az vonzott a legjobban. Márciusban szerencsére jelenléti oktatás kezdődött. A magyar, a finn, az észet és valami olyasmi, mint a hanti és manysi – körülbelül ennyire széles volt a finnugor előtudásom. A finnugrisztika, a finnugor nyelvek, a finnugor népek, maga a finn nyelv kezdőknek. Annnyira szerettem ezekre bejárni, hogy olyan is előfordult, hogy hazatérésem után még egyszer meghallgattam az óra alatt rögzített felvételt. Olyan világ tárult fel előttem, amelyről addig fogalmam sem volt. Hogy Oroszország, Szibéria fagyos területe telis-tele van különböző finnugor népekkel, amelyek más-más finnugor nyelven beszélnek. Már akkoriban az obi-ugor népek, a hantik és a manysik vonták magukra a figyelmemet. Nyelvüket tanulni még viszont nem mertem, hiszen ahhoz túl keveset tudtam, és valljuk be, egy „ugor” nyelvvel már jó ideje küszködtem. Véget ért az első ELTE-s félévem, észre se vettem, olyan gyorsan múlt el fölöttem. Eljött a nyár, de én már tudtam, hogy nekem nem kell új szállást keresnem Prágában. Meghosszabbítottam a tartózkodásomat a rákövetkező félévre.

Ősszel ott folytattam, ahol nyáron abbahagytam. Felfedeztem újabb finnugor dolgokat, még jobban megismertem a tanszék barátságos hangulatát, hasznos forrásokat gyűjtöttem mesterszakos szakdolgozatomhoz, miközben összesen ötvenöt budapesti kávézót látogattam meg legalább egyszer. Januárban visszaköltöztem Csehországba, de nyolc hónap után ismét ott várakoztam a prágai pályaudvaron, felpakolva utazótáskákkal. Már nem lehetett Erasmusszal, CEEPUS-szal viszont igen. Szeptember végén megindult a tárgyfelvétel. Na, és ott volt – kapaszkodjon a Kedves Olvasó – a kezdő hanti nyelvtanfolyam. Se hétfő reggel, se péntek

este. Emellett az uráli népek irodalma is. A rákövetkező félévben pedig egy manysi nyelvkurzus. Azt hittem, alakul már...

Egyetlenegy kérdést tettem fel. „Lehetne-e felvételizni ide doktori képzésre, ha külföldön végzett az illető?” Egy igent kaptam rá válaszul. „Az obi-ugor népek érdekelnek” – tettem hozzá. Néhány nappal később pedig: „Csepregi Márta elfogadja, találkozzatok és beszéljétek meg!” Az a Csepregi Márta nyelvész, finnugrista, obi-ugor népek és nyelvek kutatója és szakértője, akiről hajdan olvastam a Wikipédián. A kövek saját maguktól megmozdultak. Szó szót követett. Hanti manysit. Felvételi vizsgát pozitív eredmény.

És most itt vagyok, a PhD-tanulmányaim legeslegelején. Mi is vár rám? Pápay József nyelvész, folklorista, tanár és bátor kalandor kéziratokban megőrződött hanti nyelvű szövegei, amelyek kis híján száz éve feldolgozatlanul hevernek a budapesti levéltárban. Mi minden rejtőzik a majdnem olvashatatlan jegyzetekben? Még nem lehet tudni. Sikeres lesz az egész disszertációs projektem? Még nem lehet tudni. Viszont azt nagyon jól lehet tudni, hogy az ELTE-s történetem fő, fagyos szibériai széllel fűszerezett fejezetének első sorai éppen most kezdenek íródni...

AZ ÉN ELTE-S TÖRTÉNETEM PRÓZAÍRÓ PÁLYÁZAT ZSŰRITAGJAI

2019-es pályázat

Sonkoly Gábor, az ELTE Bölcsészettudományi Kar (korábbi) dékánja

Fráter Zoltán irodalomtörténész, az ELTE Bölcsészettudományi Kar docense

Seres Lili Hanna (korábbi?) doktorandusz

Gyalai Zsófia, az ELTE Alumni Központ (korábbi) munkatársa

2020-as pályázat

Bartus Dávid, az ELTE Bölcsészettudományi Kar dékánja

Fráter Zoltán irodalomtörténész, az ELTE Bölcsészettudományi Kar docense

Békefi Teodóra, az ELTE Online kultúra rovatának (korábbi) vezetője

Gyalai Zsófia, az ELTE Alumni Központ (korábbi) munkatársa

2021-es pályázat

Bartus Dávid, az ELTE Bölcsészettudományi Kar dékánja
Lengyel Imre Zsolt, az ELTE Bölcsészettudományi Kar adjunktusa

Ráday Zsófia, az ELTE Online tudomány rovatának (korábbi) vezetője

(Balogh-)Kátai Judit, az ELTE Alumni Központ munkatársa

2023-as pályázat

Bartus Dávid, az ELTE Bölcsészettudományi Kar dékánja
Mizsur Dániel, az ELTE Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanársegéde

Ráday Zsófia, az ELTE Online kultúra rovatának vezetője

Balogh-Kátai Judit, az ELTE Alumni Központ munkatársa

2024-es pályázat

Bartus Dávid, az ELTE Bölcsészettudományi Kar dékánja
Mizsur Dániel, az ELTE Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanársegéde

Ráday Zsófia, az ELTE Online kultúra rovatának vezetője

Balogh-Kátai Judit, az ELTE Alumni Központ munkatársa

Egy könyvben, aminek a címe *Az én ELTE-s történetem*, az a legjobb, hogy pont annyira lehet személyes, mint amennyire közösségi, pont annyira *én*, mint amennyire *ELTE*. És az, hogy megmutatja, ehhez tényleg nem kell más, csak egyetlen történet.

Mert történetből minden embernek van legalább egy – az az egy, amit mindenkinek többször is elmesél, vagy az, amit senkinek sem mesél el, vagy amire mindenki máshogy emlékszik, vagy amit már a család és a barátok is kívülről fűjnek, és persze ott vannak azok a történetek – a kedvenceim –, amiket megírnak. Ahogy telnek az évek, az emberek találkoznak – szemináriumi termekben, laborban, könyvtárban, kollégiumokban, bölcsészakoszmákban, felvételik és vizsgák előtti nagy hajrákban, fővárosban és vidéken, vagy az országtól is messze, online-offline, egy-két percre, egy kávéra vagy egy életre, egyetemre jövet-menet, képzeletben és valóságban, egymással és önmagukkal, esetleg épp egy kötetben –, történeteik összeérnek, a sok-sok *én*ből egy *mi* lesz, a *miből* *ELTE*.

Az ELTE tehát nem más, mint történetek szövedéke: hely- és intézménytörténet, családi legendák, legendás karakterek, első benyomások, örök emlékek, generációkat összekötő élmények, nagy sztorik, közös poénok, szakmai és élettapasztalatok, a történelem mikroszkopikus részecskéi, képzelet-valóság-molekulák, kordokumentum, szépirodalom – ez mind *Az én ELTE-s történetem*. Ajánlom azoknak, akik szeretik az ELTE-t, és mindenekelőtt azoknak, akik szeretik a jó történeteket.

Ráday Zsófia

ELTE Online kultúrarovat-vezető, zsűritag

ELTE | EÖTVÖS
KIADÓ

Az ELTE hivatalos könyvkiadója

